

SPRAWOZDANIE
Z WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA
ZA OKRES OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2019 R.

INFORMACJA O WYKONANIU BUDŻETÓW
JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

RADA MINISTRÓW

Warszawa
2020

Wprowadzenie	5
I. Wykonanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego	14
1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	16
2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	25
2.1. Wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego.....	28
2.2. Wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołectkiego	29
3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	30
4. Zobowiązania według tytułów dłużnych jednostek samorządu terytorialnego ...	32
5. Wieloletnia prognoza finansowa jednostek samorządu terytorialnego	38
II. Wykonanie budżetów gmin	
1. Dochody gmin	40
1.1. Struktura dochodów	40
1.2. Dochody według źródeł pochodzenia	42
1.2.1. Skutki obniżenia górnych stawek podatków, udzielonych ulg i zwolnień oraz decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy	44
1.2.2. Subwencja ogólna	45
1.2.3. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe	47
1.2.4. Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich	49
1.2.5. Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	51
1.2.6. Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	53
1.2.7. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych	56
1.2.8. Pozostałe dotacje celowe	59
1.3. Dochody według działów	61
1.4. Dochody w przeliczeniu na mieszkańca	63
2. Wydatki gmin	64
2.1. Struktura wydatków	64
2.2. Wydatki ogółem w podziale na rodzaje wydatków	65
2.3. Wydatki według działów	67

2.3.1. Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń według działów...	68
2.3.2. Wydatki majątkowe według działów.....	70
2.4. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca	71
3. Wynik budżetów gmin	72
4. Przychody i rozchody gmin	73
5. Zobowiązania według tytułów dłużnych gmin.....	74
6. Przychody i koszty gminnych samorządowych zakładów budżetowych ..	76
7. Wydzielony rachunek dochodów gminnych jednostek budżetowych	79
III. Wykonanie budżetów powiatów	
1. Dochody powiatów	81
1.1. Struktura dochodów	81
1.2. Dochody według źródeł pochodzenia	82
1.2.1. Subwencja ogólna	83
1.2.2. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe	85
1.2.3. Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich	86
1.2.4. Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	89
1.2.5. Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	91
1.2.6. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych	93
1.2.7. Pozostałe dotacje celowe	95
1.3. Dochody według działów	97
1.4. Dochody w przeliczeniu na mieszkańca	99
2. Wydatki powiatów	100
2.1. Struktura wydatków	100
2.2. Wydatki ogółem w podziale na rodzaje wydatków	101
2.3. Wydatki według działów	102
2.3.1. Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń według działów ...	103
2.3.2. Wydatki majątkowe według działów	104
2.4. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca	106
3. Wynik budżetów powiatów	106
4. Przychody i rozchody powiatów	107

5. Zobowiązania według tytułów dłużnych powiatów	108
6. Przychody i koszty powiatowych samorządowych zakładów budżetowych	110
7. Wydzielony rachunek dochodów powiatowych jednostek budżetowych ..	112
IV. Wykonanie budżetów miast na prawach powiatu	
1. Dochody miast na prawach powiatu	113
1.1. Struktura dochodów	113
1.2. Dochody według źródeł pochodzenia	114
1.2.1. Skutki obniżenia górnych stawek podatków, udzielonych ulg i zwolnień oraz decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy	115
1.2.2. Subwencja ogólna	117
1.2.3. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe	119
1.2.4. Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich	120
1.2.5. Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	122
1.2.6. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	124
1.2.7. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych	127
1.2.8. Pozostałe dotacje celowe	130
1.3. Dochody według działów	132
1.4. Dochody w przeliczeniu na mieszkańca	133
2. Wydatki miast na prawach powiatu	133
2.1. Struktura wydatków	133
2.2. Wydatki ogółem w podziale na rodzaje wydatków	135
2.3. Wydatki według działów	136
2.3.1. Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń według działów....	137
2.3.2. Wydatki majątkowe według działów	139
2.4. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca	140
3. Wynik budżetów miast na prawach powiatu	141
4. Przychody i rozchody miast na prawach powiatu	141
5. Zobowiązania według tytułów dłużnych miast na prawach powiatu	143

6. Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu	144
7. Wydzielony rachunek dochodów jednostek budżetowych miast na prawach powiatu	147
V. Wykonanie budżetów województw	
1. Dochody województw	148
1.1. Struktura dochodów	148
1.2. Dochody według źródeł pochodzenia	149
1.2.1. Subwencja ogólna	150
1.2.2. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe	152
1.2.3. Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich	153
1.2.4. Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	155
1.2.5. Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	157
1.2.6. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych	160
1.2.7. Pozostałe dotacje celowe	162
1.3. Dochody według działów	163
1.4. Dochody w przeliczeniu na mieszkańca	164
2. Wydatki województw	164
2.1. Struktura wydatków	164
2.2. Wydatki ogółem w podziale na rodzaje wydatków	166
2.3. Wydatki według działów	166
2.3.1. Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń według działów....	168
2.3.2. Wydatki majątkowe według działów	179
2.4. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca	171
3. Wynik budżetów województw	171
4. Przychody i rozchody województw	172
5. Zobowiązania według tytułów dłużnych województw.....	173
6. Przychody i koszty wojewódzkich samorządowych zakładów budżetowych	175
7. Wydzielony rachunek dochodów wojewódzkich jednostek budżetowych	176

VI. Zbiorcze informacje dotyczące środków na realizację projektów i programów realizowanych z udziałem środków z Unii Europejskiej, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, środków z budżetu państwa na współfinansowanie oraz płatności z budżetu środków europejskich	177
VII. Zbiorcze wykonanie budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego	181
VIII. Zbiorcze wykonanie budżetu związku metropolitalnego	182

Spis tablic

Wprowadzenie

Podstawę gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego w roku 2019 stanowiły:

- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U z 2018 r. poz. 1530, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.).

Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego określa:

- źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów,
- zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa.

Istotnym źródłem dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego są udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Wielkość udziału we wpływach z podatku PIT w latach 2018 i 2019 przedstawiała się następująco:

	2018	2019
Gminy	37,98%	38,08%
Powiaty	10,25%	10,25%
Województwa	1,60%	1,60%
RAZEM	49,83%	49,93%

Ustalona na 2019 r. wielkość udziału gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) była wyższa o 0,1 punktu procentowego od udziału ustalonego na 2018 r.

Wskaźnik udziału gmin we wpływach z podatku PIT, określony w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wynosi 39,34%, z zastrzeżeniem art. 89 ustawy. Zgodnie z regulacją art. 89 tej ustawy udział gmin we wpływach z podatku PIT zmniejsza się o liczbę punktów procentowych odpowiadających iloczynowi 3,81 punktu procentowego i wskaźnika obliczonego łącznie dla całego kraju. Wskaźnik ten ustala się dzieląc liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r. do domów pomocy społecznej, według stanu na dzień 30 czerwca roku bazowego, przez liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r., według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r.

W 2019 r. wielkość udziału gmin we wpływach z podatku PIT wyniosła 38,08%.

Wskaźnik udziału we wpływach z CIT w 2019 r., w porównaniu, do wskaźnika obowiązującego w roku 2018, nie uległ zmianie i przedstawia się następująco:

	2018	2019
Gminy	6,71%	6,71%
Powiaty	1,40%	1,40%
Województwa	14,75%	14,75%
RAZEM	22,86%	22,86%

W 2019 r. jednostki samorządu terytorialnego sporządzały uchwały budżetowe i wieloletnie prognozy finansowe, zgodnie z przepisami określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w 2019 r. jednostki samorządu terytorialnego obowiązane były stosować zasadę zrównoważenia budżetu w części bieżącej, zgodnie z którą organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki (będące nadwyżką środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikające z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych). Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, z zastrzeżeniem przypadku realizacji zadań bieżących ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej

(UE) oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA). Wówczas, wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków UE i EFTA, w przypadku, gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.

Istotnym elementem zabezpieczającym jednostki samorządu terytorialnego przed nadmiernym zadłużeniem jest indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia odzwierciedlający ekonomiczną zdolność jednostki samorządu terytorialnego do spłaty zobowiązań. Reguła, określona w art. 243 ustawy o finansach publicznych, zakazuje jednostkom samorządu terytorialnego uchwalania budżetu, którego realizacja spowodowałaby, że w roku budżetowym oraz w każdym roku następującym po roku budżetowym relacja spłaty zobowiązań wraz z opłatami związanymi z obsługą zadłużenia do dochodów byłaby wyższa niż średnia arytmetyczna, z obliczonych dla ostatnich trzech lat, relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu.

Wskaźnik zadłużenia, liczony na podstawie wielkości z trzech poprzednich lat, z jednej strony znosi ograniczenia wiążące jednostki samorządu terytorialnego, dla których zaciąganie nawet dość znacznych zobowiązań finansowych może być instrumentem bezpiecznej polityki rozwojowej, z drugiej zaś dyscyplinuje te jednostki, którym wysokie obciążenie dochodów spłatami zobowiązań nakazuje dużą ostrożność przy zaciąganiu nowych kredytów i pożyczek, czy też emisji papierów wartościowych. Limit spłaty zadłużenia ma za zadanie zabezpieczyć jednostki samorządu terytorialnego przed nadmierną kumulacją płatności z tytułu obsługi zadłużenia w stosunku do ich dochodów, nie ogranicza natomiast możliwości absorpcji środków europejskich przeznaczonych na realizację projektów objętych dofinansowaniem z tych środków. Z limitu tego wyłączone są bowiem spłaty kredytów, pożyczek oraz wykup wyemitowanych papierów wartościowych na realizację projektów z udziałem środków unijnych.

W sytuacji zagrożenia realizacji zadań publicznych i braku możliwości uchwalenia przez jednostkę samorządu terytorialnego wieloletniej prognozy finansowej lub budżetu z zachowaniem indywidualnego limitu spłaty zadłużenia - regionalna izba obrachunkowa wzywa jednostkę samorządu terytorialnego do opracowania i uchwalenia programu naprawczego. Rozwiązanie – zakładając określone wymogi, co do gospodarki finansowej jednostki prowadzącej postępowanie naprawcze – pozwala na koncentrację środków i wysiłków samorządu niezbędnych z punktu widzenia efektywnej naprawy finansowej.

W roku 2019 do budżetu, wieloletniej prognozy finansowej oraz gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego, w tym zaciągania zobowiązań miały zastosowanie, po raz pierwszy, niektóre przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2500). Począwszy od 2019 r. stopniowo wchodzi w życie zmiany reguł fiskalnych obowiązujących jednostki samorządu terytorialnego. Od roku 2019 mają zastosowanie nowe regulacje w zakresie racjonalizacji procesu zadłużania się w samorządach, uelastycznienia gospodarki finansowej oraz zaciągania zobowiązań, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do umowy pożyczki, w tym wprowadzające wymóg uzyskania opinii regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty zadłużenia jednostki samorządu terytorialnego. Powyższe zmiany umożliwiły w praktyce restrukturyzację długu jednostki samorządu terytorialnego poprzez spłatę istniejącego zadłużenia nowym długiem o niższych kosztach obsługi lub wcześniejszą spłatę długu w sytuacji posiadania własnych środków finansowych (np. nadwyżki budżetowej z lat poprzednich, środków ze zwrotu udzielonych pożyczek) lub wolnych środków z tytułu rozliczenia zaciągniętych zobowiązań. Od 1 stycznia 2019 r. są stosowane także przepisy określające nowe kompetencje dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego do dokonywania zmian w budżecie i wieloletniej prognozie finansowej jednostki w związku z realizacją projektów finansowanych z udziałem środków europejskich.

Na budżety jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r. miały wpływ wdrażane działania w obszarze polityki społeczno-gospodarczej. Działania te obejmowały w szczególności dalsze uszczelnianie systemu podatkowego i zwiększenie ściągalności podatków oraz danin środowiskowych, zwiększenie efektywności makroekonomicznej klina podatkowego oraz zmiany systemowe w podatkach. Pomimo wprowadzenia rozwiązań redukujących klin podatkowy, polegających w szczególności na: obniżeniu z 18% na 17% stawki podatku PIT z pierwszego przedziału skali podatkowej, podwyższeniu kwotowych kosztów uzyskania przychodów dla pracowników, wprowadzeniu zwolnienia od podatku PIT dla pracowników w wieku do 26 lat, wpływy jednostek samorządu terytorialnego z tytułu udziału we wpływach z podatku PIT i CIT były wyższe od wartości planowanej na rok 2019.

Poziom dochodów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r. był w głównej mierze zdeterminowany dobrą sytuacją makroekonomiczną, poziomem inwestycji publicznych, dochodów z pracy oraz zysków przedsiębiorstw. Dodatkowo, istotną rolę odgrywało wprowadzenie szeregu działań mających na celu zwiększenie stopnia przestrzegania przepisów podatkowych, ograniczających straty z tytułu oszustw oraz unikania opodatkowania.

Na mocy nowelizacji przepisów ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407, z późn. zm.) od 1 lipca 2019 r. świadczeniem wychowawczym zostały objęte wszystkie dzieci do 18 roku życia. Świadczenie wychowawcze jest świadczeniem finansowanym z budżetu państwa, przyznawanym i wypłacanym przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Dla samorządu gminy jest to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, na które otrzymuje środki z budżetu państwa w formie dotacji celowej.

Ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Dróg Samorządowych (Dz.U. poz. 2161, z późn. zm.) powołany został nowy mechanizm wsparcia dla jednostek samorządu terytorialnego, realizujących inwestycje na drogach samorządowych. Rok 2019 był pierwszym rokiem, w którym jednostki samorządu terytorialnego mogły skorzystać z tego wsparcia. Środki Funduszu przekazywane były na:

- dofinansowanie budowy, przebudowy i remontu dróg powiatowych i dróg gminnych;
- dofinansowania budowy mostów lokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych;
- finansowanie budowy, przebudowy i remontu dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych o znaczeniu obronnym.

Przepisy ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1123) wprowadziły istotne zmiany w zakresie finansowania przewozów o charakterze użyteczności publicznej, wprowadzając mechanizm wsparcia organizatorów publicznego transportu zbiorowego (jednostek samorządu terytorialnego) określonych w ustawie z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2475, z późn. zm.). Środki Funduszu przeznaczane są na dofinansowanie zadań zapewniających funkcjonowanie przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, z wyłączeniem komunikacji miejskiej. Dofinansowanie jest przyznawane w formie dopłaty do kwoty deficytu pojedynczej linii komunikacyjnej w przewozach autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.

Podział środków Funduszu w danym roku budżetowym dokonywany jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu podziału środków Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej na dofinansowanie realizacji zadań własnych organizatorów w zakresie przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej w poszczególnych województwach (Dz.U. z 2019 r. poz. 1406).

* * *

Miasto na prawach powiatu – na podstawie art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872, z późn. zm.) – sporządza jeden budżet.

Uchwała budżetowa miasta na prawach powiatu określa poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gmin, powiatów oraz rodzajów wydatków przewidzianych na zadania realizowane przez gminy i powiaty.

W związku z powyższym, analogicznie jak w latach poprzednich, zaprezentowano w opracowaniu część danych dotyczących dochodów miast na prawach powiatu w podziale na część gminną i powiatową.

Podstawowym źródłem danych, dotyczących wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2019 r., były sprawozdania z wykonania planów dochodów i wydatków oraz zobowiązań tych jednostek, sporządzone według zasad określonych rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1393, z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773), wieloletnie prognozy finansowe jednostek samorządu terytorialnego sporządzone według zasad określonych rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 92, z późn. zm.).

Zgodnie z przepisami tych rozporządzeń, wszystkie jednostki samorządu terytorialnego sporządzają i przekazują do Ministerstwa Finansów, raz na kwartał, sprawozdania z wykonania planów dochodów budżetowych w pełnej szczegółowości, tj. dział, rozdział, paragraf, sprawozdania z wykonania planów wydatków budżetowych: w zakresie planu w szczególności dział, rozdział, grupa paragrafów albo paragraf stosownie do szczególności planu finansowego jednostki, w zakresie zaangażowania, wydatków wykonanych, zobowiązań ogółem, zobowiązań wymagalnych, wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego oraz wydatków zrealizowanych w ramach funduszu sołeckiego w szczególności dział, rozdział paragraf, sprawozdania o nadwyżce/deficycie budżetowym, sprawozdania o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń.

Sprawozdania, o których mowa wyżej oraz wieloletnie prognozy finansowe jednostki samorządu terytorialnego przekazują do Ministerstwa Finansów – za pośrednictwem regionalnych izb obrachunkowych – w formie elektronicznej.

We wszystkich tablicach zbiorczych prezentowane są dane, zestawione na podstawie sprawozdań rocznych, otrzymanych przez Ministerstwo Finansów od jednostek samorządu terytorialnego, obejmujących jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe (działające na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych), rachunki dochodów i wydatków, o których mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych¹.

W części opisowej, dotyczącej dotacji celowych z budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań z zakresu administracji rządowej, zadań własnych oraz zadań realizowanych na podstawie porozumień z organami administracji rządowej, wykorzystano dane ze sprawozdań z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Dane ze sprawozdań nie zawierają danych w zakresie wykonania budżetu oraz operacji finansowych za 2019 r. Gminy miejskiej Boguszów-Gorce (Powiat wałbrzyski Województwo Dolnośląskie). Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu przekazując do Ministerstwa Finansów sprawozdania sporządzone przez jednostki samorządu terytorialnego Województwa Dolnośląskiego poinformowała o braku sprawozdań: Rb-NDS, Rb-PDP, Rb-N, Rb-Z i Rb-UZ Gminy Boguszów-Gorce za IV kwartał 2019 r. oraz, że przesłane przez Gminę Boguszów-Gorce sprawozdanie Rb-27S zawiera niekompletne dane. Dodatkowo, Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu poinformowała, że „nie jest możliwe niezwłoczne prawidłowe sporządzenie przez jednostkę sprawozdań za IV kwartał 2019 r.”.

Z wyjaśnień przedłożonych przez Regionalną Izbę Obrachunkową we Wrocławiu wynika, że podstawową przyczynę braku sprawozdań oraz nierzetelnego sporządzenia sprawozdania stanowią problemy organizacyjno-kadrowe występujące w Urzędzie Gminy Boguszów-Gorce.

Na dzień zamknięcia baz danych z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego, stanowiących podstawę przygotowania zbiorczej informacji o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego, nie zostały przekazane do Ministerstwa

---

¹ Dane liczbowe zostały opracowane w oparciu o sprawozdania jednostek samorządu terytorialnego za 2019 rok według stanu bazy na dzień 24 marca 2020 r. oraz dane z wieloletnich prognoz finansowych JST na lata 2019-2022 według stanu bazy na dzień 5 listopada 2019 r. Dane te nie uwzględniają korekt nadesłanych w późniejszym terminie. Wielkości ujęto w zaokrągleniu do tysiąca złotych, na skutek czego powstały niewielkie rozbieżności w prezentowanych danych liczbowych.

Finansów poprawnie zweryfikowane przez Regionalną Izbę Obrachunkową we Wrocławiu sprawozdania tej jednostki.

W związku z powyższym, zamieszczone dane nie obejmują danych w zakresie wykonania budżetu oraz operacji finansowych za 2019 r. Gminy miejskiej Boguszów-Gorce, za wyjątkiem tych danych, które prezentowane są na podstawie informacji Ministerstwa Finansów (np. subwencje).

Przeprowadzona analiza danych ze sprawozdań sporządzonych przez Gminę Boguszów-Gorce po III kwartale 2020 r. wskazuje, że w strukturze dochodów i wydatków gmin ogółem oraz jednostek samorządu terytorialnego wykonane dochody i wykonane wydatki Gminy Boguszów-Gorce wynoszą odpowiednio 0,042% i 0,051% wykonanych dochodów i wykonanych wydatków gmin oraz 0,020% i 0,025% wykonanych dochodów i wykonanych wydatków jednostek samorządu terytorialnego. Analogiczne wyniki uzyskano porównując dane za grudzień 2019 r.

I. Wykonanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego

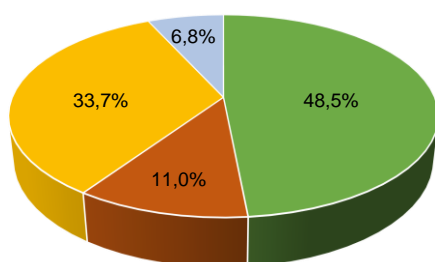
Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	251 846 419	281 292 138	278 507 114	99,0	110,6
Wydatki	259 386 268	299 725 206	280 208 974	93,5	108,0
Wynik	-7 539 849	-18 433 068	-1 701 860	-	-

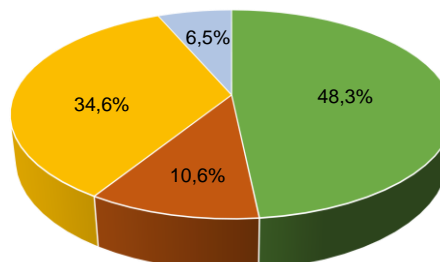
Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.),

W 2019 r. jednostki samorządu terytorialnego zrealizowały dochody ogółem w wysokości 278.507.114 tys. zł, tj. 99,0% planu rocznego oraz wydatki w wysokości 280.208.974 tys. zł, tj. 93,5% planu. Budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się deficytem w wysokości 1.701.860 tys. zł, przy planowanym deficycie w wysokości 18.433.068 tys. zł.

**STRUKTURA DOCHODÓW
WG KATEGORII JST W 2019 R.**

**STRUKTURA WYDATKÓW
WG KATEGORII JST W 2019 R.**

■ GMINY ■ POWIATY ■ MIASTA NA PRAWACH POWIATU ■ WOJEWÓDZTWA

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów ogółem, zrealizowanych w 2019 r. przez jednostki samorządu terytorialnego, dochody ogółem gmin i miast na prawach powiatu stanowiły 82,2% dochodów ogółem zrealizowanych przez wszystkie jednostki samorządu terytorialnego, a ich wydatki ogółem stanowiły 82,9% wszystkich wydatków finansowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego ogółem w tym środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Dochody ogółem w tym:	251 846 419	281 292 138	278 507 114	99,0	-	110,6
na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych z tego:	16 818 699	22 707 452	18 859 852	83,1	100,0	112,1
Gminy	6 166 594	9 257 971	7 123 298	76,9	37,8	115,5
Powiaty	1 797 877	2 134 117	1 783 109	83,6	9,5	99,2
Miasta na prawach powiatu	4 301 897	5 803 082	4 900 829	84,5	26,0	113,9
Województwa	4 552 331	5 512 281	5 052 616	91,7	26,8	111,0
Wydatki ogółem w tym:	259 386 268	299 725 206	280 208 974	93,5	-	108,0
na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych z tego:	25 352 342	30 620 921	25 288 223	82,6	100,0	99,7
Gminy	10 989 910	12 163 296	9 719 047	79,9	38,4	88,4
Powiaty	2 375 963	2 694 841	2 153 524	79,9	8,5	90,6
Miasta na prawach powiatu	6 580 568	8 993 189	7 350 400	81,7	29,1	111,7
Województwa	5 405 901	6 769 594	6 065 252	89,6	24,0	112,2
<i>udział dochodów na programy i projekty unijne w dochodach ogółem</i>	6,7	8,1	6,8	-	-	-
<i>udział wydatków na programy i projekty unijne w wydatkach ogółem</i>	9,8	10,2	9,0	-	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. wykonane dochody jednostek samorządu terytorialnego, związane z realizacją programów i projektów unijnych stanowiły 6,8% dochodów ogółem. Natomiast wydatki na realizację programów i projektów unijnych stanowiły 9,0% wydatków ogółem.

Dochody i wydatki bez środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wg kategorii jednostek samorządu terytorialnego prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4: 2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody ogółem	251 846 419	281 292 138	278 507 114	99,0	110,6
Dochody bez dochodów na realizację programów i projektów unijnych z tego:	235 027 719	258 584 686	259 647 262	100,4	110,5
Gminy	115 259 003	127 858 499	128 038 227	100,1	111,1
Powiaty	26 161 470	28 473 968	28 913 152	101,5	110,5
Miasta na prawach powiatu	81 205 893	88 953 471	88 993 541	100,0	109,6
Województwa	12 401 353	13 298 748	13 702 342	103,0	110,5
Wydatki ogółem	259 386 268	299 725 206	280 208 974	93,5	108,0
Wydatki bez wydatków na realizację programów i projektów unijnych z tego:	234 033 926	269 104 285	254 920 751	94,7	108,9
Gminy	116 142 864	133 326 637	125 597 810	94,2	108,1
Powiaty	26 280 608	29 191 187	27 477 173	94,1	104,6
Miasta na prawach powiatu	80 434 044	93 629 014	89 535 055	95,6	111,3
Województwa	11 176 410	12 957 447	12 310 712	95,0	110,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., dochody ogółem wzrosły o 10,6%, natomiast dochody ogółem wyłączając dochody na realizację programów i projektów unijnych wzrosły o 10,5%.

W tym okresie wydatki ogółem wzrosły o 8,0%, natomiast wydatki ogółem bez wydatków na realizację programów i projektów unijnych wzrosły o 8,9%.

1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

W 2019 r. jednostki samorządu terytorialnego wykonały dochody ogółem wyższe o 10,6% w porównaniu do dochodów wykonanych w 2018 r.

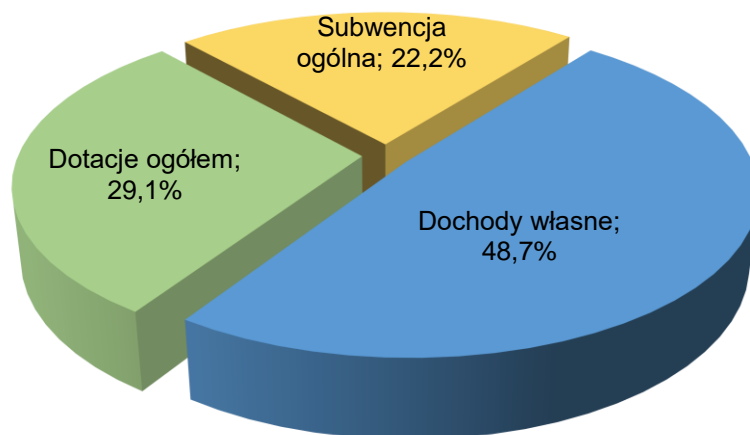
Dochody zrealizowane przez gminy, powiaty, miasta na prawach powiatu i województwa prezentuje tabela poniżej:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
GMINY	121 425 597	137 116 470	135 161 525	98,6	111,3
POWIATY	27 959 347	30 608 086	30 696 261	100,3	109,8
MIASTA NA PRAWACH POWIATU	85 507 790	94 756 553	93 894 371	99,1	109,8
WOJEWÓDZTWA	16 953 684	18 811 030	18 754 957	99,7	110,6
OGÓŁEM JST	251 846 419	281 292 138	278 507 114	99,0	110,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Dochody ogółem wykonane w 2019 r. w gminach, miastach na prawach powiatu, powiatach i województwach były wyższe niż wykonane w 2018 r. Najwyższą dynamikę wykonanych dochodów odnotowano w gminach i województwach (111,3% i 110,6%).

STRUKTURA DOCHODÓW JST W 2019 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r. dochody własne stanowiły 48,7%, dotacje 29,1%, a subwencja ogólna 22,2%.

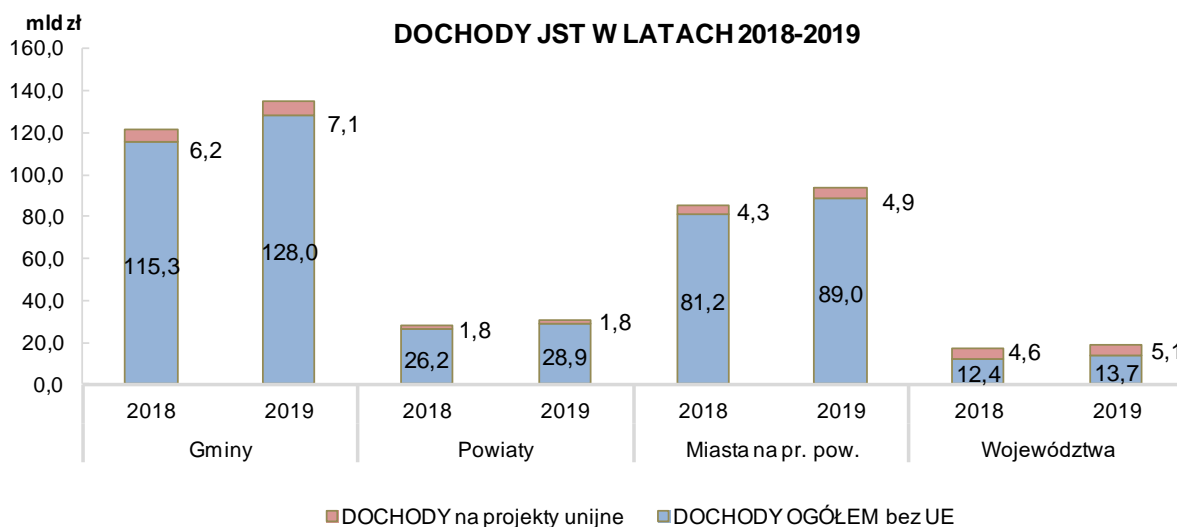
Wykonanie i dynamikę dochodów jednostek samorządu terytorialnego prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody ogółem, z tego:	251 846 419	281 292 138	278 507 114	99,0	110,6
Dochody własne	124 042 144	134 175 050	135 768 588	101,2	109,5
Dotacje ogółem	71 374 545	85 412 746	80 992 977	94,8	113,5
Subwencja ogólna	56 429 729	61 704 342	61 745 548	100,1	109,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., podobnie jak w 2018 r., najwyższą dynamiką charakteryzowały się dotacje (113,5%). Największy udział w dotacjach ogółem miały w 2019 r. dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej, które stanowiły 65,5% ogółu dotacji.

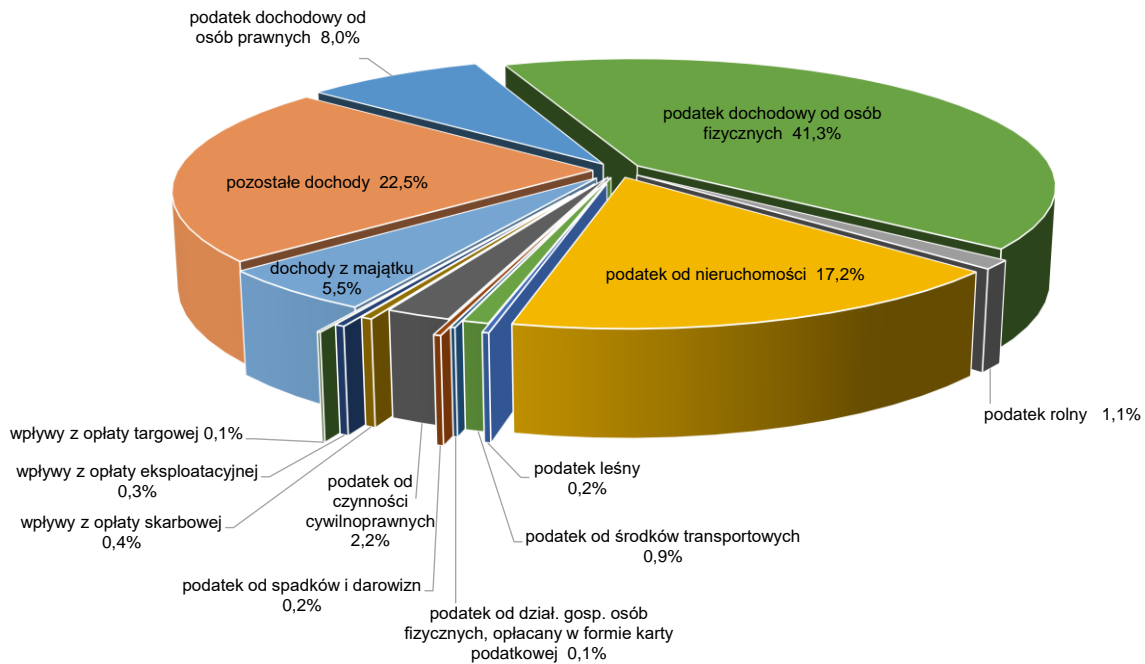
Dochody jednostek samorządu terytorialnego bez dochodów na realizację programów i projektów unijnych oraz dochody na realizację programów i projektów unijnych przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., udział dochodów na programy i projekty unijne w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego zwiększył się z 6,7% do 6,8%.

Struktura dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r. największy udział miały dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych 41,3%, podatku od nieruchomości 17,2%, z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych 8,0% oraz dochody z majątku 5,5%.

W 2019 r. na rachunki jednostek samorządu terytorialnego przekazane zostały dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 56.152.278 tys. zł i w porównaniu z przekazanymi udziałami w roku 2018 były one wyższe o 10,3%.

Kolejnym istotnym źródłem dochodów własnych były dochody z podatku od nieruchomości, które w 2019 r. stanowiły 17,2% dochodów własnych, plan tych dochodów został zrealizowany w 100,4%, a wykonanie było wyższe o 3,0% od wykonania w 2018 r.

Szczegółowe dane dotyczące dochodów jednostek samorządu terytorialnego przedstawiono w tabelach załączonych do sprawozdania.

Transfery z budżetu państwa

W 2019 r., według sprawozdań budżetowych jednostek samorządu terytorialnego, łączne dochody jednostek samorządu terytorialnego z tytułu dotacji z budżetu państwa i subwencji ogólnej wyniosły 121.878.985 tys. zł i były wyższe niż w 2018 r. o 12,3%.

W 2019 r. dotacje z budżetu państwa wyniosły łącznie 60.133.437 tys. zł, w tym na zadania inwestycyjne 1.122.278 tys. zł. Łączna kwota dotacji z budżetu państwa dla jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r., w porównaniu do 2018 r., wzrosła o 15,4%.

Dotacje z budżetu państwa przekazane w kwocie 60.133.437 tys. zł dla wszystkich kategorii jednostek samorządu terytorialnego przeznaczone były na realizację zadań:

- 1) z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami w kwocie 53.080.453 tys. zł, z tego na zadania bieżące 52.908.617 tys. zł,
- 2) własnych w wysokości 6.930.302 tys. zł, z tego na zadania bieżące 5.993.503 tys. zł,
- 3) na podstawie porozumień z organami administracji rządowej w kwocie 122.682 tys. zł, z tego na zadania bieżące 109.039 tys. zł.

Szczegółowe informacje o wielkości dotacji dla poszczególnych kategorii jednostek samorządu terytorialnego zostały przedstawione w dalszych częściach niniejszego sprawozdania.

W 2019 r., na rachunki jednostek samorządu terytorialnego – według danych Ministerstwa Finansów – przekazano środki z tytułu subwencji ogólnej w łącznej wysokości 61.121.383 tys. zł (bez rezerw), co stanowiło 100,0% kwot zaplanowanych na ten cel (po zmianach).

Ponadto, zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, środki z rezerwy subwencji ogólnej, w wysokości 335.999 tys. zł, otrzymało 126 jednostek samorządu terytorialnego, a także - na podstawie art. 36 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy - środki rezerwy subwencji ogólnej, w wysokości 304.513 tys. zł, otrzymało 1.414 jednostek samorządu terytorialnego.

Wykonanie subwencji ogólnej w 2019 r.

W 2019 r. – według danych Ministerstwa Finansów – na rachunki jednostek samorządu terytorialnego przekazano środki z tytułu subwencji ogólnej w łącznej wysokości 61.121.383 tys. zł (bez rezerw), co stanowiło 100,0% kwot zaplanowanych na ten cel (po zmianach) i 109,4% kwot przekazanych na analogiczne cele w 2018 r.

Na powyższą kwotę subwencji ogólnej składały się:

- część oświatowa w wysokości - 46.906.599 tys. zł,
- część wyrównawcza w wysokości - 11.867.092 tys. zł,
- część równoważąca w wysokości - 1.838.238 tys. zł,
- część regionalna w wysokości - 509.369 tys. zł,
- część rekompensująca w wysokości - 85 tys. zł.

Część rekompensująca subwencji ogólnej, stosownie do ustawy z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz.U. Nr 188, poz. 1840, z późn. zm.), przeznaczona jest na wyrównanie ubytku dochodów, wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, które są zajęte na prowadzenie przez przedsiębiorcę, na podstawie zmienionego zezwolenia, działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych. W 2019 r. tę część subwencji ogólnej otrzymały miasta na prawach powiatu (w części gminnej), uprawnione do otrzymania tej rekompensaty i wymienione w rozporządzeniu Ministra Rozwoju.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w budżecie państwa tworzy się rezerwę subwencji ogólnej przeznaczoną na dofinansowanie:

- 1) inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu;
- 2) utrzymania rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu;
- 3) remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

Na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, rezerwą dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego.

Rezerwa ta została w całości rozdysponowana w sposób uzgodniony z ministrem właściwym do spraw transportu oraz stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Minister Finansów przekazał środki w pełnej wysokości do właściwych samorządów według harmonogramu zaproponowanego przez Ministra Infrastruktury.

Środki z rezerwy, o której mowa wyżej, w łącznej wysokości 335.999 tys. zł, otrzymało 126 jednostek samorządu terytorialnego, z tego:

- 179.469 tys. zł otrzymało 38 miast na prawach powiatu,
- 107.300 tys. zł otrzymały 74 powiaty,
- 49.230 tys. zł otrzymało 14 województw.

Zgodnie z art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, uzyskane nienależnie przez jednostki samorządu terytorialnego kwoty części wyrównawczej, równoważącej i regionalnej subwencji ogólnej, w zakresie subwencji na rok budżetowy, podlegają zwrotowi do budżetu państwa i tworzą rezerwę subwencji przeznaczoną dla jednostek samorządu terytorialnego, którą dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego.

Rezerwa ta jest dodatkowo zwiększana o nierozdzielone środki części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin. Zgodnie bowiem z art. 21a ust. 3 pkt 6 i ust. 4 pkt 6 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, jeżeli wyliczona kwota części równoważącej subwencji ogólnej jest wyższa od kwoty należnej, wówczas gminy otrzymują kwoty należne, a pozostałe nierozdzielone środki zwiększają rezerwę, o której mowa wyżej.

Stosownie do art. 36a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, podziału rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 tej ustawy, dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych po uzgodnieniu z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego:

- 1) kryteriów, według których rozdzielana będzie rezerwa, spośród kryteriów określonych ustawowo;
- 2) wielkości środków rozdzielanych na podstawie poszczególnych kryteriów;
- 3) szczegółowego sposobu podziału rezerwy na podstawie poszczególnych kryteriów.

W 2019 r. środki rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w łącznej wysokości 304.513 tys. zł, po uzgodnieniu kryteriów podziału z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego, zostały przeznaczone dla 1.414 jednostek samorządu terytorialnego, z tego:

- 1.087 gmin otrzymało 166.274 tys. zł,
- 60 miast na prawach powiatu otrzymało 76.118 tys. zł,
- 267 powiatów otrzymało 62.121 tys. zł.

Wykonanie części oświatowej subwencji ogólnej w 2019 r.

Środki części oświatowej subwencji ogólnej przeznaczane są na realizację zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie szkół i placówek, a także na dotowanie szkół i placówek niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego oraz przez osoby fizyczne.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustalana jest corocznie w ustawie budżetowej. Kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych (art. 28 ust. 1 ustawy).

Na poziom dochodów i wydatków oświatowych wykazywanych w sprawozdaniach z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r. miały wpływ przepisy ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, na podstawie których w kwocie części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostki samorządu terytorialnego z budżetu państwa uwzględnione zostały środki naliczone dla dzieci w wieku 6 lat i powyżej objętych wychowaniem przedszkolnym (art. 28 ust. 6 pkt 4 i 5 ustawy), oraz zmiany dotyczące ustroju szkolnego wprowadzonego od dnia 1 września 2017 r. na mocy przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na 2019 r. (po zmianach) wynosiła 46.907.494 tys. zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. na rachunki jednostek samorządu terytorialnego przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 46.906.599 tys. zł, z tego dla:

- gmin	21.979.137 tys. zł,
z tego:	
gminom wiejskim	10.180.208 tys. zł,
gminom miejskim	4.298.437 tys. zł,
gminom miejsko-wiejskim	7.500.492 tys. zł,
- powiatów	8.564.474 tys. zł,
- miast na prawach powiatu	15.753.221 tys. zł,
- województw	609.767 tys. zł.

Z części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019 wydzielona została rezerwa stanowiąca 0,4% tej części subwencji, w łącznej wysokości 187.631 tys. zł.

W trakcie roku budżetowego uległa ona zwiększeniu do łącznej wysokości 199.436 tys. zł, tj. o kwotę 11.805 tys. zł, uzyskaną w wyniku zmniejszenia części oświatowej subwencji ogólnej 44 jednostkom samorządu terytorialnego.

W świetle przepisu art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, rezerwą części oświatowej subwencji ogólnej dysponuje minister właściwy

do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego. Podział rezerwy tej części subwencji następuje nie później niż do dnia 30 listopada każdego roku.

Zgodnie z „Kryteriami podziału 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019”, przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych – na wniosek Ministra Edukacji Narodowej – rozdysponował dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego środki w wysokości 199.436 tys. zł (co stanowi 100% środków ww. rezerwy), z tego:

- gminom	127.056 tys. zł,
<i>z tym:</i>	
<i>gminom wiejskim</i>	59.867 tys. zł,
<i>gminom miejskim</i>	23.779 tys. zł,
<i>gminom miejsko-wiejskim</i>	43.410 tys. zł,
- powiatom	29.706 tys. zł,
- miastom na prawach powiatu	42.485 tys. zł,
- województwom	189 tys. zł.

Należy zauważyć, iż zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku 2019, tj. art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zadania oświatowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego są ich zadaniami własnymi. Dochodami samorządów terytorialnych są: dochody własne, subwencja ogólna oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Subwencja ogólna (w tym jej część oświatowa) jest zatem jednym ze źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

* * *

W ustawie budżetowej na rok 2019 w części 83, w poz. 52 została zaplanowana rezerwa celowa pn. „Zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego” w wysokości 1.415.000 tys. zł, zgodnie z ustalonym w art. 110 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2203, z późn. zm.) maksymalny limit wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na dotację celową na dofinansowanie zadań gmin w zakresie wychowania przedszkolnego w 2019 r.

Na podstawie dokonanego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania podziału środków budżetu państwa przeznaczonych w roku 2019 na dotacje celowe dla gmin

i miast na prawach powiatu oraz stosownych wniosków wojewodów, decyzjami ministra właściwego do spraw finansów publicznych w sprawie zmian w budżecie państwa na 2019 r., zostały uruchomione środki w łącznej wysokości 1.412.500 tys. zł (tj. 99,8% planu) z przeznaczeniem na udzielenie gminom oraz miastom na prawach powiatu dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie wydatków bieżących związanych z realizacją zadań w zakresie wychowania przedszkolnego w 2019 r.

2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

W 2019 r. jednostki samorządu terytorialnego wykonały wydatki ogółem w wysokości 280.208.974 tys. zł.

Wykonanie wydatków w poszczególnych kategoriach jednostek samorządu terytorialnego przedstawia poniższa tabela:

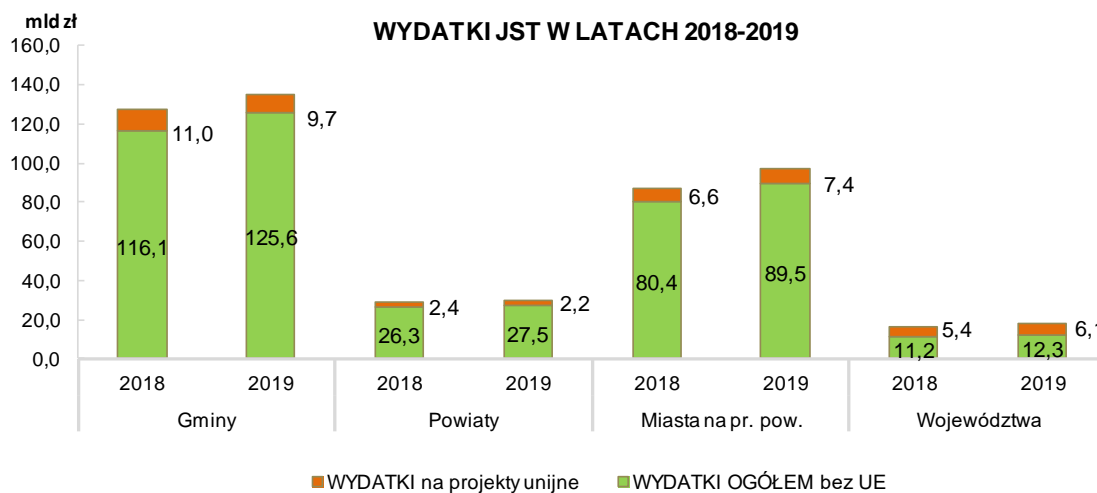
Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
GMINY					
Wydatki ogółem	127 132 774	145 489 933	135 316 857	93,0	106,4
w tym: wydatki majątkowe	26 241 929	27 488 274	22 897 281	83,3	87,3
POWIATY					
Wydatki ogółem	28 656 571	31 886 028	29 630 698	92,9	103,4
w tym: wydatki majątkowe	5 982 784	6 304 907	5 289 443	83,9	88,4
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Wydatki ogółem	87 014 612	102 622 203	96 885 456	94,4	111,3
w tym: wydatki majątkowe	14 703 552	18 880 659	15 897 732	84,2	108,1
WOJEWÓDZTWA					
Wydatki ogółem	16 582 312	19 727 042	18 375 964	93,2	110,8
w tym: wydatki majątkowe	5 949 673	7 654 033	6 967 909	91,0	117,1
OGÓŁEM JST					
Wydatki ogółem	259 386 268	299 725 206	280 208 974	93,5	108,0
w tym: wydatki majątkowe	52 877 937	60 327 873	51 052 365	84,6	96,5

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r. we wszystkich kategoriach jednostek samorządu były wyższe, w porównaniu do zrealizowanych wydatków w 2018 r.

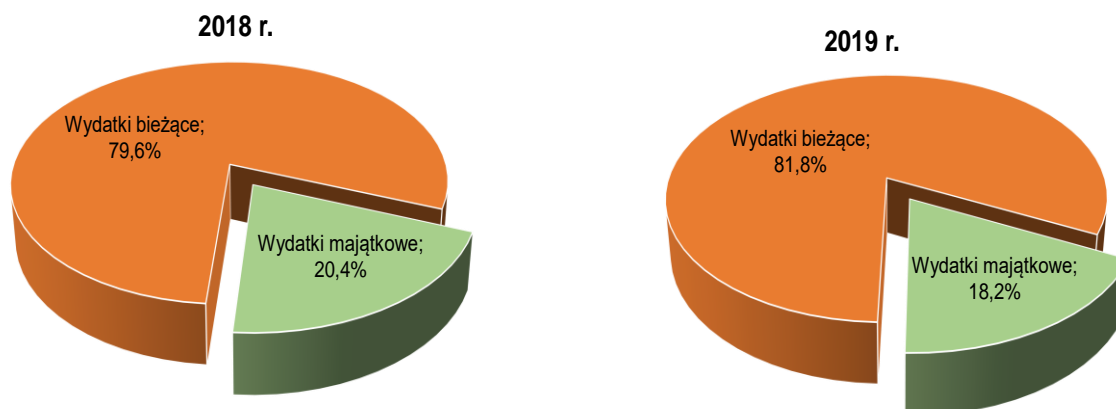
Wzrosty na zbliżonym poziomie odnotowano w miastach na prawach powiatu i województwach, odpowiednio o 11,3% i 10,8%.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego bez środków unijnych oraz wydatki na projekty unijne przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., udział wydatków jednostek samorządu terytorialnego na programy i projekty unijne w wydatkach ogółem zmniejszył się z 9,8% do 9,0%.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., w strukturze wykonanych wydatków ogółem zwiększył się udział wydatków bieżących z 79,6% do 81,8%, natomiast zmniejszył się udział wydatków majątkowych z 20,4% do 18,2%.

Udział wydatków majątkowych w ogólnej kwocie wydatków w poszczególnych kategoriach jednostek samorządu terytorialnego przedstawia poniższa tabela:

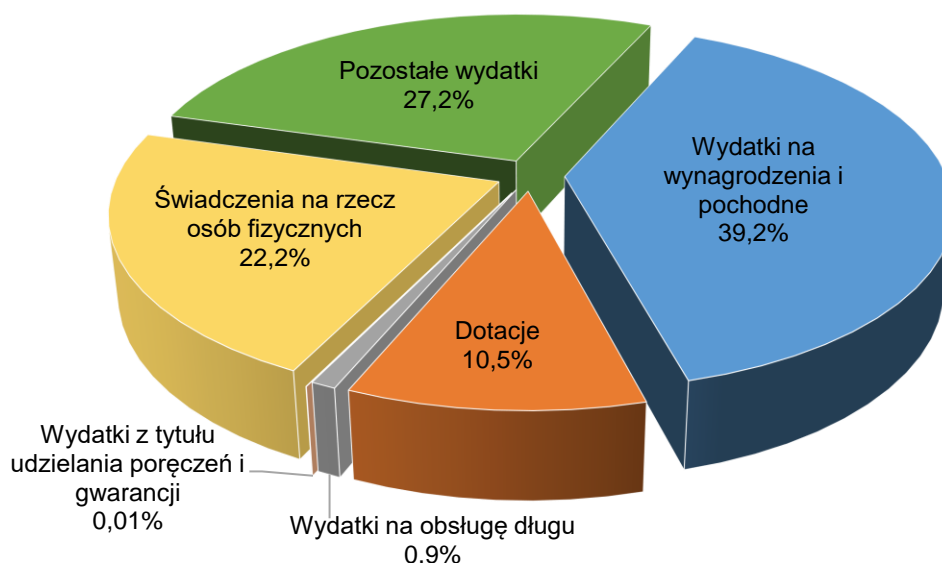
Wyszczególnienie	2018	2019
	% %	
1	2	3
GMINY	20,6	16,9
POWIATY	20,9	17,9
MIASTA NA PRAWACH POWIATU	16,9	16,4
WOJEWÓDZTWA	35,9	37,9
OGÓŁEM JST	20,4	18,2

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Najwyższy udział wydatków majątkowych w kwocie wydatków ogółem w 2019 r. odnotowano w województwach (37,9%), a najniższy w miastach na prawach powiatu (16,4%).

Zgodnie z art. 236 ustawy o finansach publicznych, przez wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi.

Struktura wydatków bieżących jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków bieżących w 2019 r. najwyższy udział stanowiły wynagrodzenia z pochodnymi - 39,2%.

Wydatki bieżące jednostek samorządu terytorialnego według głównych kierunków ich rozdysponowania.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Wydatki bieżące, z tego:	206 508 331	239 397 333	229 156 609	95,7	111,0
Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	82 700 802	92 192 797	89 872 743	97,5	108,7
Dotacje	22 100 048	24 571 526	23 982 540	97,6	108,5
Wydatki na obsługę długu	1 859 712	2 313 901	2 035 143	88,0	109,4
Wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	25 966	183 680	32 846	17,9	126,5
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	42 141 802	51 556 542	50 838 643	98,6	120,6
Pozostałe wydatki	57 680 001	68 578 886	62 394 694	91,0	108,2

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. wydatki bieżące były wyższe o 11,0%, niż wykonane w 2018 r. We wszystkich kategoriach wydatków bieżących odnotowano wzrost w stosunku do roku poprzedniego.

2.1. Wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego

Zgodnie z art. 263 ustawy o finansach publicznych organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może ustalić wykaz kwot wydatków niezrealizowanych w roku budżetowym oraz określić ostateczny termin dokonania każdego wydatku ujętego w tym wykazie w następnym roku budżetowym. W wykazie tym ujmuje się wydatki związane z realizacją umów:

- 1) w sprawie zamówienia publicznego,
- 2) które zostaną zawarte w wyniku zakończonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w którym dokonano wyboru wykonawcy.

Ostateczny termin dokonania wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego, upływa 30 czerwca roku następnego.

Wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2018	2019	Dynamika (3:2)	Struktura
	tys. zł		%%	
1	2	3	4	5
WYDATKI OGÓŁEM, w tym:	259 386 268	280 208 974	108,0	100,0
Wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego	1 504 394	1 567 541	104,2	0,6
w tym: wydatki na realizację programów i projektów unijnych	376 694	315 207	83,7	0,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego, stanowiły 0,6% wydatków ogółem. W porównaniu do 2018 r. wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego, zwiększyły się o 4,2%. Wydatki niewygasające związane z realizacją programów i projektów unijnych stanowiły 20,1% wszystkich wydatków, które nie wygasły z upływem 2019 r.

2.2. Wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego

Na mocy ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. poz. 301, z późn. zm.) rada gminy rozstrzyga o wyodrębnieniu w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki.

Zwrot części wydatków wykonanych przez gminy w ramach funduszu sołeckiego, jest realizowany na podstawie art. 3 ust. 7 ustawy o funduszu sołeckim, który stanowi, że gminy otrzymują z budżetu państwa zwrot, w formie dotacji celowej, części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w roku poprzedzającym rok budżetowy.

Regulacje dotyczące zwrotu części tych wydatków zostały zawarte w rozporządzeniu Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie wzorów informacji przekazywanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewodę, trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołeckiego oraz wzoru wniosku o ten zwrot (Dz.U. poz. 916, z późn. zm.). Zgodnie z § 4 ww. rozporządzenia zwrot tych wydatków następuje na rachunek gminy w terminie do dnia 31 sierpnia roku następującego po roku, w którym dokonano wydatków.

Wydatki zrealizowane w 2019 r. przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach funduszu sołeckiego przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	WYDATKI OGÓŁEM		Wydatki, zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego		Udział wydatków funduszu sołeckiego w wydatkach ogółem (5:3)
	liczba jednostek	kwota (w tys. zł)	liczba jednostek	kwota (w tys. zł)	
1	2	3	4	5	6
JST OGÓŁEM, w tym:	2806	280 208 974	1555	567 498	0,2
GMINY z tego:	2410	135 316 857	1552	566 466	0,4
gminy miejskie	235	29 950 113	4	556	0,0
gminy wiejskie	1537	58 728 965	1023	365 332	0,6
gminy miejsko-wiejskie	638	46 637 779	525	200 578	0,4
MIASTA NA PRAWACH POWIATU	66	96 885 456	3	1 032	0,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2019 r. (Min. Fin.)

Wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego wykazały 1.552 gminy i 3 miasta na prawach powiatu na kwotę 567.498 tys. zł, co stanowiło 0,2% wydatków ogółem jednostek samorządu terytorialnego.

W 2019 r. wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego wykazało o 28 jednostek więcej niż w 2018 r. Również wydatki wykonane w 2019 r. na ten cel były wyższe o 11,7% od wydatków wykonanych na ten cel w 2018 r.

Wydatki w ramach funduszu sołeckiego wykonane zostały głównie w działach:

- Transport i łączność (32,0%),
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (24,9%),
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (18,0%),
- Kultura fizyczna (9,0%).

Wydatki wykonane w ramach funduszu sołeckiego w tych działach stanowiły łącznie 83,9% wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego.

3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

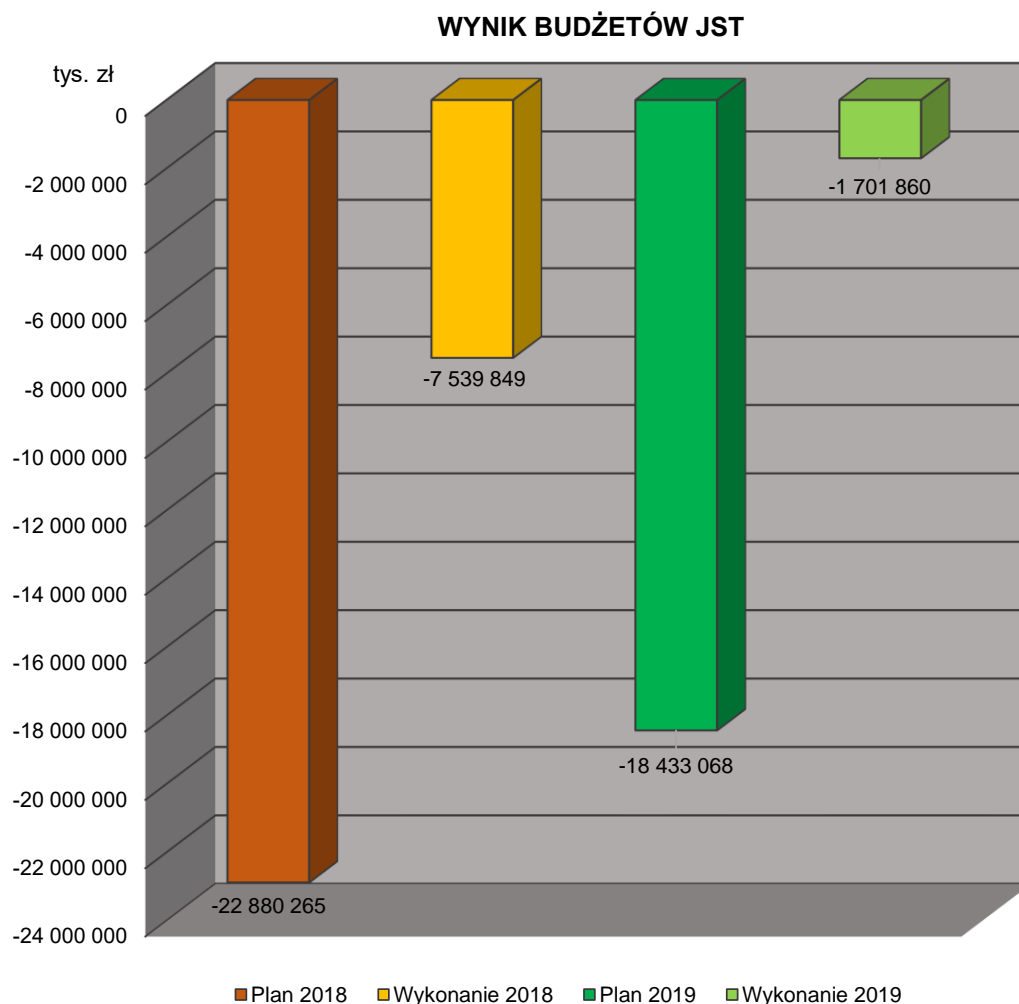
W 2019 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 1.701.860 tys. zł przy planowanym deficycie w wysokości 18.433.068 tys. zł.

W 2019 r. budżety 1.626 jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się nadwyżką na łączną kwotę 5.312.350 tys. zł, a 1.180 jednostek samorządu terytorialnego zamknęły swoje budżety deficytem w wysokości 7.014.211 tys. zł.

Wynik jednostek samorządu terytorialnego prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019
	tys. zł		
1	2	3	4
JST OGÓŁEM	-7 539 849	-18 433 068	-1 701 860
GMINY	-5 707 177	-8 373 463	-155 332
POWIATY	-697 224	-1 277 942	1 065 563
MIASTA NA PRAWACH POWIATU	-1 506 821	-7 865 651	-2 991 085
WOJEWÓDZTWA	371 372	-916 012	378 994

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Liczbę jednostek samorządu terytorialnego, według relacji wyniku do dochodów zrealizowanych w 2018 i 2019 roku, przedstawiają poniższe tabele:

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów JST w 2018 r.					
	Razem	poniżej 5%	5-10%	10-15%	15-20%	powyżej 20%
JST z nadwyżką budżetową	817	636	145	26	8	2
JST z deficytem budżetowym	1 991	876	593	293	133	96

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów JST w 2019 r.					
	Razem	poniżej 5%	5-10%	10-15%	15-20%	powyżej 20%
JST z nadwyżką budżetową	1 626	986	477	117	30	16
JST z deficytem budżetowym	1 180	735	281	99	38	27

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. budżety 1.626, tj. 57,9% jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się nadwyżką budżetową. Wśród jednostek, które wypracowały nadwyżkę, najliczniejszą grupę stanowiły jednostki o relacji nadwyżki do dochodów ogółem poniżej 5%. Udział tych jednostek w grupie jednostek, które osiągnęły nadwyżkę wyniósł 60,6%.

Wśród jednostek samorządu terytorialnego z deficytem budżetowym w 2019 r. najliczniejszą grupę stanowiły jednostki o relacji deficytu do dochodów ogółem poniżej 5%. Udział tych jednostek w grupie jednostek, których budżety zamknęły się deficytem wyniósł 62,3%.

4. Zobowiązania według tytułów dłużnych jednostek samorządu terytorialnego

W 2019 r. zobowiązania według tytułów dłużnych ogółem jednostek samorządu terytorialnego, w stosunku do 2018 r., były wyższe o 7,8%.

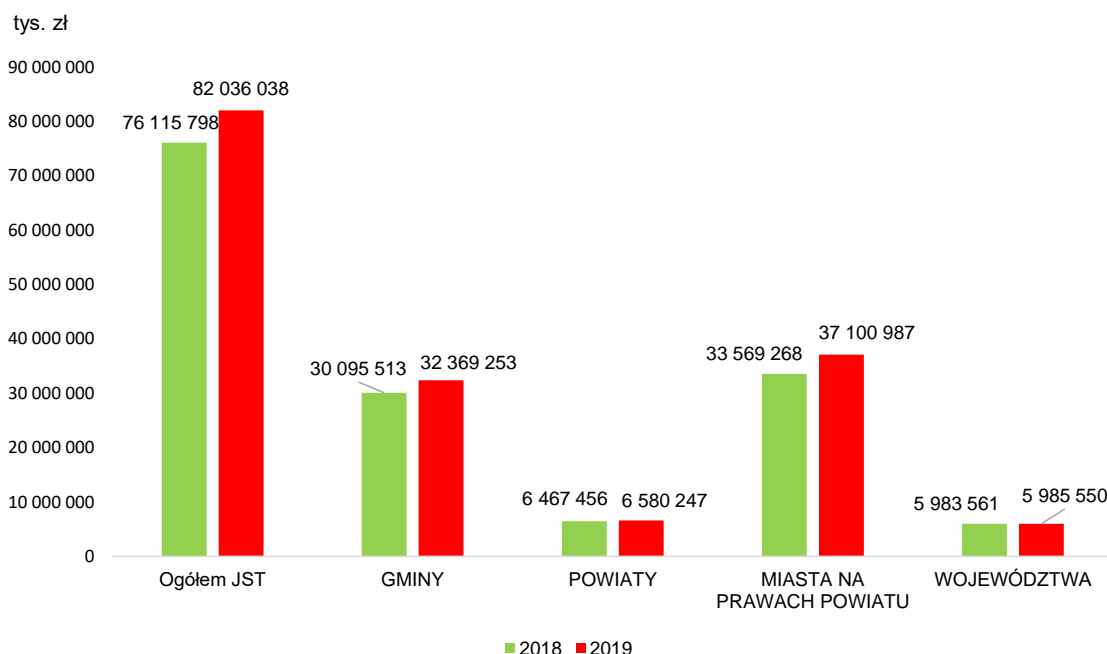
Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego w latach 2018 - 2019 zostały zestawione w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	2018	2019	(3:2)
	tys. zł		%%
1	2	3	4
Zobowiązania JST według tytułów dłużnych,	76 115 798	82 036 038	107,8
w tym:			
papiery wartościowe	3 645 721	3 163 873	86,8
w tym: długoterminowe	3 645 721	3 163 873	86,8
kredyty i pożyczki	72 338 924	78 809 729	108,9
w tym: długoterminowe	71 864 191	78 413 612	109,1
wymagalne zobowiązania	131 153	62 436	47,6
w tym z tytułu: dostaw towarów i usług	75 920	42 522	56,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze zobowiązań ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r. największy udział stanowiły kredyty i pożyczki (96,1%); ich udział w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się o 1,1 punktu procentowego.

Zobowiązania według tytułów dłużnych w poszczególnych kategoriach jednostek samorządu terytorialnego w latach 2018 - 2019 przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. zadłużenie w poszczególnych kategoriach jednostek samorządu terytorialnego wzrosło w porównaniu do 2018 r. Najmniejszy wzrost zadłużenia odnotowano w województwach.

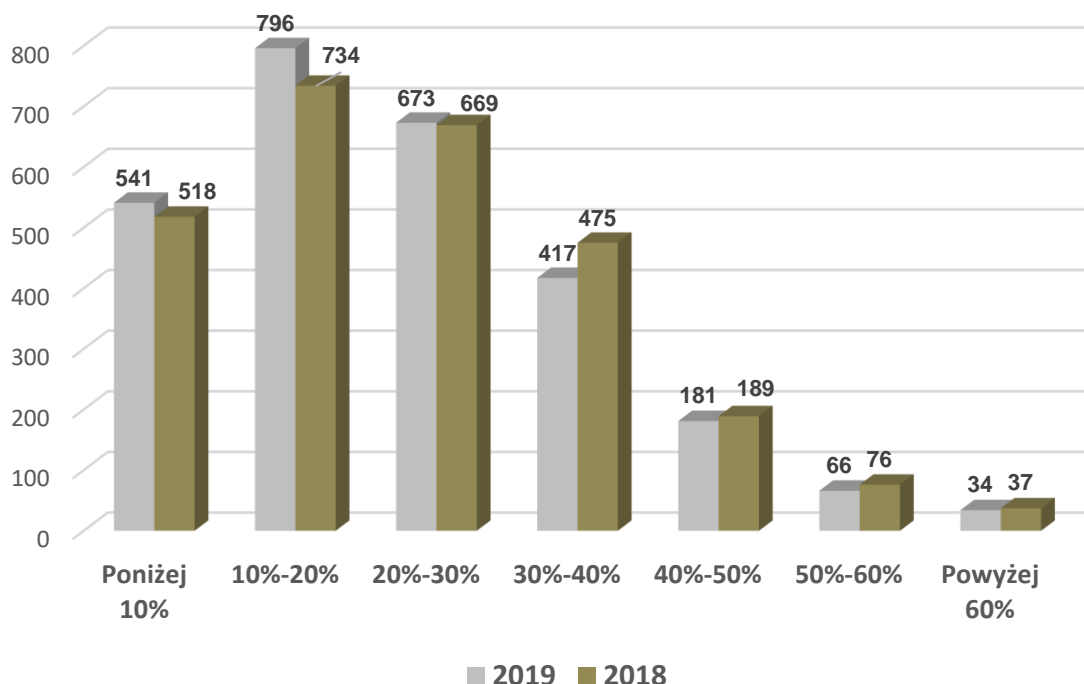
Kredyty i pożyczki na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych w poszczególnych kategoriach jednostek samorządu terytorialnego zostały zestawione poniżej:

Wyszczególnienie	2018	2019	(3:2)
	tys. zł		%%
1	2	3	4
Zobowiązania JST z tytułu kredytów i pożyczek na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych, z tego:	4 764 595	4 737 316	99,4
GMINY	1 852 805	1 761 525	95,1
POWIATY	189 384	184 439	97,4
MIASTA NA PRAWACH POWIATU	2 108 371	2 204 921	104,6
WOJEWÓDZTWA	614 034	586 431	95,5

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. zadłużenie na programy i projekty unijne stanowiło 5,8% zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego i było niższe niż w 2018 r. o 0,6%.

Liczba JST wg poziomu zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych do wykonanych dochodów tych jednostek w latach 2018 - 2019 przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

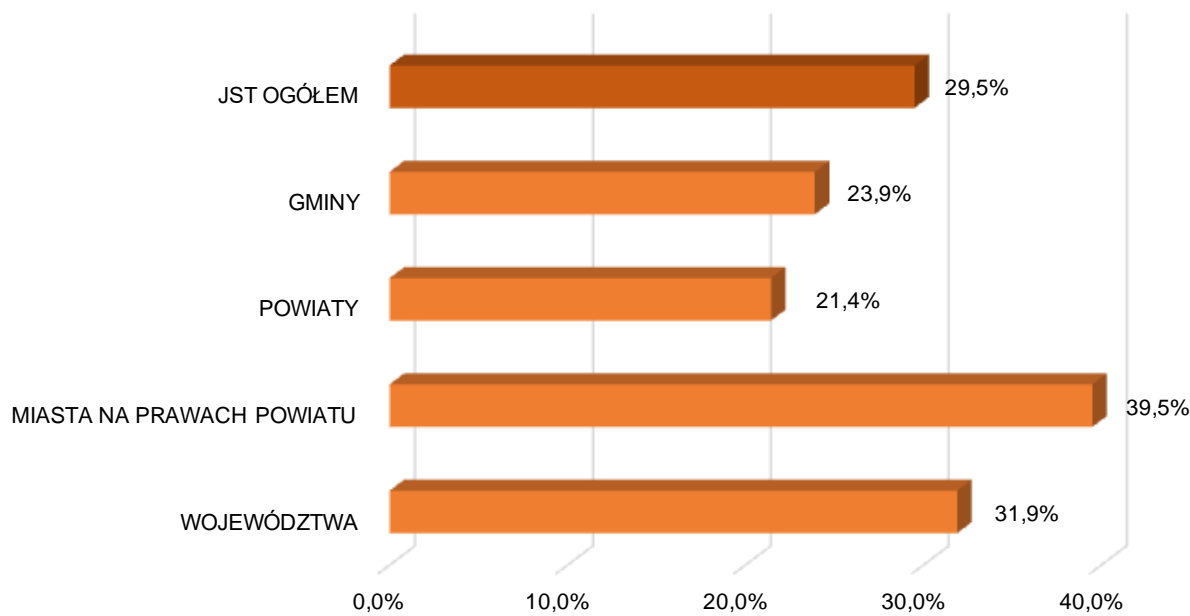
Liczbę jednostek samorządu terytorialnego wg poziomu zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych do wykonanych dochodów tych jednostek prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Liczba jednostek								
	OGÓLEM	Zadłużonych	Poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	Powyżej 60%
GMINY	2 410	2 319	480	697	558	353	151	56	24
MIASTA NA PRAWACH POWIATU	66	66	3	5	18	14	15	6	5
POWIATY	314	307	56	91	92	48	14	2	4
WOJEWÓDZTWA	16	16	2	3	5	2	1	2	1
RAZEM	2 806	2 708	541	796	673	417	181	66	34

Źródło: Sprawozdania roczne jednostek samorządu terytorialnego za 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. 96,5% ogółu jednostek samorządu terytorialnego wykazało zadłużenie bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych, a zadłużenie do 40% w stosunku do wykonanych dochodów wystąpiło w 89,6% zadłużonych jednostek.

Udział zadłużenia JST w dochodach wykonanych w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne jednostek samorządu terytorialnego za 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w relacji do dochodów wykonanych stanowiło 29,5%.

Udział zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych w wykonanych dochodach w 2019 r. wyniósł 27,8%.

Z informacji uzyskanych z regionalnych izb obrachunkowych wynika, że na dzień 31 grudnia 2019 r., w pozabankowych instytucjach finansowych, które nie będąc bankami wykonują czynności podobne do czynności bankowych, zadłużenie wykazało 46 jednostek samorządu terytorialnego na kwotę 330.272 tys. zł.

Od 1 stycznia 2014 r. obowiązuje indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego, określony w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Omówienie indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego, o którym mowa w art. 243, zostało zawarte we wprowadzeniu do sprawozdania.

Liczba JST, które nie spełniają relacji z art. 243

(do wskaźnika na 2019 r. przyjęto dane z wykonania budżetów JST w latach 2016-2018)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
GMINY	21	10	7	9
<i>gm. miejskie</i>	1	0	0	0
<i>gm. wiejskie</i>	8	6	4	5
<i>gm. miejsko-wiejskie</i>	12	4	3	4
MIASTA NA PRAWACH POWIATU	1	0	0	0
POWIATY	10	5	3	6
WOJEWÓDZTWA	0	0	0	0
JST	32	15	10	15

Źródło: Wieloletnie prognozy finansowe JST na lata 2019-2022 (wg stanu na dzień 5 listopada 2019 r.)

Na 2019 r., wg danych zawartych w uchwałach jednostek samorządu terytorialnego w sprawie wieloletnich prognoz finansowych (wg stanu na dzień 5 listopada 2019 r.), przy przyjęciu do wyliczeń danych z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2016-2018, indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia, określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych, nie spełniało 32 jednostki, tj. 1,1% wszystkich JST z tego:

- 21 gmin (0,9% gmin),
- 1 miasto na prawach powiatu (1,5% miast na prawach powiatu),
- 10 powiatów (3,2% powiatów).

Najwięcej jednostek samorządu terytorialnego, które nie spełniają relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych, pochodzi z terenu województwa zachodniopomorskiego (7 jednostek samorządu terytorialnego, tj. 5,3% jednostek tego województwa).

W województwach: kujawsko-pomorskim, łódzkim, podkarpackim, podlaskim i śląskim wszystkie jednostki spełniały relację z art. 243 o finansach publicznych.

Liczba JST, które w 2019 r. nie spełniały relacji z art. 243 wg województw

WK	Nazwa województwa	Liczba JST	Liczba JST, które nie spełniały art. 243	(4:3)
1	2	3	4	5
02	dolnośląskie	196	2	1,0%
04	kujawsko-pomorskie	164	0	0,0%
06	lubelskie	234	4	1,7%
08	lubuskie	95	6	6,3%
10	łódzkie	199	0	0,0%
12	małopolskie	201	4	2,0%
14	mazowieckie	352	2	0,6%
16	opolskie	83	1	1,2%
18	podkarpackie	182	0	0,0%
20	podlaskie	133	0	0,0%

WK	Nazwa województwa	Liczba JST	Liczba JST, które nie spełniały art. 243	(4:3)
1	2	3	4	5
22	pomorskie	140	2	1,4%
24	śląskie	185	0	0,0%
26	świętokrzyskie	116	1	0,9%
28	warmińsko-mazurskie	136	1	0,7%
30	wielkopolskie	258	2	0,8%
32	zachodniopomorskie	132	7	5,3%
J S T		2806	32	1,1%

Źródło: Wieloletnie prognozy finansowe JST na lata 2019-2022 (wg stanu na dzień 5 listopada 2019 r.)

Wśród 32 jednostek samorządu terytorialnego, które nie spełniały relacji z art. 243 ustawy są jednostki, które:

- na etapie planowania budżetu na 2019 r. spełniały wskaźnik określony w art. 243, a nie spełniały tego wskaźnika na podstawie danych wykonanych,
- otrzymały pożyczkę z budżetu państwa,
- zostały wezwane przez regionalne izby obrachunkowe do uchwalenia programu postępowania naprawczego,
- miały budżet ustalony przez RIO.

Zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, w razie braku możliwości uchwalenia przez jednostkę samorządu terytorialnego uchwały budżetowej, wieloletniej prognozy finansowej lub zagrożeniem realizacji zadań publicznych przez jednostkę samorządu terytorialnego, kolegium regionalnej izby obrachunkowej wzywa jednostkę samorządu terytorialnego do opracowania i uchwalenia programu postępowania naprawczego. Uchwalenie tego programu umożliwi jednostce samorządu terytorialnego realizowanie przedsięwzięć naprawczych, w tym również związanych z zadłużeniem.

Z informacji przekazanych przez regionalne izby obrachunkowe wynika, że 11 jednostek samorządu terytorialnego zostało wezwanych przez kolegium właściwej regionalnej izby obrachunkowej do opracowania programu postępowania naprawczego, w tym 9 jednostek samorządu terytorialnego uzyskało pozytywną opinię właściwej regionalnej izby obrachunkowej o przedłożonym programie naprawczym.

Ponadto, ustawa o finansach publicznych przewiduje możliwość udzielenia pomocy jednostkom samorządu terytorialnego, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej w formie pożyczki z budżetu państwa. Szczegółowe zasady udzielania pożyczki z budżetu państwa określają przepisy art. 224 ustawy o finansach publicznych. Jednostce samorządu terytorialnego może być udzielona pożyczka z budżetu państwa, jeżeli jednostka samorządu terytorialnego realizuje postępowanie naprawcze lub przystępuje do jego realizacji, jak

również z analizy programu postępowania naprawczego wynika, że w stopniu wysoce prawdopodobnym nastąpi poprawa sytuacji tej jednostki, skuteczności w wykonywaniu jej ustawowych zadań oraz zachowane zostaną zasady dotyczące zrównoważenia wydatków bieżących oraz indywidualnego wskaźnika zadłużenia na koniec roku, w którym upływa termin spłaty pożyczki i zostanie zapewniona spłata pożyczki wraz z odsetkami.

Z tej formy pomocy skorzystało dotychczas 41 jednostek samorządu terytorialnego, w tym 2 jednostki otrzymały pożyczkę w 2019 r.

Na dzień 31 grudnia 2019 r., 26 jednostek samorządu terytorialnego korzysta ze środków pożyczki z budżetu państwa.

5. Wieloletnia prognoza finansowa jednostek samorządu terytorialnego

Od 2013 r. Ministerstwo Finansów otrzymuje dane z wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego, sporządzanych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego.

Dane prognostyczne zawierające podstawowe kategorie finansowe występujące w jednostkach samorządu terytorialnego, m. in. dochody, wydatki, wynik, przychody, rozchody, kwota długu, podlegają przekazaniu (5 razy w ciągu roku) w formie dokumentu elektronicznego z wykorzystaniem systemu informatycznego.

Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego, opracowana na podstawie danych z uchwał w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostek samorządu terytorialnego (WPF) na lata 2019 - 2022 wg stanu bazy na dzień 5 listopada 2019 r. została przedstawiona w poniższej tabeli.

Dochody, wydatki i wynik według przyjętych uchwał jednostek samorządu terytorialnego na 2019 r. w sprawie wieloletnich prognoz finansowych na lata 2019-2022:

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2020/2019	2021/2020	2022/2021
	tys. zł				%%		
DOCHODY OGÓŁEM	270 513 545	262 514 685	255 943 550	253 225 826	97,0	97,5	98,9
WYDATKI OGÓŁEM	292 842 405	266 828 933	253 820 137	247 994 456	91,1	95,1	97,7
WYNIK	-22 328 860	-4 314 249	2 123 413	5 231 370	-	-	-

Źródło: Wieloletnie prognozy finansowe JST na lata 2019-2022 (wg stanu na dzień 5 listopada 2019 r.)

Z danych zawartych w przyjętych uchwałach jednostek samorządu terytorialnego na 2019 r. w sprawie wieloletnich prognoz finansowych na lata 2019-2022 wynika, że jednostki

samorządu terytorialnego na lata 2019 - 2020 r. planują deficyt, a w 2021-2022 nadwyżkę odpowiednio w wysokości 2.123.413 tys. zł i 5.231.370 tys. zł.

Zadłużenie, według przyjętych uchwał jednostek samorządu terytorialnego na lata 2019-2022, zaprezentowano w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2020/2019	2021/2020	2022/2021
	tys. zł				%%		
Zadłużenie	86 596 348	89 071 461	86 374 574	80 835 439	102,9	97,0	93,6
<i>udział zadłużenia w dochodach ogółem</i>	32,0%	33,9%	33,7%	31,9%	-	-	-

Źródło: Wieloletnie prognozy finansowe JST na lata 2019-2022 (wg stanu na dzień 5 listopada 2019 r.)

Według danych zawartych w uchwałach w sprawie wieloletnich prognoz finansowych, jednostki samorządu terytorialnego planują na lata 2019-2022 zmniejszenie poziomu zadłużenia z kwoty 86.596.348 tys. zł w 2019 r. do 80.835.439 tys. zł w 2022 r., tj. o 6,7% mniej niż w roku 2019.

II. Wykonanie budżetów gmin

Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetów gmin przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
GMINY OGÓŁEM					
Dochody	121 425 597	137 116 470	135 161 525	98,6	111,3
Wydatki	127 132 774	145 489 933	135 316 857	93,0	106,4
Wynik	-5 707 177	-8 373 463	-155 332		
w tym:					
GMINY WIEJSKIE					
Dochody	52 865 848	59 754 604	58 793 857	98,4	111,2
Wydatki	55 505 459	63 425 537	58 728 965	92,6	105,8
Wynik	-2 639 611	-3 670 933	64 892		

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. gminy wykonały dochody w wysokości 135.161.525 tys. zł, a wydatki w wysokości 135.316.857 tys. zł.

Budżety gmin, przy planowanym deficycie w kwocie 8.373.463 tys. zł, zamknęły się deficytem w łącznej kwocie 155.332 tys. zł, w tym nadwyżka w gminach wiejskich wyniosła 64.892 tys. zł.

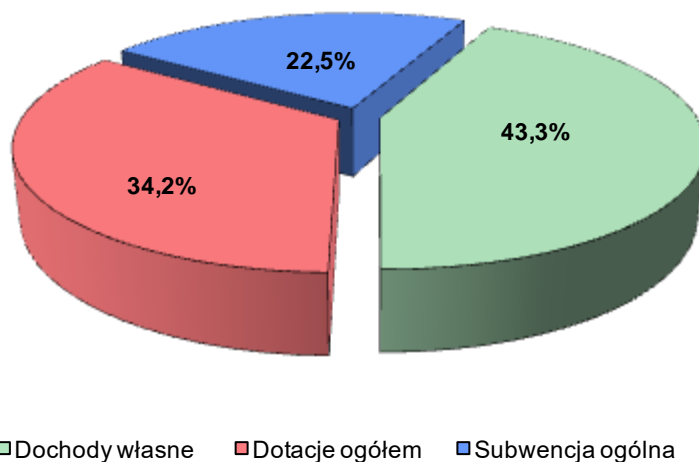
W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., dochody wykonane przez gminy były wyższe o 11,3% (w gminach wiejskich o 11,2%), natomiast wykonane wydatki w gminach były wyższe o 6,4% (w gminach wiejskich o 5,8%).

1. Dochody gmin

1.1. Struktura dochodów

W roku 2019, w strukturze dochodów ogółem gmin, dochody własne stanowiły 43,3%, dotacje ogółem – 34,2%, zaś subwencja ogólna – 22,5%.

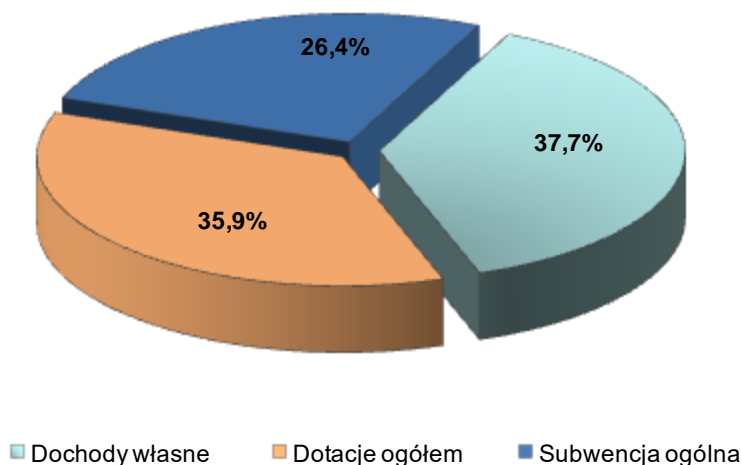
STRUKTURA DOCHODÓW GMIN W 2019 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów gmin wiejskich, dochody własne stanowiły 37,7%, dotacje ogółem – 35,9% a subwencja ogólna – 26,4%.

STRUKTURA DOCHODÓW GMIN WIEJSKICH W 2019 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin wiejskich za 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., w strukturze dochodów gmin ogółem zwiększył się udział dochodów własnych o 0,1 punktu procentowego (w gminach wiejskich o 0,7 punktu procentowego) oraz dotacji ogółem o 0,8 punktu procentowego (w gminach wiejskich o 0,4 punktu procentowego) natomiast zmniejszył się udział subwencji ogólnej o 0,9 punktu procentowego (w gminach wiejskich o 1,1 punktu procentowego).

1.2. Dochody według źródeł pochodzenia

Wykonanie i dynamikę dochodów gmin, według ich kategorii, prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
GMINY OGÓŁEM					
Dochody ogółem, z tego:	121 425 597	137 116 470	135 161 525	98,6	111,3
Dochody własne	52 530 327	58 047 470	58 484 106	100,8	111,3
Dotacje ogółem	40 535 999	48 672 718	46 257 354	95,0	114,1
Subwencja ogólna	28 359 271	30 396 282	30 420 066	100,1	107,3
w tym:					
GMINY WIEJSKIE					
Dochody ogółem, z tego:	52 865 848	59 754 604	58 793 857	98,4	111,2
Dochody własne	19 586 283	22 057 936	22 193 257	100,6	113,3
Dotacje ogółem	18 770 706	22 211 343	21 102 304	95,0	112,4
Subwencja ogólna	14 508 860	15 485 324	15 498 296	100,1	106,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. dochody ogółem gmin zostały wykonane w wysokości 135.161.525 tys. zł i były wyższe niż dochody ogółem wykonane w 2018 r. o 11,3%. Dochody własne wykonane w 2019 r., w stosunku do dochodów wykonanych w gminach w 2018 r., również zwiększyły się o 11,3%.

Dochody gmin według źródeł ich pochodzenia

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM,						
z tego:	121 425 597	137 116 470	135 161 525	98,6	100	111,3
DOCHODY WŁASNE,						
z tego:	52 530 327	58 047 470	58 484 106	100,8	43,3	111,3
podatek dochodowy od osób prawnych	956 727	1 008 406	1 037 104	102,8	0,8	108,4
podatek dochodowy od osób fizycznych	20 873 384	22 985 711	23 225 486	101,0	17,2	111,3
podatek rolny	1 460 549	1 536 152	1 514 912	98,6	1,1	103,7
podatek od nieruchomości	13 800 359	14 161 368	14 275 896	100,8	10,6	103,4
podatek leśny	299 590	294 378	293 433	99,7	0,2	97,9

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
podatek od środków transportowych	785 621	817 440	817 327	100,0	0,6	104,0
podatek od dział. gosp. osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	37 235	38 001	36 582	96,3	0,0	98,2
podatek od spadków i darowizn	131 392	125 908	147 267	117,0	0,1	112,1
podatek od czynności cywilnoprawnych	1 178 769	1 131 486	1 322 361	116,9	1,0	112,2
wpływy z opłaty skarbowej	171 012	175 252	179 264	102,3	0,1	104,8
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	379 238	388 677	383 330	98,6	0,3	101,1
wpływy z opłaty targowej	117 672	121 098	117 630	97,1	0,1	100,0
dochody z majątku	3 201 880	3 406 290	3 160 815	92,8	2,3	98,7
pozostałe dochody	9 136 902	11 857 303	11 972 697	101,0	8,9	131,0
DOTACJE OGÓŁEM	40 535 999	48 672 718	46 257 354	95,0	34,2	114,1
z tego:						
Dotacje celowe	34 918 993	40 211 347	39 725 300	98,8	29,4	113,8
Przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	5 617 006	8 461 371	6 532 053	77,2	4,8	116,3
SUBWENCJA OGÓLNA	28 359 271	30 396 282	30 420 066	100,1	22,5	107,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów własnych gmin istotną część stanowiły dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (39,7%) i podatek od nieruchomości (24,4%).

W 2019 r. wskaźnik udziału gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, w porównaniu do roku 2018, zwiększył się z 37,98% do 38,08%.

W 2019 r. dochody z tytułu udziału gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zostały zrealizowane w wysokości 23.237.487 tys. zł, tj. o 11,3% wyższej niż w 2018 r.

W 2019 r. plan dochodów z podatku od nieruchomości został zrealizowany w 100,8%, a wykonanie było wyższe, w porównaniu z wykonaniem roku 2018, o 3,4%.

1.2.1. Skutki obniżenia górnych stawek podatków, udzielonych ulg i zwolnień oraz decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy – Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy

W wyniku obniżenia górnych stawek podatków, udzielenia ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) oraz podjęcia decyzji o umorzeniu, rozłożeniu na raty i odroczeniu terminu płatności, w 2019 r. do budżetów gmin nie wpłynęła kwota 3.699.990 tys. zł, co stanowiło 2,7% dochodów ogółem (spadek o 0,3 punktu procentowego w stosunku do 2018 r.) i 6,3% dochodów własnych (spadek o 0,5 punktu procentowego w stosunku do 2018 r.).

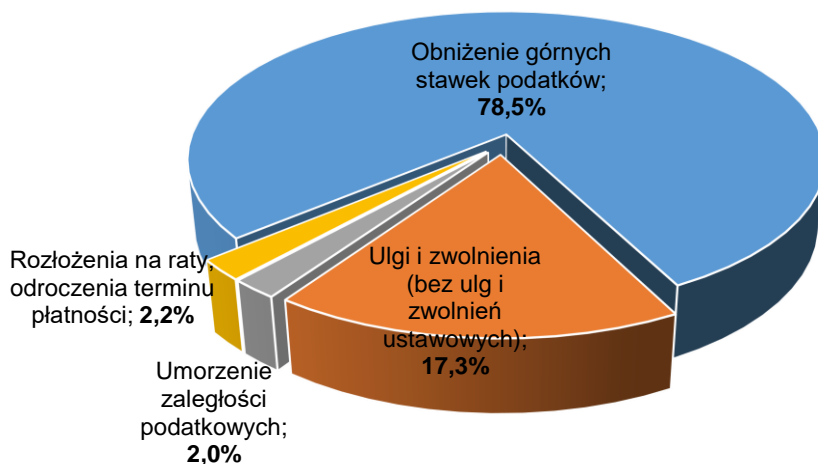
Skutki udzielonych przez gminy w 2019 r. ulg i zwolnień przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie	Razem ulgi (4+5+6+7)	z tego:				Wskaźnik (3:2)
			Obniżenie górných stawek podatków	Ulg i zwolnienia (bez ulg i zwolnień ustawowych)*	Umorzenie zaległości podatkowych	Rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności	
tys. zł							%%
1	2	3	4	5	6	7	8
DOCHODY OGÓŁEM	135 161 525	3 699 990	2 905 323	638 418	75 436	80 813	2,7
DOCHODY WŁASNE, w tym:	58 484 106	3 699 990	2 905 323	638 418	75 436	80 813	6,3
podatek rolny	1 514 912	141 473	130 139	1 830	7 489	2 015	9,3
podatek od nieruchomości	14 275 896	2 783 643	2 040 033	629 493	53 149	60 969	19,5
podatek leśny	293 433	2 501	1 700	611	176	14	0,9
podatek od środków transportowych	817 327	727 517	719 769	2 216	2 476	3 056	89,0
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	36 582	233	0	0	126	107	0,6
podatek od spadków i darowizn	147 267	8 805	0	1	3 859	4 945	6,0
podatek od czynności cywilnoprawnych	1 322 361	633	0	0	120	513	0,0
wpływy z opłaty skarbowej	179 264	7	0	0	1	6	0,0
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	383 330	143	0	0	35	108	0,0
wpływy z opłaty targowej	117 630	3 549	3 472	63	0	14	3,0
dochody z majątku	3 160 815	4	0	4	0	0	0,0
pozostałe dochody	11 972 697	31 482	10 211	4 199	8 005	9 066	0,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

* W przypadku podatku od spadków i darowizn brak jest upoważnień dla rad gmin do wprowadzania ulg i zwolnień. Wykazana kwota wynika z danych ze sprawozdania sporządzonego przez jedną gminę, która do momentu sporządzenia informacji nie skorygowała sprawozdania

STRUKTURA ULG UDZIELONYCH PRZEZ GMINY W 2019 ROKU

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze udzielonych przez gminy w 2019 r. ulg i zwolnień 78,5% stanowiły obniżenia górnych stawek podatków.

W łącznej kwocie obniżenia górnych stawek podatkowych, największy udział miały obniżenia stawek w podatku od nieruchomości (70,2%) i w podatku od środków transportowych (24,8%).

Największy udział w łącznej kwocie udzielonych przez gminy ulg i zwolnień miały w 2019 r. ulgi i zwolnienia w podatku od nieruchomości – 98,6%.

W roku 2019 najwięcej umorzeń zaległości podatkowych dokonano w podatku od nieruchomości i w podatku rolnym (odpowiednio 70,5% i 9,9%).

W łącznej kwocie rozłożeń na raty, odroczenia terminu płatności największy udział miał podatek od nieruchomości (75,4%), podatek od spadków i darowizn (6,1%) i podatek od środków transportowych (3,8%).

Przy obliczaniu dochodów podatkowych, stanowiących podstawę do ustalania dla gmin subwencji wyrównawczej, uwzględnione są skutki udzielonych przez właściwe organy gmin ulg i zwolnień. W przeciwnym bowiem razie, budżet państwa refundowałby gminom skutki decyzji jej organów.

1.2.2. Subwencja ogólna

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wszystkie gminy otrzymują z budżetu państwa subwencję ogólną.

Subwencja ogólna dla gmin składa się z części: oświatowej, wyrównawczej i równoważącej.

W 2019 r. – według danych Ministerstwa Finansów – na rachunki gmin przekazano środki z tytułu subwencji ogólnej w wysokości 30.270.138 tys. zł, co stanowiło 100,0% kwot zaplanowanych na ten cel (po zmianach) i 107,1% analogicznych kwot przekazanych w 2018 r.

Na powyższą kwotę subwencji ogólnej składały się:

- część oświatowa w wysokości - 21.979.137 tys. zł,
- część wyrównawcza w wysokości - 7.956.288 tys. zł,
- część równoważąca w wysokości - 334.713 tys. zł.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin składa się z kwoty podstawowej i kwoty uzupełniającej.

Podstawę do ustalenia wysokości kwoty podstawowej na 2019 r. stanowiły dane ze sprawozdań z wykonania dochodów podatkowych gminy za 2017 r., z uwzględnieniem korekt, złożonych do właściwych regionalnych izb obrachunkowych, w terminie do dnia 30 czerwca 2018 r. oraz dane o liczbie mieszkańców, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r., ustalonej przez Główny Urząd Statystyczny.

Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, kwotę podstawową otrzymały gminy, w których dochód podatkowy na 1 mieszkańca był niższy od 92% średniego dochodu podatkowego na 1 mieszkańca kraju (średni dochód podatkowy na 1 mieszkańca wynosił 1.790,33 zł).

Wysokość kwoty uzupełniającej uzależniona była od gęstości zaludnienia w gminie, w relacji do średniej gęstości zaludnienia w kraju i dochodów podatkowych gminy na 1 mieszkańca.

Kwotę uzupełniającą otrzymały gminy, w których gęstość zaludnienia, ustalona przez Główny Urząd Statystyczny, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r., była niższa od średniej gęstości zaludnienia w kraju (122,916715371997 osoby na 1 km²), i w których dochód podatkowy na 1 mieszkańca gminy nie był wyższy od 150% średniego dochodu podatkowego na 1 mieszkańca w kraju (2.685,50 zł).

W 2019 r. część wyrównawczą otrzymało 2.114 gmin.

Część równoważąca subwencji ogólnej została rozdzielona między 1.475 gmin zgodnie z art. 21a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, tj. w następujący sposób:

- 1) 50% - między gminy miejskie, w których wydatki na dodatki mieszkaniowe wykonane w 2017 r., w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, były wyższe od 80% średnich wydatków na dodatki mieszkaniowe wszystkich gmin miejskich wykonanych w 2017 r., w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin;

- 2) 25% - między gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie, w których wydatki na dodatki mieszkaniowe wykonane w 2017 r., w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, były wyższe od 90% średnich wydatków na dodatki mieszkaniowe wszystkich gmin wiejskich i miejsko-wiejskich wykonanych w 2017 r., w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin;
- 3) 25% - między gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie, w których suma dochodów za 2017 r. z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz dochodów z podatku rolnego i z podatku leśnego, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, jest niższa od 80% średnich dochodów z tych samych tytułów za 2017 r. we wszystkich gminach wiejskich i miejsko-wiejskich, w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin.

Ponadto, w 2019 r. gminy otrzymały środki z rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Środki te, w łącznej wysokości 166.274 tys. zł zostały rozdysponowane między 1.087 gmin, w sposób uzgodniony z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

1.2.3. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe

Część oświatowa subwencji ogólnej, na finansowanie zadań oświatowych, prowadzonych przez gminy w 2019 r., przekazana została w wysokości 21.852.128 tys. zł, z tego dla:

- gmin wiejskich - 10.120.388 tys. zł,
- gmin miejskich - 4.274.659 tys. zł,
- gmin miejsko-wiejskich - 7.457.081 tys. zł.

Dodatkowo zgodnie z „Kryteriami podziału 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019” przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych – na wniosek Ministra Edukacji Narodowej – rozdysponował dla poszczególnych gmin środki w wysokości 127.056 tys. zł (63,7% łącznej kwoty wymienionej rezerwy).

Środki rezerwy zostały przeznaczone na:

- 1) dofinansowanie z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegającego na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w stosunku do danych przyjętych do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2019 r. – w kwocie 39.627 tys. zł,
- 2) pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków zdarzeń losowych w budynkach szkół (placówek) publicznych prowadzonych (dotowanych) przez jednostki samorządu terytorialnego – w kwocie 921 tys. zł,

- 3) dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych w trybie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela albo przechodzących na emeryturę na podstawie art. 88 ustawy - Karta Nauczyciela w związku z art. 225 lub z art. 226 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę - Prawo Oświatowe lub z art. 20 ww. ustawy Karta Nauczyciela – w kwocie 12.368 tys. zł,
- 4) dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w publicznych szkołach podstawowych – w kwocie 63.224 tys. zł,
- 5) dofinansowanie doposażenia publicznych szkół i placówek prowadzonych (dotowanych) przez jednostki samorządu terytorialnego, w zakresie pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych budynkach, nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji oraz pomieszczeń dla szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach – w kwocie 9.689 tys. zł,
- 6) dofinansowanie innych zadań o jednorazowym charakterze nieuwzględnionych w części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019 – w kwocie 1.227 tys. zł.

Na rachunki gmin, według stanu na 31 grudnia 2019 r., przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 21.979.137 tys. zł z tego dla:

- gmin wiejskich	10.180.208 tys. zł,
- gmin miejskich	4.298.437 tys. zł,
- gmin miejsko-wiejskich	7.500.492 tys. zł.

W dniu 31 grudnia 2019 r. jedna gmina dokonała wpłaty na rachunek Ministerstwa Finansów kwoty w wysokości 47 tys. zł tytułem zwrotu nienależnej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej za rok 2019.

Należy zauważyć, iż zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku 2019, tj. art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zadania oświatowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego są ich zadaniami własnymi. Dochodami samorządów terytorialnych są: dochody własne, subwencja ogólna oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Subwencja ogólna (w tym jej część oświatowa) jest zatem jednym ze źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

1.2.4. Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich

W 2019 r. dochody gmin z tytułu dotacji, w tym z dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich, zostały zrealizowane w kwocie 46.257.354 tys. zł, z tego:

- 1) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania bieżące:
  - własne realizowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
  - pozostałe własne,
  - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
  - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej zrealizowano w kwocie 38.878.594 tys. zł,
- 2) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania inwestycyjne:
  - własne realizowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
  - pozostałe własne,
  - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
  - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej zrealizowano w kwocie 6.246.764 tys. zł,
- 3) dotacje celowe na zadania bieżące wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 313.169 tys. zł,
- 4) dotacje celowe na zadania inwestycyjne wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 255.361 tys. zł,
- 5) dotacje celowe na zadania bieżące z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 59.331 tys. zł,
- 6) dotacje celowe na zadania inwestycyjne z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 218.706 tys. zł,
- 7) dotacje z funduszy celowych na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 29.028 tys. zł,
- 8) dotacje z funduszy celowych na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 256.402 tys. zł.

Dotacje z budżetu państwa na dofinansowanie lub finansowanie zadań realizowanych przez gminy stanowiły 97,6% łącznej kwoty dotacji otrzymanych przez gminy.

Dochody z tytułu dotacji z budżetu państwa:

- na zadania własne finansowane z dotacji celowych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
- na pozostałe zadania własne,
- na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
- realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej zostały wykonane w kwocie 45.125.357 tys. zł.

W 2019 r. dotacje ogółem dla gmin, w porównaniu do 2018 r., wzrosły o 14,1%.

Wyższa realizacja dochodów z tytułu dotacji, w tym z dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich w 2019 r., w porównaniu z 2018 r., wynika przede wszystkim z faktu, że jednostki samorządu terytorialnego kontynuowały w 2019 r. realizację projektów w ramach perspektywy finansowej 2014 – 2020, co spowodowało wzrost poziomu wykorzystania środków finansowych na ten cel.

Wykonanie dotacji oraz płatności z budżetu środków europejskich przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018		Wykonanie 2019		(4:2)	(5:3)
	Ogółem	w tym: bieżące	Ogółem	w tym: bieżące		
	tys. zł					
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem dotacje, z tego:	40 535 999	33 656 866	46 257 354	39 280 121	114,1	116,7
- przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich*	5 617 007	789 282	6 532 053	854 618	116,3	108,3
- na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami	29 113 294	29 103 465	34 715 916	34 698 341	119,2	119,2
- na zadania własne, w tym:	4 580 649	3 352 501	3 848 455	3 305 940	84,0	98,6
- na zadania bieżące gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej z budżetu państwa w ramach programów rządowych	3 451	3 451	5 024	5 024	145,6	145,6

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018		Wykonanie 2019		(4:2)	(5:3)
	Ogółem	w tym: bieżące	Ogółem	w tym: bieżące		
	tys. zł				%%	%%
1	2	3	4	5	6	7
- na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami adm. rządowej	25 437	18 026	28 933	19 694	113,7	109,3
- na zadania realizowane na podstawie porozumień między jst	520 124	286 456	568 530	313 169	109,3	109,3
- z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jst	317 603	48 010	278 037	59 331	87,5	123,6
- z funduszy celowych	361 885	59 126	285 430	29 028	78,9	49,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, gminy otrzymywały dotacje na dofinansowanie zadań własnych, finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, a także dotacje na realizację zadań na podstawie porozumień z organami administracji rządowej.

Najwyższe kwoty dotacji dla gmin przeznaczone zostały na zadania bieżące z zakresu: rodziny, pomocy społecznej, bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej, oświaty i wychowania, rolnictwa i łowiectwa, transportu i łączności, ochrony zdrowia j.

1.2.5. Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich

W 2019 r. dochody gmin z tytułu dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich zostały zrealizowane w wysokości 6.532.053 tys. zł, w tym dotacje na zadania bieżące zostały zrealizowane w wysokości 854.618 tys. zł, a zadania inwestycyjne w wysokości 5.677.435 tys. zł. Dotacje na zadania bieżące stanowiły 13,1%, a na zadania inwestycyjne 86,9% otrzymanych środków.

Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich w 2019 r., w porównaniu do 2018 r., wzrosły o 16,3%.

Wysokość dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich na zadania własne, według działów, przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	(8:7)
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	5 617 007	8 461 371	6 532 053	77,2	116,3	998 115	854 618	85,6
Rolnictwo i łowiectwo	472 481	874 506	715 759	81,8	151,5	6 778	6 149	90,7
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	22 707	72 978	52 109	71,4	229,5	164	84	51,2
Transport i łączność	1 171 273	1 286 090	1 033 616	80,4	88,2	8 732	5 190	59,4
Turystyka	162 017	331 001	246 482	74,5	152,1	8 506	5 280	62,1
Gospodarka mieszkaniowa	230 099	506 391	338 670	66,9	147,2	3 987	2 090	52,4
Informatyka	32 663	64 907	47 092	72,6	144,2	25 969	24 363	93,8
Administracja publiczna	158 521	238 871	159 754	66,9	100,8	48 982	35 692	72,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	44 068	68 613	52 203	76,1	118,5	2 150	1 588	73,8
Różne rozliczenia	57 255	49 397	43 770	88,6	76,4	12 099	10 854	89,7
Oświata i wychowanie	959 805	1 032 800	838 053	81,1	87,3	447 650	393 488	87,9
Pomoc społeczna	126 442	183 614	161 276	87,8	127,5	131 143	119 708	91,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	201 627	199 905	170 360	85,2	84,5	165 979	145 255	87,5
Rodzina	47 636	84 387	73 907	87,6	155,1	57 353	47 372	82,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 496 763	2 683 656	2 047 741	76,3	136,8	33 310	23 669	71,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	314 819	522 063	365 466	70,0	116,1	28 837	19 140	66,4
Kultura fizyczna	89 223	167 322	114 379	68,4	128,2	3 659	2 403	65,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Z ogólnej kwoty tych dotacji, przekazane środki dotyczyły przede wszystkim realizacji zadań:

- w dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska 2.047.741 tys. zł (31,1%) z przeznaczeniem na inwestycje w gospodarce ściekowej i ochronie wód, na ochronę

powietrza atmosferycznego, klimatu oraz utrzymanie zieleni w miastach i gminach i oświetlenie ulic, placów i dróg,

- w dziale Transport i łączność 1.033.616 tys. zł (15,8%) głównie na inwestycje na drogach gminnych oraz lokalny transport zbiorowy,
- w dziale Oświata i wychowanie 838.053 tys. zł (12,8%) na realizację zadań w szkołach podstawowych, w przedszkolach oraz w gimnazjach i na pozostałe zadania w zakresie oświaty i wychowania,
- w dziale Rolnictwo i łowiectwo 715.759 tys. zł (11,0%) z przeznaczeniem przede wszystkim na budowę infrastruktury wodociągowej i sanitacyjnej wsi, melioracje wodne i finansowanie działań realizowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020,
- w dziale Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 365.466 tys. zł (5,6%) na pozostałe zadania w zakresie kultury, na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami oraz domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby.
- w dziale Gospodarka mieszkaniowa 338.670 tys. zł (5,2%) z przeznaczeniem przede wszystkim na gospodarkę gruntami i nieruchomościami,
- w dziale Turystyka 246.482 tys. zł (3,6%) głównie na upowszechnianie turystyki i zadania zaliczane do pozostałej działalności w tym dziale.

Łącznie, na realizację zadań w wyżej wymienionych działach, gminy otrzymały 5.585.789 tys. zł, tj. 85,5 % wszystkich dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich.

1.2.6. Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami

W 2019 r. gminy otrzymały dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami w kwocie 34 715 916 tys. zł. W dochodach ogółem, zrealizowanych przez gminy w 2019 r., stanowiły one 25,7%.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa dla gmin na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, według ważniejszych działów, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Ogółem				w tym: na zadania bieżące			
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik 4:3	Dynamika 4:2	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik 8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem, w tym:	29 113 294	34 976 155	34 715 916	99,3	119,2	34 958 284	34 698 341	99,3
Rolnictwo i łowiectwo	907 281	1 116 367	1 115 727	99,9	123,0	1 116 367	1 115 727	99,9
Administracja publiczna	261 942	281 962	274 424	97,3	104,8	281 962	274 424	97,3
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	237 662	217 187	214 008	98,5	90,0	217 187	214 008	98,5
Oświata i wychowanie	250 412	185 392	180 840	97,5	72,2	185 392	180 840	97,5
Pomoc społeczna	482 561	498 916	490 767	98,4	101,7	481 367	473 509	98,4
Rodzina	26 968 256	32 672 102	32 436 154	99,3	120,3	32 671 894	32 435 951	99,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami w 2019 r., w porównaniu do 2018 r., były wyższe o 19,2%.

Z ogólnej kwoty omawianych dotacji, przekazano:

- na zadania bieżące 34 698 341 tys. zł, co stanowiło 99,9% ogółu tych dotacji,
- na zadania inwestycyjne 17.575 tys. zł, co stanowiło 0,1% ogółu tych dotacji.

Wyższe wykonanie tych dotacji było spowodowane przede wszystkim wzrostem dotacji w dziale Rolnictwo i łowiectwo oraz realizacją świadczenia wychowawczego wynikającego z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Program „Rodzina 500+”), realizacją świadczeń rodzinnych wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, oraz zasiłku dla opiekuna wynikającego z ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów i realizację świadczenia dobry start, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W strukturze działowej dotacji na finansowanie zadań bieżących zleconych z zakresu administracji rządowej dominowały dotacje w takich działach, jak: Rodzina, Rolnictwo i łowiectwo, Pomoc społeczna, Oświata i wychowanie oraz Administracja publiczna.

Udział dotacji celowych na realizowane przez gminy zadania z zakresu administracji rządowej w poszczególnych działach w 2019 r., w podziale na zadania bieżące i inwestycyjne oraz strukturę dotacji przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział dotacji celowych		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	0,1
Rolnictwo i łowiectwo	3,2	3,2	0,0	100,0	100,0	0,0
Administracja publiczna	0,8	0,8	0,0	100,0	100,0	0,0
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,6	0,6	0,0	100,0	100,0	0,0
Oświata i wychowanie	0,5	0,5	0,0	100,0	100,0	0,0
Pomoc społeczna	1,4	1,4	98,2	100,0	96,5	3,5
Rodzina	93,4	93,5	1,2	100,0	100,0	0,0
Pozostałe działy	0,0	0,0	0,6	100,0	97,1	2,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

W dziale Rodzina – 67,6% dotacji na zadania bieżące zlecone gminom przeznaczono na realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, w 29,1% na wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz opłatę składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego i w 3,3% na świadczenie dobry start, m.in. na opłatę składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne.

W dziale Rolnictwo i łowiectwo całą kwotę dotacji na zadania bieżące przeznaczono w rozdziale - Pozostała działalność, w największym stopniu na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom ustawami. Z kwoty tej środki przeznaczono głównie na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych oraz pokrycie kosztów postępowania poniesionych przez gminy w sprawie jego zwrotu.

W dziale Pomoc społeczna – 98,8% dotacji na zadania bieżące zlecone gminom przeznaczono na realizację zadań przez ośrodki wsparcia, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, wypłatę dodatków mieszkaniowych, w tym m.in. wydatki związane z wypłatą dodatku energetycznego, o którym mowa w art. 5c-5g ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne, na ośrodki pomocy społecznej, w tym wynagrodzenia za sprawowanie opieki, o których mowa w art. 18 ustawy o pomocy społecznej oraz na usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

W dziale Oświata i wychowanie dotacje na zadania bieżące w 100,0% przeznaczone były na zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych.

W dziale Administracja publiczna omawiane dotacje w 99,9% przeznaczone były na zadania realizowane przez urzędy stanu cywilnego, tj. prowadzenie ewidencji ludności, wydawanie dowodów osobistych, a także na realizację zadań związanych z prowadzeniem ewidencji działalności gospodarczej, czynności związanych z wykonywaniem powszechnego obowiązku obrony, wymianę tablic informacyjnych w związku z ustaleniem dodatkowych nazw miejscowości lub obiektów fizjograficznych w języku mniejszości narodowych i etnicznych oraz w języku regionalnym.

W ramach ogólnej kwoty dotacji przekazanych gminom na inwestycje związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, 98,2% środków przeznaczono na dofinansowanie zadań inwestycyjnych w dziale Pomoc społeczna, 1,2% w dziale Rodzina oraz 0,6% w pozostałych działach.

Dotacje na inwestycje w dziale Pomoc społeczna w 100,0% zostały przeznaczone na inwestycje w ośrodkach wsparcia prowadzonych przez gminy.

1.2.7. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych

W 2019 r. dochody gmin z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych zostały zrealizowane w wysokości 3 848 455 tys. zł, tj. na poziomie o 16,0% niższym niż w 2018 r.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na zadania własne gmin, według ważniejszych działów, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (8:7)
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	4 580 649	4 003 590	3 848 455	96,1	84,0	3 397 506	3 305 940	97,3
Rolnictwo i łowiectwo	4 404	2 691	2 597	96,5	59,0	609	574	94,2
Transport i łączność	1 150 434	421 186	396 804	94,2	34,5	95 184	93 710	98,5
Gospodarka mieszkaniowa	5 045	7 984	4 750	59,5	94,2	18	9	51,6

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (8:7)
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
	1	2	3	4	5	6	7	8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	3 211	1 877	1 792	95,4	55,8	255	252	98,9
Różne rozliczenia	177 190	180 390	180 364	100,0	101,8	132 096	131 942	99,9
Oświata i wychowanie	973 475	1 020 800	1 004 175	98,4	103,2	973 333	965 323	99,2
Pomoc społeczna	1 871 885	1 926 694	1 875 162	97,3	100,2	1 894 192	1 845 634	97,4
Edukacyjna opieka wychowawcza	202 086	230 133	197 137	85,7	97,6	230 133	197 137	85,7
Rodzina	106 327	115 715	114 215	98,7	107,4	66 088	65 546	99,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	26 925	28 945	21 455	74,1	79,7	3 121	3 104	99,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	11 409	4 787	3 102	64,8	27,2	1 248	1 217	97,5
Kultura fizyczna	43 009	50 613	35 397	69,9	82,3	581	800	137,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Udział dotacji celowych bieżących i inwestycyjnych w dotacjach na zadania własne realizowane przez gminy w 2019 r. oraz strukturę tych dotacji przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział dotacji celowych		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	85,9	14,1
Rolnictwo i łowiectwo	0,1	0,0	0,4	100,0	22,1	77,9
Transport i łączność	10,3	2,8	55,9	100,0	23,6	76,4
Gospodarka mieszkaniowa	0,1	0,0	0,9	100,0	0,2	99,8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,0	0,0	0,3	100,0	14,1	85,9
Różne rozliczenia	4,7	4,0	8,9	100,0	73,2	26,8
Oświata i wychowanie	26,1	29,2	7,2	100,0	96,1	3,9
Pomoc społeczna	48,7	55,8	5,4	100,0	98,4	1,6
Edukacyjna opieka wychowawcza	5,1	6,0	0,0	100,0	100,0	0,0
Rodzina	3,0	2,0	9,0	100,0	57,4	42,6

Wyszczególnienie	Struktura			Udział dotacji celowych		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,6	0,1	3,4	100,0	14,5	85,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,1	0,0	0,3	100,0	39,2	60,8
Kultura fizyczna	0,9	0,0	6,4	100,0	2,3	97,7
Pozostałe działy	0,3	0,0	2,0	100,0	6,0	94,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. w strukturze dochodów z tytułu dotacji celowych na realizację zadań własnych gmin, w porównaniu do 2018 r., zwiększył się udział dotacji przeznaczonych na realizację bieżących zadań własnych o 12,7 punktów procentowych.

W 2019 r. największą część dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie bieżących zadań własnych gminy otrzymały na zadania realizowane w działach: Pomoc społeczna (55,8 %), Oświata i wychowanie (29,2%), Edukacyjna opieka wychowawcza (6,0%) oraz Transport i łączność (2,8%). Łącznie, na dofinansowanie zadań własnych realizowanych w ramach tych działów, przeznaczono 93,8% dotacji na bieżące zadania własne gmin.

Dotacje w dziale Pomoc społeczna przekazane na zadania bieżące w 94,6% przeznaczone były m. in. na wypłatę zasiłków stałych, zasiłków okresowych, celowych i pomoc w naturze oraz opłacenie składek na ubezpieczenie emerytalne, a także na prowadzenie działalności ośrodków pomocy społecznej oraz pomoc w zakresie dożywiania.

Dotacje w dziale Oświata i wychowanie na realizację bieżących zadań własnych przeznaczono w 99,2% na finansowanie zadań z zakresu przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, innych form wychowania przedszkolnego oraz na finansowanie szkół podstawowych, w tym stołówek szkolnych i przedszkolnych.

Przekazane dotacje na zadania bieżące w dziale Edukacyjna opieka wychowawcza przeznaczone zostały w 100% na pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym.

Przekazane z budżetu państwa dotacje w wysokości 93.710 tys. zł na własne zadania bieżące w dziale Transport i łączność, przeznaczone zostały w 97,0% na usuwanie skutków klęsk żywiołowych i w 2,7% na gminne drogi publiczne.

W 2019 r. dotacje celowe z budżetu państwa na własne zadania inwestycyjne przekazano gminom w wysokości 542.514 tys. zł, tj. o 55,8% mniej niż w 2018 r. Mniejsze wykonanie dotacji w porównaniu do 2018 r. odnotowano w dziale: Transport i łączność, Oświata i wychowanie oraz Rodzina.

Od 2019 r., mechanizmem wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w budowie, przebudowie bądź remoncie dróg publicznych jest Fundusz Dróg Samorządowych. Z chwilą utworzenia tego funduszu sposób dofinansowania dróg samorządowych uległ zmianie tj. zmniejszeniu uległy dotacje z budżetu państwa na rzecz zwiększenia wydatkowania na ten cel środków z Państwowego Funduszu Celowego, jakim jest Funduszu Dróg Samorządowych.

W dziale Oświata i wychowanie zmniejszenie dotacji na inwestycje wynikało głównie z mniejszej liczby realizowanych zadań inwestycyjnych w szkołach podstawowych oraz z mniejszej ilości środków przeznaczonych na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych w obiektach oświatowych.

W dziale Rodzina zmniejszenie dotacji na zadania inwestycyjne było spowodowane głównie mniejszą realizacją zadań inwestycyjnych z zakresu organizacji opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat.

W strukturze działowej dotacji celowych z budżetu państwa na własne zadania inwestycyjne, najpoważniejszą pozycję stanowiły dotacje w działach: Transport i łączność (55,9%), Rodzina (9,0%), Różne rozliczenia (8,9%) i Oświata i wychowanie (7,2%).

Dotacje w dziale Transport i łączność przeznaczone były głównie na realizację zadań na usuwanie skutków klęsk żywiołowych na drogach (63,6%) oraz realizację zadań na gminnych drogach publicznych (34,5%).

Ponadto, w dziale Rodzina – dotacje przeznaczono głównie na inwestycje związane z tworzeniem i funkcjonowaniem żłobków (88,3%) oraz na inwestycje związane z tworzeniem i funkcjonowaniem klubów dziecięcych (10,7%).

W dziale Oświata i wychowanie – dotacje przeznaczono na inwestycje w szkołach podstawowych (71,8%), inwestycje związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych (8,5%), inwestycje w przedszkolach (4,0%) oraz inwestycje w gimnazjach (2,1%).

W dziale Różne rozliczenia – dotacje przeznaczono w 100% na zwrot części wydatków wykonywanych w ramach funduszu sołeckiego.

1.2.8. Pozostałe dotacje celowe

Dochodami gmin są również:

- dotacje z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego,
- dotacje celowe na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie zadań własnych,

- dotacje otrzymane z funduszy celowych.

W 2019 r. udział tych dotacji w zrealizowanych przez gminy dochodach ogółem wynosił 1,0%. Ogólna kwota otrzymanych przez gminy dotacji, o których wyżej mowa, wyniosła 1.160.929 tys. zł.

W 2019 r. na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej zostały przekazane dotacje gminom w wysokości 28.933 tys. zł. Porozumienia z organami administracji rządowej dotyczyły głównie zadań zaliczanych do działów: Działalność usługowa (26,3%), w ramach której realizowano opiekę nad cmentarzami, Oświata i wychowanie (14,2%), w ramach której realizowana była głównie pomoc nauczycielom w ich doszkalaćaniu i doskonaleniu.

Na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego zostały przeznaczone dotacje w wysokości 568.530 tys. zł. Zawierane między jednostkami samorządu terytorialnego porozumienia, dotyczyły w szczególności realizacji zadań z zakresu działów: Transport i łączność 287.490 tys. zł (50,6% tych dotacji), Oświata i wychowanie 119.316 tys. zł (21,0%), Rolnictwo i łowiectwo 46.785 tys. zł (8,2%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska 31.808 tys. zł (5,6%) i Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 17.219 tys. zł (3,0%).

Na zadania własne gminy otrzymały pomoc finansową z innych jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 278.037 tys. zł. Dotacje przekazane w ramach pomocy finansowej były wydatkowane przede wszystkim na realizację zadań w dziale Transport i łączność (41,1%) z przeznaczeniem na drogi gminne i wewnętrzne, w dziale Oświata i wychowanie (10,6%) przeznaczone na szkoły podstawowe i przedszkola, w dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (10,5%) przeznaczone przede wszystkim na ochotniczą straż pożarną oraz pozostałą działalność, w dziale Kultura fizyczna (9,2%) przeznaczone głównie na obiekty sportowe i zadania w zakresie kultury fizycznej, w dziale Rolnictwo i łowiectwo (8,1%) przeznaczone na wyłączenie z produkcji gruntów rolnych oraz infrastrukturę wodociągową i sanitacyjną wsi, w dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (7,0%) przeznaczone w większości na zadania związane z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu, gospodarką ściekową i ochroną wód, oświetleniem ulic, placów i dróg, utrzymaniem zieleni w miastach i gminach oraz gospodarkę odpadami,

Z funduszy celowych zostały przekazane do gmin dotacje na zadania własne w wysokości 285.430 tys. zł. Z powyższej kwoty 29.028 tys. zł przeznaczono na wydatki bieżące, zaś pozostałą kwotę dotacji w wysokości 256.402 tys. zł wykorzystano na wydatki inwestycyjne. W dotacjach otrzymanych przez gminy z funduszy celowych, największy udział miały dotacje w działach:

- 1) Kultura fizyczna 159.679 tys. zł (55,9% tych dotacji), z przeznaczeniem głównie na obiekty sportowe, zadania w zakresie kultury fizycznej, instytucje kultury i pozostałą działalność,
- 2) Oświata i wychowanie 39.268 tys. zł (12,2%) z przeznaczeniem dla szkół podstawowych, gimnazjów i dowożenie uczniów do szkół,
- 3) Transport i łączność 19.243 tys. zł (6,7% tych dotacji) przeznaczono głównie na drogi gminne, wewnętrzne i lokalny transport zbiorowy,
- 4) Gospodarka komunalna i ochrona środowiska 13.995 tys. zł (4,9%) przeznaczono na zadania związane z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu, gospodarką ściekową i ochroną wód, gospodarką odpadami, utrzymaniem zieleni w gminach,
- 5) Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej 13.157 tys. zł (4,6%) przeznaczono głównie na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

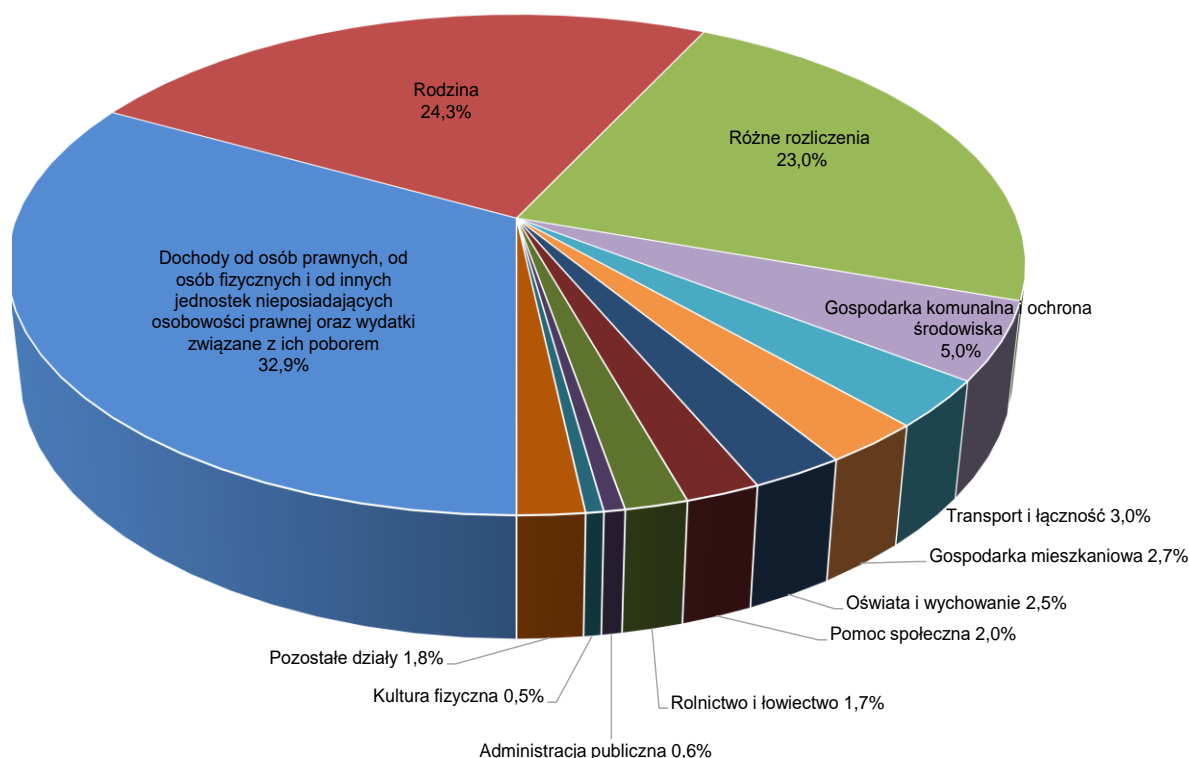
1.3. Dochody według działów

W strukturze dochodów ogółem gmin w 2019 r. najistotniejszą pozycję zajmowały dochody w następujących działach:

- Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek, nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem - 32,9%,
- Rodzina - 24,3%,
- Różne rozliczenia - 23,0%,
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska - 5,0%,
- Transport i łączność - 3,0%,
- Gospodarka mieszkaniowa - 2,7%.

W strukturze dochodów ogółem gmin dochody w tych działach stanowiły łącznie 90,9%.

STRUKTURA DOCHODÓW GMIN W 2019 ROKU

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

Wykonanie dochodów gmin według ważniejszych działów prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	7
DOCHODY OGÓŁEM	121 425 597	137 116 470	135 161 525	98,6	111,3
w tym:					
Rolnictwo i łowiectwo	1 761 427	2 503 932	2 280 444	91,1	129,5
Transport i łączność	3 139 425	3 963 680	4 109 377	103,7	130,9
Gospodarka mieszkaniowa	3 523 534	4 082 521	3 627 436	88,9	102,9
Administracja publiczna	740 070	830 505	763 979	92,0	103,2
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osób. prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	41 253 811	43 854 642	44 460 514	101,4	107,8
Różne rozliczenia	29 121 547	31 077 835	31 111 393	100,1	106,8
Oświata i wychowanie	3 447 792	3 659 244	3 395 375	92,8	98,5
Pomoc społeczna	2 656 392	2 796 020	2 717 648	97,2	102,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5 504 987	7 682 870	6 764 489	88,0	122,9
Kultura fizyczna	661 708	721 270	648 153	89,9	98,0
Rodzina	27 299 268	33 119 545	32 854 271	99,2	120,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. w dziale Transport i łącznie dochody zostały wykonane w 103,7% planu, zaś w dziale Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem w 101,4% oraz w dziale Różne rozliczenia w 100,1%. W pozostałych ważniejszych działach dochody zostały wykonane poniżej kwot zaplanowanych.

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., najwyższy wzrost dochodów wystąpił w dziale Transport i łącznie oraz Rolnictwo i łowiectwo. Dochody gmin w tych działach wzrosły odpowiednio o 30,9% i 29,5%.

Szczegółowe dane dotyczące dochodów gmin według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

1.4. Dochody w przeliczeniu na mieszkańca

Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, według głównych grup dochodów

Wyszczególnienie	2018		2019	
	Gminy ogółem	w tym: Gminy wiejskie	Gminy ogółem	w tym: Gminy wiejskie
	w zł			
1	2	3	4	5
Dochody ogółem z tego:	4 700,51	4 826,56	5 236,32	5 355,30
Dochody własne	2 033,50	1 788,20	2 265,74	2 021,49
Dotacje ogółem	1 569,19	1 713,73	1 792,06	1 922,12
Subwencja ogólna	1 097,82	1 324,63	1 178,51	1 411,68

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Dochody ogółem w gminach w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 5.236,32 zł i były wyższe o 11,4%, niż dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca wykonane w 2018 r. Dochody ogółem w gminach wiejskich w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 5.335,30 zł i były wyższe o 2,3% niż dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla wszystkich gmin w kraju.

Dochody ogółem gminy o najwyższych dochodach w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 46.321,37 zł, a dochody w gminie o najniższych dochodach w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 3.557,12 zł.

Zestawienie dochodów na 1 mieszkańca w gminach, według województw, zaprezentowano w tablicach załączonych do sprawozdania.

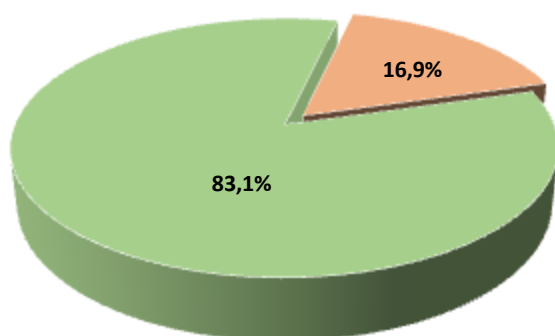

2. Wydatki gmin

2.1. Struktura wydatków

Wydatki ogółem gmin w 2019 r. zostały zrealizowane w wysokości 135.316.857 tys. zł, w tym wydatki majątkowe w wysokości 22.897.281 tys. zł.

STRUKTURA WYDATKÓW OGÓŁEM GMIN W 2019 R.

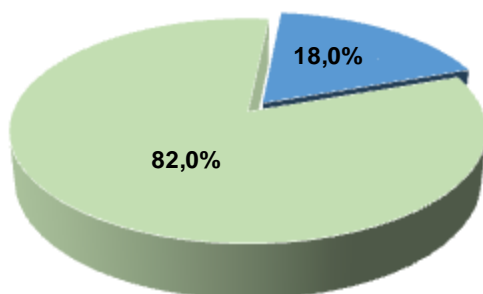
■ Wydatki majątkowe ■ Wydatki bieżące

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

Wydatki bieżące gmin w 2019 r. stanowiły 83,1% wydatków ogółem tych jednostek, a w gminach wiejskich 82,0%.

Wydatki majątkowe w strukturze wydatków gmin wiejskich były wyższe o 1,1 punktu procentowego od wydatków majątkowych w strukturze wydatków gmin ogółem.

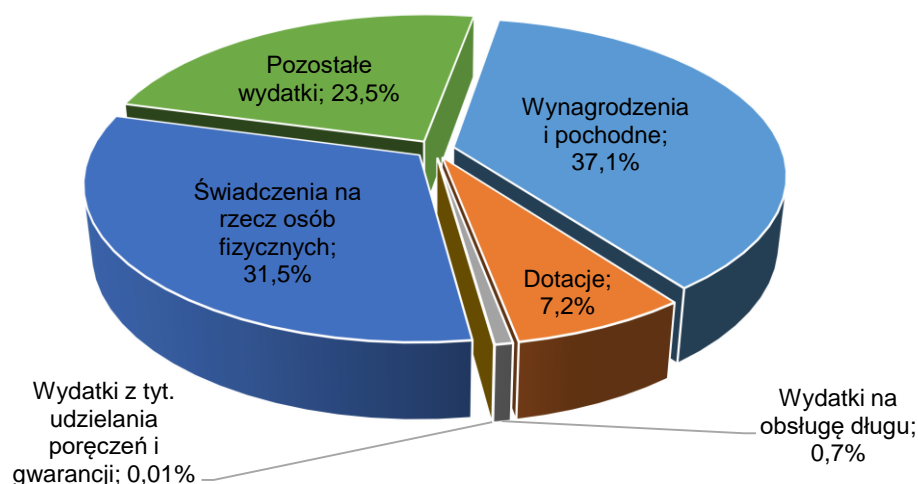
STRUKTURA WYDATKÓW OGÓŁEM GMIN WIEJSKICH W 2019 R.

■ Wydatki majątkowe ■ Wydatki bieżące

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

STRUKTURA WYDATKÓW BIEŻĄCYCH GMIN W 2019 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., w strukturze wydatków bieżących zwiększył się udział wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych o 1,7 punktu procentowego natomiast udział wynagrodzeń i pochodnych zmniejszył się o 1,1 punktu procentowego.

2.2. Wydatki ogółem w podziale na rodzaje wydatków

Wydatki gmin ogółem oraz gmin wiejskich przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
GMINY OGÓŁEM					
Wydatki ogółem, z tego:	127 132 774	145 489 933	135 316 857	93,0	106,4
Wydatki majątkowe	26 241 929	27 488 274	22 897 281	83,3	87,3
Wydatki bieżące	100 890 845	118 001 659	112 419 576	95,3	111,4
w tym:					
GMINY WIEJSKIE					
Wydatki ogółem, z tego:	55 505 459	63 425 537	58 728 965	92,6%	105,8%
Wydatki majątkowe	12 068 454	12 651 781	10 561 535	83,5%	87,5%
Wydatki bieżące	43 437 005	50 773 756	48 167 430	94,9%	110,9%

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Wydatki ogółem gmin w 2019 r. zostały zrealizowane w wysokości 135.316.857 tys. zł i były o 6,4% wyższe, niż wydatki zrealizowane w 2018 r.

Wykonane w 2019 r. wydatki bieżące gmin były o 11,4% wyższe, niż wydatki bieżące zrealizowane w 2018 r.

Wydatki ogółem gmin wiejskich w 2019 r. zostały zrealizowane w wysokości 58.728.965 tys. zł i były o 5,8% wyższe, niż wydatki zrealizowane w 2018 r.

Wykonanie wydatków bieżących gmin wiejskich wzrosło o 10,9% w stosunku do wykonania tych wydatków w roku 2018.

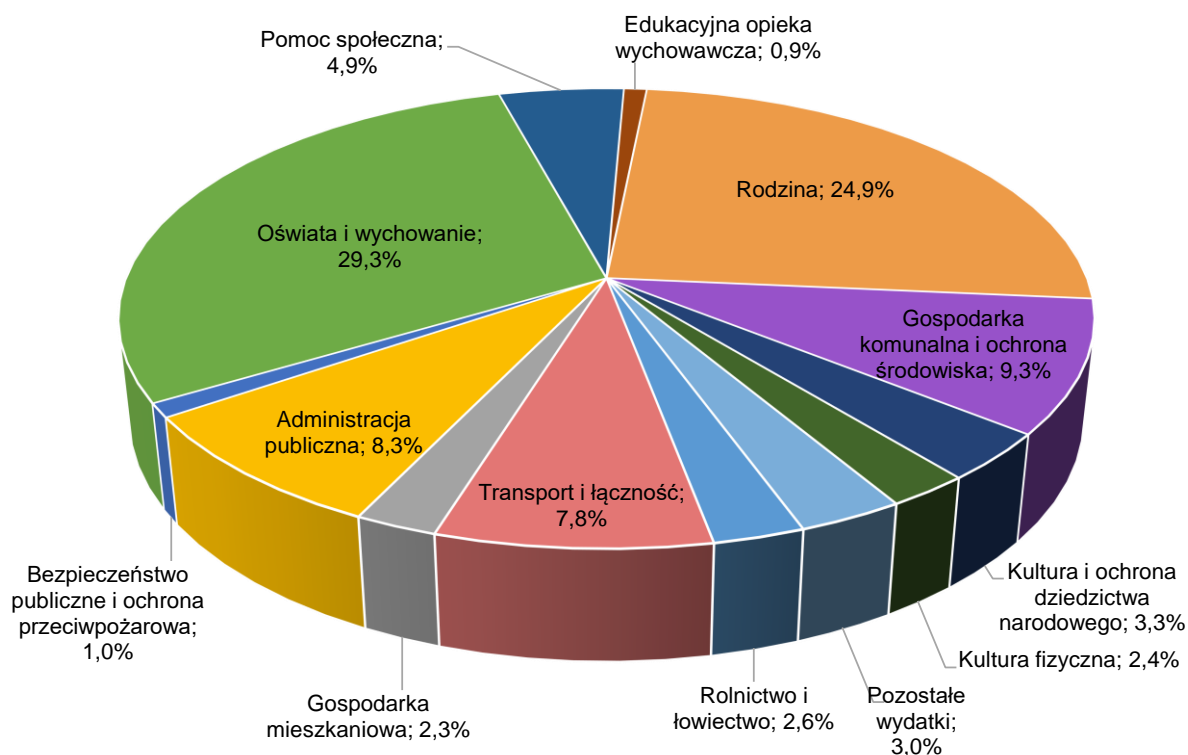
Wydatki gmin według głównych kierunków ich rozdysponowania

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem, z tego:	127 132 774	145 489 933	135 316 857	93,0	106,4
Wydatki majątkowe,	26 241 929	27 488 274	22 897 281	83,3	87,3
w tym: wydatki na inwestycje	25 817 166	26 996 362	22 425 857	83,1	86,9
Wydatki bieżące, z tego:	100 890 845	118 001 659	112 419 576	95,3	111,4
Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	38 534 949	43 132 007	41 692 615	96,7	108,2
Dotacje	7 372 300	8 305 629	8 103 669	97,6	109,9
Wydatki na obsługę długu	701 980	941 940	830 292	88,1	118,3
Wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	5 988	67 253	5 632	8,4	94,1
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	30 053 301	35 919 097	35 425 823	98,6	117,9
Pozostałe wydatki	24 222 327	29 635 734	26 361 546	89,0	108,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

2.3. Wydatki według działów

STRUKTURA WYDATKÓW GMIN WG DZIAŁÓW W 2019 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze działowej wydatków gmin przeważały wydatki w działach: Oświata i wychowanie – 29,3%, Rodzina – 24,9%, Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 9,3%, Administracja publiczna – 8,3%, Transport i łączność – 7,8%.

Wydatki w tych działach stanowiły razem 79,6% wydatków ogółem.

Wykonanie i dynamika wydatków gmin według ważniejszych działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
WYDATKI OGÓŁEM	127 132 774	145 489 933	135 316 857	93,0	106,4
w tym:					
Rolnictwo i łowiectwo	3 393 529	3 977 779	3 507 509	88,2	103,4
Transport i łączność	12 361 980	12 172 456	10 523 578	86,5	85,1
Gospodarka mieszkaniowa	3 130 360	3 798 777	3 163 744	83,3	101,1
Administracja publiczna	10 807 815	12 102 620	11 246 474	92,9	104,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 329 665	1 518 097	1 338 059	88,1	100,6
Oświata i wychowanie	37 420 358	41 308 315	39 683 023	96,1	106,0

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Pomoc społeczna	6 311 387	7 055 642	6 623 834	93,9	105,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	1 125 677	1 318 889	1 208 829	91,7	107,4
Rodzina	27 964 493	34 033 669	33 647 868	98,9	120,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	11 650 616	14 424 424	12 574 821	87,2	107,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4 457 833	4 871 512	4 532 407	93,0	101,7
Kultura fizyczna	3 287 224	3 485 671	3 189 484	91,5	97,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. gminy największą kwotę wydatków zrealizowały w dziale Oświata i wychowanie. W dziale tym wydatki wzrosły, w stosunku do 2018 r., o 6,0%.

W stosunku do roku 2018 wzrosły także wydatki w dziale Rodzina - o 20,3%.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków gmin według działów zamieszczono w tablicach załączonych do sprawozdania.

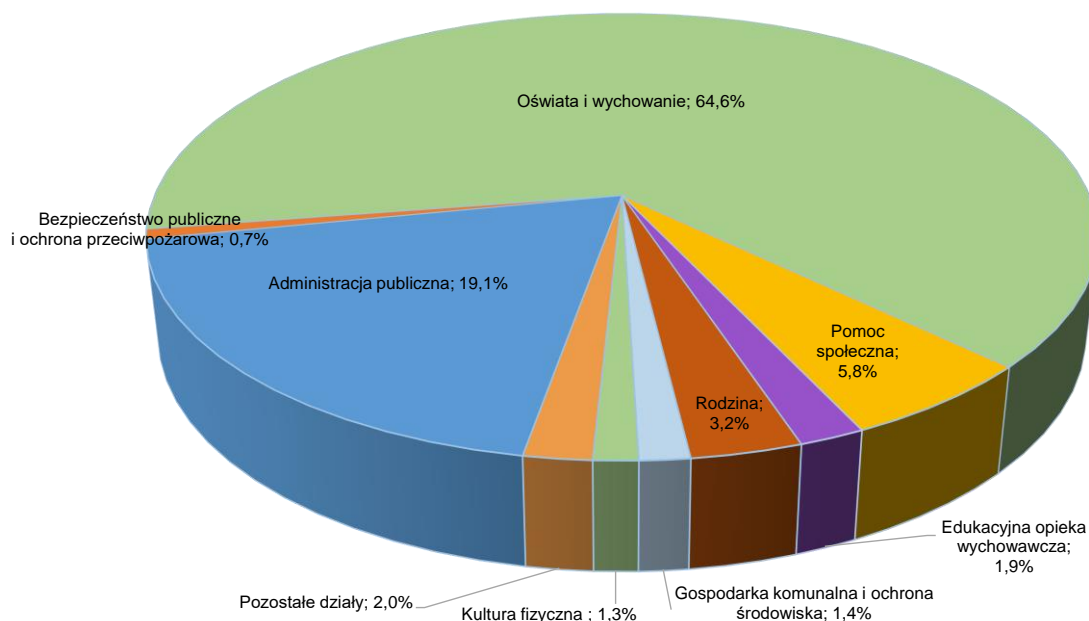
W 2019 r. 102 gminy dokonały wpłat do budżetu państwa, przeznaczonych na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin w kwocie 298.775 tys. zł, tj. 100,0% kwoty zaplanowanej na rok 2019.

Wydatki z tytułu wpłat do budżetu państwa stanowiły 74,8% wydatków zrealizowanych w dziale Różne rozliczenia.

Wykaz gmin dokonujących wpłat do budżetu państwa zamieszczono w tablicach załączonych do sprawozdania.

2.3.1. Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń według działów

**STRUKTURA WYDATKÓW GMIN NA WYNAGRODZENIA I POCHODNE OD WYNAGRODZEŃ WG DZIAŁÓW
W 2019 ROKU**

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. wydatki gmin na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń w trzech działach, tj. Oświata i wychowanie, Administracja publiczna oraz Pomoc społeczna, stanowiły 89,5% ogółu wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń.

Gminy wykonały wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń w wysokości 41.692.615 tys. zł.

Wykonanie wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń gmin według ważniejszych działów

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (3:2)
	tys. zł		%%
1	2	3	4
Ogółem	43 132 007	41 692 615	96,7
w tym:			
Rolnictwo i łowiectwo	57 273	54 633	95,4
Transport i łączność	121 412	111 015	91,4
Gospodarka mieszkaniowa	135 263	126 974	93,9
Administracja publiczna	8 354 058	7 965 371	95,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	331 400	312 249	94,2
Oświata i wychowanie	27 612 160	26 953 871	97,6
Pomoc społeczna	2 540 376	2 423 547	95,4
Edukacyjna opieka wychowawcza	809 012	774 171	95,7
Rodzina	1 412 976	1 337 110	94,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	640 852	596 479	93,1

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (3:2)
	tys. zł		%%
1	2	3	4
Ochrona zdrowia	185 074	166 298	89,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	59 401	52 392	88,2
Kultura fizyczna	537 758	521 825	97,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. 64,6% wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń gmin stanowiły wydatki w dziale Oświata i wychowanie.

Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń w dziale Administracja publiczna stanowiły 19,1% wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń gmin.

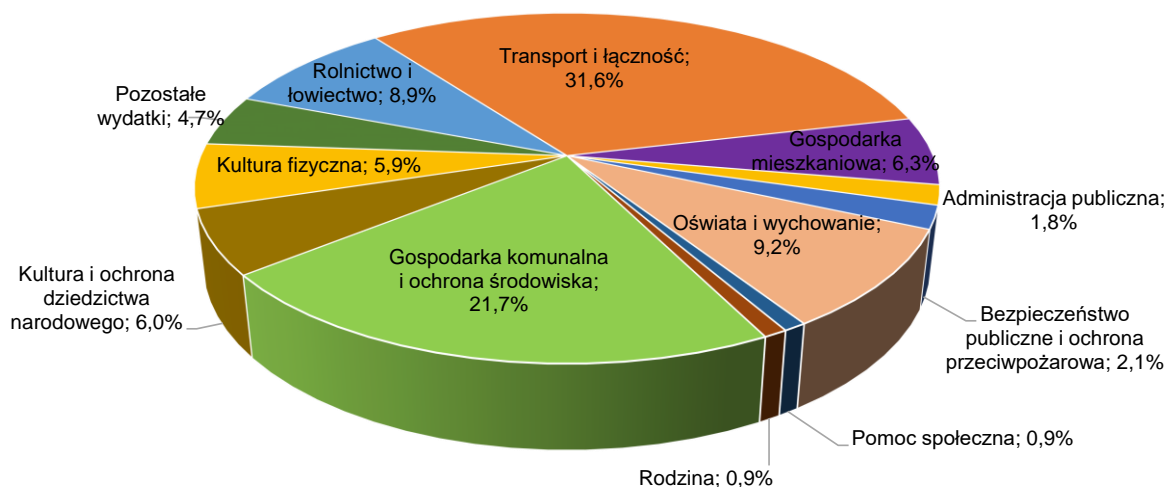
Szczegółowe dane dotyczące wydatków na wynagrodzenia i pochodnych od wynagrodzeń w poszczególnych działach zamieszczono w tablicach załączonych do sprawozdania.

2.3.2. Wydatki majątkowe według działów

Przeważająca część środków budżetowych przeznaczonych w gminach na wydatki majątkowe dotyczyła działów Transport i łączność (31,6%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (21,7%), Oświata i wychowanie (9,2%), Rolnictwo i łowiectwo (8,9%), Gospodarka mieszkaniowa (6,3%), Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (6,0%).

Wydatki majątkowe w tych działach stanowiły 83,7% wydatków majątkowych ogółem gmin.

STRUKTURA WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH W GMINACH W 2019 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

Wykonanie i dynamika wydatków majątkowych gmin według ważniejszych działów:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem	26 241 929	27 488 274	22 897 281	83,3	87,3
w tym:					
Rolnictwo i łowiectwo	2 149 733	2 461 721	2 039 569	82,9	94,9
Transport i łączność	9 152 302	8 525 841	7 236 546	84,9	79,1
Gospodarka mieszkaniowa	1 480 780	1 836 478	1 445 169	78,7	97,6
Administracja publiczna	485 194	532 347	418 631	78,6	86,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	488 626	535 744	486 772	90,9	99,6
Oświata i wychowanie	2 862 514	2 410 038	2 105 223	87,4	73,5
Pomoc społeczna	179 786	224 441	195 773	87,2	108,9
Rodzina	175 166	215 727	202 601	93,9	115,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5 145 236	6 120 193	4 970 449	81,2	96,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 451 527	1 605 936	1 363 087	84,9	93,9
Kultura fizyczna	1 583 037	1 561 731	1 357 161	86,9	85,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. gminy zrealizowały wydatki majątkowe w wysokości 22.897.281 tys. zł.

Realizacja planu wydatków majątkowych w ważniejszych działach kształtowała się na poziomie od 78,6% w dziale Administracja publiczna do 93,9% w dziale Rodzina.

Najwyższa dynamika wydatków majątkowych była w dziale Rodzina (115,7%) oraz w dziale Pomoc społeczna (108,9%).

Zestawienie wydatków majątkowych i inwestycyjnych gmin według województw przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

2.4. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca

Wydatki ogółem zrealizowane w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach, według głównych kierunków ich rozdysponowania prezentuje tabela poniżej

Wyszczególnienie	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)			
	2018		2019	
	Gminy ogółem	w tym: gminy wiejskie	Gminy ogółem	w tym: gminy wiejskie
1	2	3	4	5
Wydatki ogółem	4 921,44	5 067,56	5 242,33	5 349,39
z tego:				
Wydatki majątkowe	1 015,85	1 101,83	887,07	962,01
Wydatki bieżące	3 905,58	3 965,73	4 355,27	4 387,38

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)
Stan ludności według GUS na 31 grudnia 2018 r.

Wydatki ogółem, w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach w 2019 r. wyniosły 5.242,33 zł i były o 6,5% wyższe niż w 2018 r.

W 2019 r. wydatki bieżące gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca były, w porównaniu z rokiem poprzednim, wyższe o 11,4%.

W 2019 r. najwyższe wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie wyniosły 41.925,15 zł, a najniższe 3.403,88 zł.

Zestawienie wydatków na 1 mieszkańca w 2019 r. w gminach, w układzie wojewódzkim, zaprezentowano w tablicach załączonych do sprawozdania.

3. Wynik budżetów gmin

W 2019 r. budżety gmin zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 155.332 tys. zł, przy planowanym deficycie w kwocie 8.373.463 tys. zł.

Wynik gmin w latach 2018-2019

Wyszczególnienie	Wynik gmin		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019
	tys. zł		
1	2	3	4
Gminy ogółem,	-5 707 177	-8 373 463	-155 332
w tym: Gminy wiejskie	-2 639 611	-3 670 933	64 892

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Nadwyżkę budżetową wypracowało 1.356 gmin, tj. 56,3% ogólnej liczby gmin.

W gminach wiejskich nadwyżkę budżetową wypracowały 891 jednostek, tj. 58,0% gmin wiejskich.

Liczbę gmin, z uwzględnieniem zrealizowanego przez nie wyniku w 2019 r., przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Gminy	
	Ogółem	w tym: wiejskie
	w zł	
1	2	3
Gminy ogółem	2 410	1 537
Gminy z nadwyżką budżetową	1 356	891
Gminy z deficytem budżetowym	1 054	646
Udział gmin deficytowych w ogólnej liczbie gmin dla danej kategorii gmin (w %)	43,7	42,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

Deficyt wystąpił w 1.054 gminach, tj. 43,7% ogólnej liczby gmin. W gminach wiejskich deficyt wystąpił w 646 jednostkach, tj. 42,0% gmin wiejskich.

Liczbę gmin, według relacji wyniku do ich dochodów w 2019 r., przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów gmin					
	Razem	poniżej 5%	5%-10%	10%-15%	15%-20%	powyżej 20%
Gminy z nadwyżką budżetową	1 356	842	392	86	26	10
Gminy z deficytem budżetowym	1 054	646	255	91	37	25

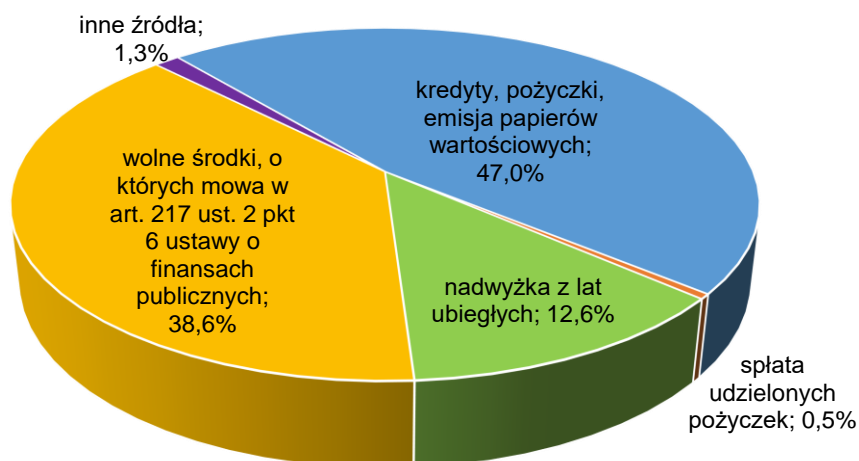
Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

Wśród gmin, które wypracowały nadwyżkę w 2019 r., najliczniejszą grupę stanowiły gminy o relacji wyniku do dochodów poniżej 10%. Również wśród gmin, których budżety zamknęły się deficytem, najliczniejszą grupę stanowiły gminy o relacji wyniku do dochodów do 10%.

4. Przychody i rozchody gmin

W 2019 r. gminy ogółem osiągnęły przychody w łącznej kwocie 15.171.199 tys. zł, natomiast rozchody w łącznej kwocie 5.678.930 tys. zł.

STRUKTURA PRZYCHODÓW GMIN W 2019 ROKU

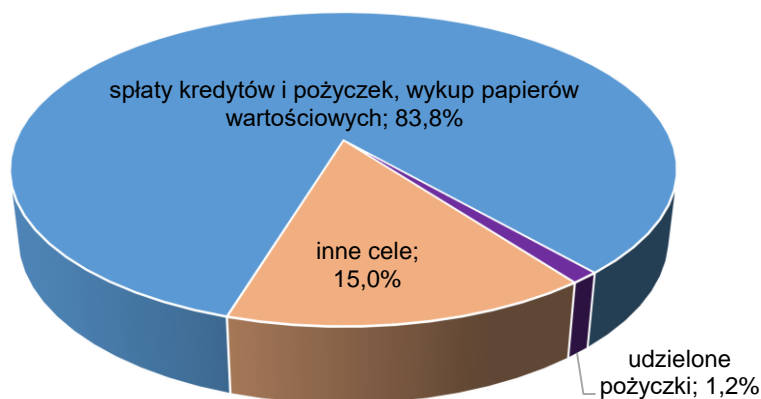
Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. gminy wykazały największe przychody z tytułu kredytów, pożyczek oraz emisji papierów wartościowych, tj. 47,0% przychodów ogółem.

Przychody gmin z tytułu wolnych środków w 2019 r. stanowiły 38,6% przychodów ogółem.

Zgodnie z art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych przez wolne środki należy rozumieć nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikające z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych oraz kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

STRUKTURA ROZCHODÓW GMIN W 2019 ROKU

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

W rozchodach gmin największy udział miały splaty kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych, które stanowiły 83,8% rozchodów ogółem.

W 2019 r. przychody gmin z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych wyniosły 7.137.875 tys. zł, natomiast rozchody z tytułu splaty kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych wyniosły 4.760.771 tys. zł.

W 2019 r. gminy wiejskie osiągnęły przychody w łącznej kwocie 7.034.375 tys. zł. W tej kwocie przychody z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych stanowiły 43,5%.

Gminy wiejskie wykonały rozchody w łącznej kwocie 2.714.676 tys. zł. W strukturze rozchodów gmin wiejskich, splaty kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych stanowiły 77,7% rozchodów.

W gminach wiejskich przychody z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych były wyższe niż rozchody z tytułu splaty kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych.

5. Zobowiązania według tytułów dłużnych gmin

W 2019 r. zadłużenie ogółem gmin wyniosło 32.369.253 tys. zł.

Zobowiązania gmin ogółem, w tym gmin wiejskich przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2018	2019	Dynamika (3:2)
	tys. zł		%
1	2	3	4
GMINY OGÓŁEM,	30 095 513	32 369 253	107,6
w tym: GMINY WIEJSKIE	11 943 702	12 781 343	107,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., zadłużenie ogółem gmin było wyższe o 7,6%, a gmin wiejskich było wyższe o 6,7%.

W 2019 r., w strukturze zadłużenia gmin, 98,5% stanowiły zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek.

STRUKTURA ZOBOWIĄZAŃ GMIN W 2019 ROKU

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2019 r. (Min. Fin.)

Zobowiązania gmin według tytułów dłużnych przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2018	2019	Dynamika (3:2)
	tys. zł		%
1	2	3	4
Zobowiązania według tytułów dłużnych, z tego:	30 095 513	32 369 253	107,6
Papiery wartościowe	252 257	448 047	177,6
w tym: długoterminowe	252 257	448 047	177,6
Kredyty i pożyczki	29 754 340	31 884 942	107,2
w tym: długoterminowe	29 480 695	31 721 644	107,6
Wymagalne zobowiązania	88 916	36 264	40,8
w tym z tytułu: dostaw towarów i usług	46 293	24 952	53,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Wysokość kredytów i pożyczek, które stanowią najistotniejszą pozycję w strukturze zadłużenia, wzrosła o 7,2% w stosunku do roku 2018.

W 2019 r. zadłużenie wystąpiło w 2.343 gminach, a udział zadłużenia gmin w dochodach ogółem gmin wynosił 23,9%.

Udział zobowiązań ogółem bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych w dochodach ogółem gmin w 2019 r. wynosił 22,6%.

Zadłużenie bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych wystąpiło w 2.319 gminach, tj. 96,2% gmin.

Liczbę gmin wg poziomu zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych do wykonanych dochodów tych jednostek prezentuje poniższa tabela:

Lata	Liczba jednostek								
	ogółem	zadłużonych	poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%
2018	2 412	2 310	464	641	564	395	156	63	27
2019	2 410	2 319	480	697	558	353	151	56	24

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów gmin za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Liczba gmin o zadłużeniu do 40% dochodów ogółem stanowiła 90,0% gmin zadłużonych.

W 2019 r., według danych zawartych w uchwałach jednostek samorządu terytorialnego w sprawie wieloletnich prognoz finansowych (stan bazy na 5 listopada 2019 r.), indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia, określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych, nie spełniało 21 gmin (0,9% gmin), w tym: 8 gmin wiejskich, 12 gmin miejsko-wiejskich i 1 gmina miejska.

Z informacji uzyskanych z regionalnych izb obrachunkowych wynika, że na dzień 31 grudnia 2019 r., w pozabankowych instytucjach finansowych, które nie będąc bankami, wykonują czynności podobne do czynności bankowych zadłużonych było 37 gmin na kwotę 209.529 tys. zł.

6. Przychody i koszty gminnych samorządowych zakładów budżetowych

Zgodnie z art. 9 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych samorządowe zakłady budżetowe są zaliczone do sektora finansów publicznych.

Samorządowe zakłady budżetowe mogą realizować zadania własne jednostek samorządu terytorialnego w zakresie określonym w art.14 ww. ustawy.

W formie zakładów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego mogły realizować zadania własne w zakresie:

- gospodarki mieszkaniowej i gospodarowania lokalami użytkowymi,
- dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,

- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- lokalnego transportu zbiorowego,
- targowisk i hal targowych,
- zieleni gminnej i zadrzewień,
- kultury fizycznej i sportu, w tym utrzymywania terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- pomocy społecznej, reintegracji zawodowej i społecznej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- utrzymywania różnych gatunków egzotycznych i krajowych zwierząt, w tym w szczególności prowadzenia hodowli zwierząt zagrożonych wyginięciem, w celu ich ochrony poza miejscem naturalnego występowania,
- cmentarzy.

Przychody i koszty gminnych samorządowych zakładów budżetowych przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Przychody	2 588 303	2 552 245	2 683 023	105,1	103,7
w tym: dotacje z budżetu	293 634	325 878	315 939	97,0	107,6
Koszty	2 566 321	2 542 612	2 656 431	104,5	103,5
Podatek dochodowy od osób prawnych	10 105	5 061	9 661	190,9	95,6
Wpłaty do budżetu	14 199	1 741	16 203	930,7	114,1

Źródło: Sprawozdania roczne gmin z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Przychody gminnych samorządowych zakładów budżetowych w 2019 r. wyniosły 2.683.023 tys. zł, w tym dotacje z budżetu wyniosły 315.939 tys. zł.

Plan przychodów został zrealizowany w 105,1%, a dotacji w 97,0%.

Koszty gminnych zakładów budżetowych wyniosły 2.656.431 tys. zł, a wpłaty do budżetu gmin wyniosły 16.203 tys. zł przy zaplanowanej kwocie wpłat 1.741 tys. zł.

W 2019 r., koszty gminnych zakładów budżetowych w relacji do 2018 r. były wyższe o 3,5%. W stosunku do 2018 r. koszty z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych zmniejszyły

się o 4,4%, natomiast wpłaty gminnych zakładów budżetowych do budżetów gmin zwiększyły się o 14,1%.

Dane ze sprawozdań rocznych gmin za 2019 r. z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych wskazują, że w gminach, w formie samorządowego zakładu budżetowego realizowano głównie zadania z zakresu gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (45,3% przychodów ogółem), gospodarki mieszkaniowej (20,2% przychodów ogółem), wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę (18,2% przychodów ogółem), kultury fizycznej (9,5% przychodów ogółem) oraz rolnictwo i łowiectwo (2,3% przychodów ogółem).

Pozostałe rodzaje działalności jak m.in. transport i łączność, pomoc społeczna, pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, działalność usługowa, ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody, administracja publiczna oraz handel stanowiły 4,5% przychodów ogółem.

Przychody gminnych samorządowych zakładów budżetowych wg działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem	2 588 303	2 552 245	2 683 023	105,1	103,7
w tym:					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 170 646	1 115 402	1 215 340	109,0	103,8
Gospodarka mieszkaniowa	540 709	547 449	541 018	98,8	100,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	471 781	447 762	486 836	108,7	103,2
Kultura fizyczna	237 570	255 548	254 229	99,5	107,0
Rolnictwo i łowiectwo	56 976	56 617	61 663	108,9	108,2

Źródło: Sprawozdania roczne gmin z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze kosztów ogółem samorządowych zakładów budżetowych największy udział zanotowano w działach: gospodarka komunalna i ochrona środowiska (45,2% kosztów ogółem), gospodarka mieszkaniowa (20,3% kosztów ogółem), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę (18,0% kosztów ogółem), kultura fizyczna (9,5% kosztów ogółem) oraz rolnictwo i łowiectwo (2,3%). Koszty pozostałych rodzajów działalności, jak m.in. transportu i łączności, pomocy społecznej, pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej, działalności usługowej, ogrodów botanicznych i zoologicznych oraz naturalnych obszarów i obiektów chronionej przyrody, administracji publicznej oraz handlu stanowiły 4,7% przychodów ogółem.

Koszty gminnych samorządowych zakładów budżetowych wg działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem	2 566 321	2 542 612	2 656 431	104,5	103,5
w tym:					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 161 318	1 112 678	1 201 756	108,0	103,5
Gospodarka mieszkaniowa	537 381	543 151	538 477	99,1	100,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną i gaz	462 065	447 111	479 190	107,2	103,7
Kultura fizyczna	239 537	253 880	252 402	99,4	105,4
Rolnictwo i łowiectwo	55 138	56 957	60 865	106,9	110,4

Źródło: Sprawozdania roczne gmin z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Stan środków obrotowych gminnych samorządowych zakładów budżetowych zwiększył się z 60.941 tys. zł na początku roku do 63.408 tys. zł na koniec roku, tj. o 4,0%.

7. Wydzielony rachunek dochodów gminnych jednostek budżetowych

Zgodnie z art. 223 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych samorządowe jednostki budżetowe prowadzące działalność określoną w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.) gromadzą na wydzielonym rachunku dochody określone w uchwale przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, pochodzące w szczególności:

- ze spadków i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej;
- z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie albo użytkowaniu jednostki budżetowej;
- z działalności polegającej na świadczeniu usług w ramach kształcenia zawodowego w przypadku jednostek budżetowych prowadzących kształcenie zawodowe.

W świetle przepisu art. 229 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1111, z późn. zm.) art. 223 ustawy o finansach publicznych ma również zastosowanie do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego (dotyczy powiatów).

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa w szczególności:

- jednostki budżetowe, które gromadzą dochody;

- źródła, z których dochody są gromadzone na rachunku;
- przeznaczenie dochodów, z tym, że dochody wraz z odsetkami nie mogą być przeznaczone na finansowanie wynagrodzeń osobowych;
- sposób i tryb sporządzania planu finansowego dochodów i wydatków nimi finansowanych, dokonywania zmian w tym planie oraz ich zatwierdzania.

Wydatki z rachunku mogą być dokonywane do wysokości kwot zgromadzonych dochodów, w ramach planu finansowego. Środki finansowe pozostające na rachunku na dzień 31 grudnia roku budżetowego podlegają odprowadzeniu na rachunek budżetu jednostki samorządu terytorialnego w terminie do dnia 5 stycznia następnego roku.

W ramach wydzielonych rachunków dochodów, o których mowa w art. 223 ustawy o finansach publicznych, gminy zrealizowały w 2019 r. dochody w wysokości 348.089 tys. zł. W stosunku do planu dochody gmin zostały wykonane w 80,3%.

Dochody i wydatki na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	351 250	433 442	348 089	80,3	99,1
Wydatki	351 354	434 107	348 215	80,2	99,1
w tym: wpłaty do budżetu	4 192	2 844	3 958	139,2	94,4

Źródło: Sprawozdania roczne gmin z wykonania dochodów i wydatków na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. zrealizowane wydatki z rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych wyniosły 348.215 tys. zł i były niższe o 19,8% w stosunku do wydatków planowanych na 2019 r. oraz o 0,9% w stosunku do wydatków wykonanych w 2018 r.

Na koniec 2019 r. stan środków pieniężnych na wydzielonych rachunkach dochodów zmniejszył się z 1.666 tys. zł do kwoty 1.540 tys. zł, tj. o 7,6%.

III. Wykonanie budżetów powiatów

W 2019 r. powiaty zrealizowały dochody ogółem w wysokości 30.696.261 tys. zł, a wydatki w wysokości 29.630.698 tys. zł.

Budżety powiatów zamknęły się nadwyżką w wysokości 1.065.563 tys. zł, przy planowanym deficycie 1.277.942 tys. zł.

Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetów powiatów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	27 959 347	30 608 086	30 696 261	100,3	109,8
Wydatki	28 656 571	31 886 028	29 630 698	92,9	103,4
Wynik	-697 224	-1 277 942	1 065 563		

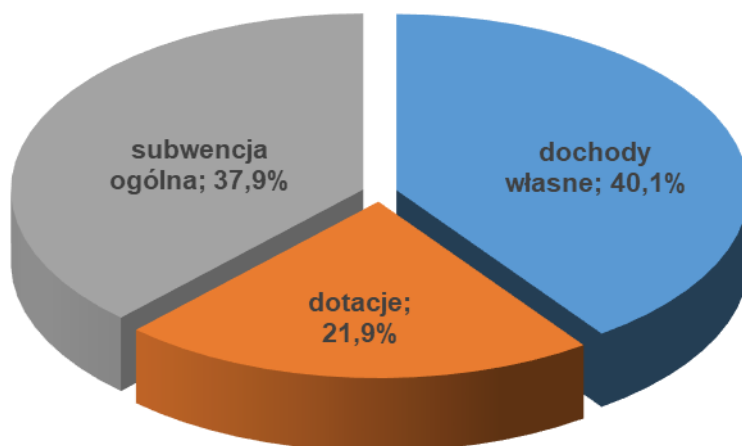
Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

1. Dochody powiatów

1.1. Struktura dochodów

W 2019 roku, w strukturze dochodów ogółem powiatów dochody własne stanowiły 40,1%, subwencja ogólna 37,9%, a dotacje 21,9%.

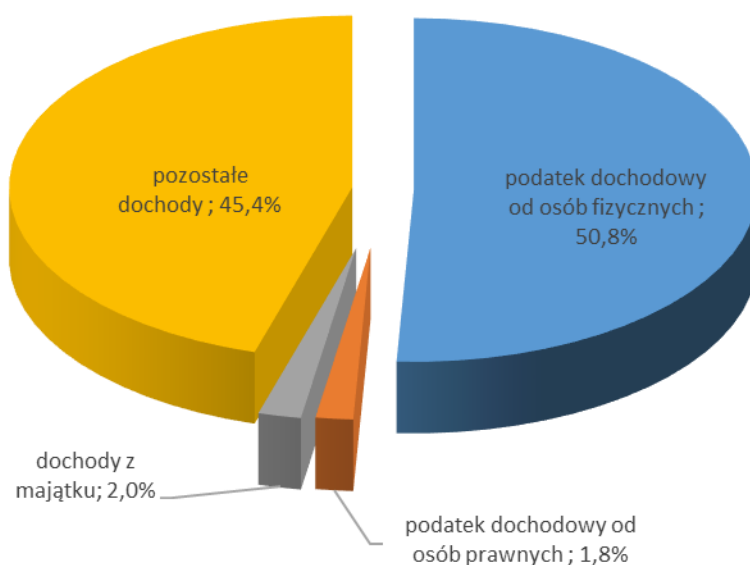
STRUKTURA DOCHODÓW POWIATÓW W 2019 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 roku, w stosunku do roku 2018, w dochodach ogółem zwiększył się udział dochodów własnych o 4,1 punktu procentowego i udział subwencji ogólnej o 0,3 punktu procentowego, natomiast udział dotacji zmniejszył się o 4,5 punktu procentowego.

STRUKTURA DOCHODÓW WŁASNYCH POWIATÓW W 2019 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

W powiatach najistotniejszym źródłem dochodów własnych był podatek dochodowy od osób fizycznych stanowiący 50,8% dochodów własnych.

Udział dochodu z tego tytułu w dochodach własnych zmniejszył się, w porównaniu do 2018 r., o 5,1 punktu procentowego.

1.2. Dochody według źródeł pochodzenia

W 2019 r. powiaty wykonały dochody ogółem w wysokości 30.696.261 tys. zł i w porównaniu do 2018 r. były one wyższe o 9,8%.

Dochody własne zostały wykonane w 104,7% planu, dotacje w 93,4% planu, a subwencja ogólna w wysokości planu (100,1%).

W porównaniu do 2018 r., dochody własne powiatów były wyższe o 22,2%, subwencja ogólna o 10,9%, natomiast dotacje ogółem uległy zmniejszeniu o 8,7%.

Dochody powiatów według źródeł ich pochodzenia przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	w tys. zł			w %%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM	27 959 347	30 608 086	30 696 261	100,3	100	109,8
Razem dochody własne z tego:	10 076 314	11 758 355	12 312 508	104,7	40,1	122,2
podatek dochodowy od osób fizycznych	5 633 655	6 170 115	6 254 952	101,4	20,4	111,0
podatek dochodowy od osób prawnych	199 467	201 894	217 334	107,6	0,7	109,0
dochody z majątku	356 195	288 826	249 004	86,2	0,8	69,9
pozostałe dochody	3 886 998	5 097 520	5 591 217	109,7	18,2	143,8
Dotacje ogółem z tego:	7 377 385	7 216 873	6 737 402	93,4	21,9	91,3
Dotacje celowe	5 737 718	5 268 891	5 117 680	97,1	16,7	89,2
Dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	1 639 667	1 947 983	1 619 722	83,1	5,3	98,8
Subwencja ogólna	10 505 647	11 632 858	11 646 351	100,1	37,9	110,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. na rachunki powiatów przekazane zostały udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 6.254.952 tys. zł. W porównaniu do 2018 r., dochody powiatów z tego tytułu wzrosły o 11,0%.

W 2019 r. powiaty otrzymały dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych w wysokości 217.334 tys. zł, tj. 107,6% planu. W porównaniu do 2018 r., dochody powiatów z omawianego tytułu były wyższe o 9,0%.

W 2019 r. pozostałe dochody w strukturze dochodów własnych stanowiły 45,4% i były wyższe o 43,8% w porównaniu do 2018 r.

1.2.1. Subwencja ogólna

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wszystkie powiaty otrzymują z budżetu państwa subwencję ogólną. Subwencja ogólna dla powiatu składa się z części: oświatowej, wyrównawczej i równoważącej.

W 2019 r. - według danych Ministerstwa Finansów - na rachunki powiatów przekazano środki z tytułu subwencji ogólnej w łącznej wysokości 11.476.930 tys. zł, z tego z tytułu:

- części oświatowej subwencji ogólnej - 8.564.474 tys. zł,
- części wyrównawczej subwencji ogólnej - 2.249.671 tys. zł,
- części równoważącej subwencji ogólnej - 662.785 tys. zł.

Oznacza to, że na rachunki powiatów przekazano 100,0% środków zaplanowanych na ten cel dla tych jednostek.

Stosownie do art. 22 ww. ustawy, część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów składa się z kwoty podstawowej i kwoty uzupełniającej.

Kwotę podstawową części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymały powiaty, w których dochód podatkowy na jednego mieszkańca w powiecie był niższy od średniego dochodu podatkowego na 1 mieszkańca wszystkich powiatów (253,91 zł).

Kwotę uzupełniającą części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymały powiaty, w których wskaźnik bezrobocia w powiecie, obliczony jako iloraz stopy bezrobocia w powiecie i stopy bezrobocia w kraju, był wyższy od 1,10. Im wyższy był ten wskaźnik, tym wyższa była kwota uzupełniająca w przeliczeniu na jednego mieszkańca danego powiatu.

W 2019 r. część wyrównawczą otrzymało 287 powiatów.

Część równoważąca subwencji ogólnej, zgodnie z art. 23a wyżej wymienionej ustawy, została rozdzielona między 312 powiaty:

- 1) z uwzględnieniem wydatków na rodziny zastępcze wykonanych w 2017 r., które w roku tym nie były objęte obowiązkiem dokonywania wpłat do budżetu państwa, lub dla których taka wpłata ustalona była w kwocie niższej od 1.000.000 zł,
- 2) w których nie działał powiatowy urząd pracy, a zadania tej jednostki realizowane były przez inny powiat,
- 3) w których długość dróg powiatowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca powiatu była wyższa od średniej długości dróg powiatowych w kraju w przeliczeniu na jednego mieszkańca w kraju,
- 4) w których kwota planowanych dochodów powiatu na 2019 r., ustalona jako suma części wyrównawczej subwencji ogólnej i poszczególnych kwot części równoważącej subwencji ogólnej, pomniejszona o planowaną kwotę wpłaty do budżetu państwa, była niższa od kwoty planowanych dochodów powiatu na 2018 r., obliczonych w analogiczny sposób.

W 2019 r. środki z rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w łącznej wysokości 62.121 tys. zł, zostały rozdysponowane pomiędzy 267 powiatów.

Sposób podziału omawianej rezerwy został uzgodniony z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego.

Ponadto, na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, z rezerwy subwencji ogólnej na rachunki budżetów powiatów została przekazana kwota 107.300 tys. zł z przeznaczeniem na dofinansowanie inwestycji na drogach publicznych powiatowych, obejmujących budowę lub przebudowę obiektów inżynierskich, a także zadań inwestycyjnych obejmujących budowę lub przebudowę ciągów drogowych, przebiegających przez obszar co najmniej dwóch jednostek samorządowych (powiatów, województw).

Powyższa rezerwa została rozdysponowana między 74 powiaty, w sposób uzgodniony z ministrem właściwym do spraw transportu oraz stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

1.2.2. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe

Część oświatowa subwencji ogólnej, na finansowanie zadań oświatowych, prowadzonych przez powiaty w 2019 r., przekazana została w wysokości 8.535.616 tys. zł.

Dodatkowo zgodnie z „Kryteriami podziału 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019” przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych – na wniosek Ministra Edukacji Narodowej – rozdysponował dla poszczególnych powiatów środki w wysokości 29.706 tys. zł (14,9% łącznej kwoty wymienionej rezerwy).

Środki rezerwy zostały przeznaczone na:

- 1) dofinansowanie z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegającego na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w stosunku do danych przyjętych do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2019 r. – w kwocie 15.082 tys. zł,
- 2) pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków zdarzeń losowych w budynkach szkół (placówek) publicznych prowadzonych (dotowanych) przez jednostki samorządu terytorialnego – w kwocie 144 tys. zł,
- 3) dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych w trybie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela albo przechodzących na emeryturę na podstawie art. 88 ustawy - Karta Nauczyciela w związku z art. 225 lub z art. 226 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę - Prawo Oświatowe lub z art. 20 ww. ustawy Karta Nauczyciela – w kwocie 909 tys. zł,

- 4) dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w publicznych szkołach podstawowych – w kwocie 358 tys. zł,
- 5) dofinansowanie doposażenia publicznych szkół i placówek prowadzonych (dotowanych) przez jednostki samorządu terytorialnego, w zakresie pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych budynkach, nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji oraz pomieszczeń dla szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach – w kwocie 11.940 tys. zł,
- 6) korektę części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu błędów statystycznych – w kwocie 680 tys. zł,
- 7) dofinansowanie innych zadań o jednorazowym charakterze nieuwzględnionych w części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019 – w kwocie 593 tys. zł.

Na rachunki powiatów, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 8.564.474 tys. zł.

W dniu 31 grudnia 2019 r. jeden powiat dokonał wpłaty na rachunek Ministerstwa Finansów kwoty w wysokości 848 tys. zł tytułem zwrotu nienależnej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej za rok 2019.

Należy zauważyć, iż zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku 2019, tj. art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zadania oświatowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego są ich zadaniami własnymi. Dochodami samorządów terytorialnych są: dochody własne, subwencja ogólna oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Subwencja ogólna (w tym jej część oświatowa) jest zatem jednym ze źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

1.2.3. Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich

Dochody z tytułu dotacji, w tym dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich zostały zrealizowane przez powiaty w wysokości 6.737.402 tys. zł, z tego:

- 1) dotacje z budżetu państwa na zadania bieżące:
  - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,

- własne,
  - przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
  - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej; zrealizowano w kwocie 4.404.305 tys. zł,
- 2) dotacje z budżetu państwa na zadania inwestycyjne:
- własne,
  - przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
  - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
  - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej, zrealizowano w kwocie 1.255.195 tys. zł,
- 3) dotacje celowe na zadania inwestycyjne wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 57.222 tys. zł,
- 4) dotacje celowe na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 327.006 tys. zł,
- 5) dotacje celowe realizowane w ramach pomocy finansowej między jednostkami samorządu terytorialnego na zadania bieżące wyniosły 80.352 tys. zł,
- 6) dotacje celowe realizowane w ramach pomocy finansowej między jednostkami samorządu terytorialnego na zadania inwestycyjne wyniosły 550.757 tys. zł,
- 7) dotacje z funduszy celowych na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 13.219 tys. zł,
- 8) dotacje z funduszy celowych na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 49.345 tys. zł.

W łącznej kwocie zrealizowanych dotacji, na dotacje na zadania bieżące przypadła kwota 4.824.882 tys. zł, co stanowiło 71,6% otrzymanych przez powiaty dotacji. Dotacje na zadania inwestycyjne łącznie wyniosły 1.912.520 tys. zł i stanowiły 28,4% łącznej kwoty dotacji.

W zrealizowanych przez powiaty w 2019 r. dochodach ogółem, dotacje stanowiły 21,9%, z tego:

- dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich – 5,3%,
- dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań powiatów (własne, z zakresu administracji rządowej oraz realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej) – 13,2%,
- dotacje celowe z tytułu pomocy finansowej między jednostkami samorządu terytorialnego – 2,0%,
- dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego – 1,3%,
- dotacje z funduszy celowych – 0,2%.

Wykonanie dotacji oraz płatności z budżetu środków europejskich za 2019 r. przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018		Wykonanie 2019		(4:2)	(5:3)
	Ogółem	w tym: bieżące	Ogółem	w tym: bieżące		
	tys. zł		tys. zł			
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem dotacje z tego:	7 377 385	4 685 415	6 737 402	4 824 882	91,3	103,0
- przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich*	1 639 667	635 594	1 619 722	654 963	98,8	103,0
- na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami	2 794 322	2 726 904	2 972 272	2 895 337	106,4	106,2
- na zadania własne	1 647 423	886 276	1 034 845	822 407	62,8	92,8
- na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	22 968	22 554	32 661	31 597	142,2	140,1
- na zadania realizowane na podstawie porozumień między jedn. samorządu terytorialnego	389 784	314 743	384 228	327 006	98,6	103,9
- na zadania realizowane w ramach pomocy finansowej między jedn. samorządu terytorialnego	808 185	87 534	631 109	80 352	78,1	91,8
- z funduszy celowych	75 036	11 809	62 565	13 219	83,4	111,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W roku 2019 w porównaniu do 2018 r. zwiększeniu uległy dotacje przekazane na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej o 42,2%, oraz na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami o 6,4%.

1.2.4. Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich

Dochody powiatów z tytułu dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich zrealizowane zostały w wysokości 1.619.722 tys. zł, z czego na zadania bieżące przeznaczono 654.963 tys. zł tj. 40,4%, a na zadania inwestycyjne 964.759 tys. zł, tj. 59,6% otrzymanych środków.

Wysokość dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich na zadania własne, według ważniejszych działów przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	(8:7)
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	1 639 667	1 947 983	1 619 722	83,1	98,8	736 108	654 963	89,0
Rolnictwo i łowiectwo	67 704	87 110	79 435	91,2	117,3	56 136	55 811	99,4
Przetwórstwo przemysłowe	19 581	20 841	17 242	82,7	88,1	21 841	17 242	82,7
Transport i łączność	438 833	453 290	368 048	81,2	83,9	16 685	13 535	81,4
Turystyka	4 679	16 721	11 263	67,4	240,7	1 444	1 029	71,2
Gospodarka mieszkaniowa	22 893	25 444	22 095	86,8	96,5	0	0	0,0
Działalność usługowa	108 657	201 542	163 522	81,1	150,5	48 174	40 073	83,2
Administracja publiczna	41 937	60 550	46 632	77,0	111,2	6 728	4 325	64,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	11 766	5 854	5 226	89,3	44,4	1 023	841	82,2
Oświata i wychowanie	560 632	628 652	546 400	86,9	97,5	359 139	331 075	92,2
Ochrona zdrowia	19 506	46 765	29 534	63,2	151,4	4 892	2 423	49,5
Pomoc społeczna	71 211	99 997	84 207	84,2	118,3	66 673	58 118	87,2

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	(8:7)
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
	1	2	3	4	5	6	7	8
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	152 500	134 336	118 200	88,0	77,5	119 556	103 212	86,3
Edukacyjna opieka wychowawcza	32 961	32 249	30 882	95,8	93,7	3 325	3 238	97,4
Rodzina	13 872	44 756	38 917	87,0	280,5	16 340	15 106	92,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	46 600	36 767	21 206	57,7	45,5	1 602	1 320	82,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Z ogólnej kwoty otrzymanych w 2019 r. dotacji, przeznaczono środki m.in. na realizację zadań w działach:

- Oświata i wychowanie – 546.400 tys. zł, tj. 33,7% dotacji ogółem, które wykorzystano na zadania realizowane przez technika, szkoły zawodowe oraz placówki kształcenia ustawicznego;
- Transport i łączność – 368.048 tys. zł, tj. 22,7% dotacji ogółem, które zostały wykorzystane głównie na finansowanie dróg publicznych powiatowych;
- Działalność usługowa – 163.522 tys. zł, tj. 10,1% dotacji ogółem, które przeznaczono na zadania inwestycyjne i bieżące w rozdziale – Zadania z zakresu geodezji i kartografii oraz w rozdziale – Pozostała działalność;
- Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 118.200 tys. zł, tj. 7,3% dotacji ogółem, które zostały wykorzystane głównie na zadania bieżące w ramach rozdziału - Pozostała działalność;
- Pomoc społeczna – 84.207 tys. zł, tj. 5,2% dotacji ogółem, które przeznaczono m. in. na zadania bieżące i inwestycyjne realizowane w ramach rozdziału - Pozostała działalność, rozdziału – Domy pomocy społecznej, mieszkania chronione oraz ośrodki interwencji kryzysowej;
- Rolnictwo i łowiectwo – 79.435 tys. zł, tj. 4,9% dotacji ogółem, które przeznaczone zostały na zadania bieżące i inwestycyjne w rozdziale - Prace geodezyjno-urządzeniowe na potrzeby rolnictwa oraz w rozdziale – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Na realizację zadań w tych działach powiaty przeznaczyły 1.359.812 tys. zł, tj. 84,0% otrzymanych w 2019 r. dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi i płatności z budżetu środków europejskich.

1.2.5. Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami

Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami zostały zrealizowane przez powiaty w wysokości 2.972.272 tys. zł.

W ogólnej kwocie dochodów wykonanych przez powiaty, dotacje te stanowiły 10,0%, z tego dotacje na zadania bieżące – 9,8%, a na zadania inwestycyjne – 0,2%.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami w 2019 r., według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	4:2	4:3	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	2 794 322	2 997 318	2 972 272	106,4	99,2	2 916 157	2 895 337	99,3
Rolnictwo i łowiectwo	6 547	7 184	7 037	107,7	98,0	5 508	5 361	97,3
Gospodarka mieszkaniowa	74 041	100 809	95 073	128,4	94,3	100 570	94 834	94,3
Działalność usługowa	217 903	233 608	232 353	106,6	99,5	230 964	229 724	99,5
Administracja publiczna	24 374	27 888	27 733	113,8	99,4	27 888	27 333	99,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 407 965	1 536 785	1 532 678	108,9	99,7	1 474 541	1 474 424	100
Wymiar sprawiedliwości	65 308	69 541	68 434	104,8	98,4	69 541	68 434	98,4
Ochrona zdrowia	517 190	473 034	467 581	90,4	98,8	467 023	461 687	98,9
Pomoc społeczna	159 051	193 931	192 227	120,9	99,1	186 668	185 069	99,1
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	85 664	105 469	104 337	121,8	98,9	105 469	104 337	98,9
Rodzina	200 911	227 883	224 617	111,8	98,6	227 883	224 617	98,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Wyższe niż w roku 2018 r. wykonanie dotacji ogółem nastąpiło w działach:

- Gospodarka mieszkaniowa (o 28,4%) z przeznaczeniem na gospodarkę gruntami i nieruchomościami;
- Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (o 21,8%) z przeznaczeniem na wydatki bieżące dotyczące Zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz wydatki bieżące w rozdziale – Pomoc dla repatriantów;

- Pomoc społeczna (o 20,9%) z przeznaczeniem na Ośrodki wsparcia oraz zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Administracja publiczna (o 13,8%) z przeznaczeniem na realizację zadań w rozdziale Urzędy Wojewódzkie oraz rozdziale Kwalifikacje wojskowe;
- Rodzina o (11,8%) z przeznaczeniem na realizację zadań w rozdziale Wspieranie rodziny, Pozostała działalność oraz rozdziale Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (o 8,9%) w przeważającej części na wydatki bieżące i inwestycyjne w Komendach Powiatowych Państwowej Straży Pożarnej, wydatki bieżące i inwestycyjne związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych oraz na wydatki w zakresie obrony cywilnej;
- Rolnictwo i łowiectwo (o 7,7%) głównie na realizację zadań bieżących i inwestycyjnych związanych z pracami geodezyjno-urzędniowymi na potrzeby rolnictwa oraz w zakresie pozostałej działalności;

W strukturze wykonania dominowały dotacje na zadania bieżące, których udział wyniósł 97,4% ogólnej kwoty zrealizowanych dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej.

W strukturze dotacji na zadania bieżące, największy udział miały dotacje w dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (50,9%), w dziale Ochrona zdrowia (15,9%), w dziale Działalność usługowa (7,9%) oraz w dziale Rodzina (7,8%). Łącznie na zadania bieżące realizowane w tych działach przekazano dotacje w kwocie 2.390.452 tys. zł, co stanowiło 82,6% zrealizowanych dotacji na zadania bieżące.

Dotacje na zadania bieżące w dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa przekazano w łącznej kwocie 1.474.424 tys. zł.

Dotacje na zadania bieżące w dziale Ochrona zdrowia przekazane zostały w wysokości 461.687 tys. zł. Dotacje w tym dziale zostały przekazane przede wszystkim na opłacenie składek na ubezpieczenia zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego w tym uczniów szkół ponadgimnazjalnych, dzieci przebywających w placówkach pełniących funkcje resocjalizacyjne, wychowawcze, opiekuńcze lub lecznicze.

Dotacje na zadania bieżące w dziale Działalność usługowa zostały przekazane w łącznej wysokości 229.724 tys. zł i były przeznaczone głównie na funkcjonowanie Powiatowych Inspektoratów Nadzoru Budowlanego oraz na zadania z zakresu geodezji i kartografii w tym na utrzymanie Ośrodków dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej.

W ramach dotacji na realizację zadań inwestycyjnych z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, przekazano powiatom ogółem 76.934 tys. zł. Z kwoty

tej 58.255 tys. zł, tj. 75,7% przekazano na zadania w dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa z przeznaczeniem na zadania inwestycyjne w komendach powiatowych Państwowej Straży Pożarnej oraz na działania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych.

W dziale Pomoc społeczna kwota dotacji na inwestycje wyniosła 7.158 tys. zł i stanowiła 9,3% dotacji przekazanych na realizację zadań inwestycyjnych i została przeznaczona na zadania inwestycyjne w Ośrodkach wsparcia.

W dziale Ochrona zdrowia kwota dotacji wyniosła 5.894 tys. zł i stanowiła 7,7% dotacji przekazanych na realizację zadań inwestycyjnych i została przekazana na zadania inwestycyjne w ratownictwie medycznym.

Udział dotacji celowych na realizowane przez powiaty zadania z zakresu administracji rządowej w poszczególnych działach w 2019 r., w podziale na zadania bieżące i inwestycyjne oraz strukturę dotacji przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział dotacji celowych		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	97,4	2,6
Rolnictwo i łowiectwo	0,2	0,2	2,2	100,0	76,2	23,8
Gospodarka mieszkaniowa	3,2	3,3	0,3	100,0	99,7	0,3
Działalność usługowa	7,8	7,9	3,4	100,0	98,9	1,1
Administracja publiczna	0,9	1,0	0,0	100,0	100,0	0,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	51,6	50,9	75,7	100,0	96,2	3,8
Wymiar sprawiedliwości	2,3	2,4	0,0	100,0	100,0	0,0
Ochrona zdrowia	15,7	15,9	7,7	100,0	98,7	1,3
Pomoc społeczna	6,5	6,4	9,3	100,0	96,3	3,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3,5	3,6	0,0	100,0	100,0	0,0
Rodzina	7,6	7,8	0,0	100,0	100,0	0,0
Pozostałe działy	0,7	0,7	1,4	100,0	94,6	5,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

1.2.6. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych

Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych powiatów zrealizowano ogółem w wysokości 1.034.845 tys. zł.

W ogólnej kwocie dotacji otrzymanych na zadania własne, dotacje na zadania bieżące wyniosły 822.407 tys. zł, i stanowiły 79,5% tych dotacji, a dotacje na zadania inwestycyjne zostały zrealizowane w kwocie 212.438 tys. zł, co stanowiło 20,5% tych dotacji.

Dotacje na zadania własne stanowiły 3,4% zrealizowanych dochodów ogółem powiatów, z tego dotacje na zadania bieżące stanowiły 2,7%, a na zadania inwestycyjne 0,7%.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na realizowane zadania własne powiatów, według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	4:2	4:3	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	1 647 423	1 079 435	1 034 845	62,8	95,9	827 545	822 407	99,4
Transport i łączność	830 167	236 173	206 028	24,8	87,2	64 815	62 333	96,2
Oświata i wychowanie	13 608	11 379	10 614	78,0	93,3	7 524	7 219	96,0
Ochrona zdrowia	48 356	53 501	44 568	92,2	83,3	321	278	86,6
Pomoc społeczna	732 988	754 948	750 901	102,4	99,5	737 201	735 097	99,7
Edukacyjna opieka wychowawcza	971	3 738	3 350	345,0	89,6	2	2	100,0
Rodzina	17 433	17 402	17 253	99,0	99,1	17 002	17 853	99,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Dotacje na zadania własne bieżące zrealizowano w kwocie 822 407 tys. zł. Największy udział w tych dotacjach miały dotacje dla działu - Pomoc społeczna, stanowiące 89,4% dotacji na zadania bieżące ogółem. Dotacje na zadania własne bieżące w tym dziale wyniosły 735.097 tys. zł i przeznaczone zostały głównie na utrzymanie domów pomocy społecznej, pozostałą działalność oraz na powiatowe centra pomocy rodzinie. Powiaty otrzymują dotacje celowe z budżetu państwa na utrzymanie pensjonariuszy, którzy zostali przyjęci do domów pomocy społecznej przed dniem 1 stycznia 2004 r. lub na podstawie skierowań wystawionych przed tym dniem.

Dotacje celowe na realizację inwestycji własnych powiatów przekazano w kwocie 212.438 tys. zł.

Największa część tych dotacji została przekazana w działach:

- Transport i łączność - na inwestycje na drogach powiatowych i inwestycje związane z usuwaniem klęsk żywiołowych przeznaczono kwotę 143.695 tys. zł. Od 2019 r., mechanizmem wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w budowie, przebudowie bądź remoncie dróg publicznych jest Fundusz Dróg Samorządowych. Z

chwila utworzenia tego funduszu sposób dofinansowania dróg samorządowych uległ zmianie tj. zmniejszeniu uległy dotacje z budżetu państwa na rzecz zwiększenia wydatkowania na ten cel środków z Państwowego Funduszu Celowego, jakim jest Funduszu Dróg Samorządowych.

- Ochrona zdrowia – na inwestycje w ramach tego działu przekazano dotacje w kwocie 44.290 tys. zł, które zostały przeznaczone na finansowanie inwestycji w szpitalach ogólnych,
- Pomoc społeczna – na inwestycje w tym dziale przekazano dotacje w wysokości 15.804 tys. zł, które zostały przeznaczone głównie na inwestycje w domach pomocy społecznej.

Udział dotacji celowych na realizowane przez powiaty zadania własne w poszczególnych działach w 2019 r., w podziale na zadania bieżące i inwestycyjne oraz strukturę dotacji przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	79,5	20,5
Transport i łączność	19,9	7,6	67,6	100,0	30,3	69,7
Oświata i wychowanie	1,0	0,9	1,6	100,0	68,0	32,0
Ochrona zdrowia	4,3	0,0	20,8	100,0	0,6	99,4
Pomoc społeczna	72,6	89,4	7,4	100,0	99,4	0,6
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,3	0,0	1,6	100,0	0,1	99,9
Rodzina	1,7	2,0	0,2	100,0	97,7	2,3
Pozostałe działy	0,2	0,1	0,7	100,0	29,3	70,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

1.2.7. Pozostałe dotacje celowe

Poza omówionymi wyżej dotacjami celowymi z budżetu państwa, dochodami powiatów były również dotacje na zadania realizowane przez powiaty na podstawie porozumień z organami administracji rządowej i z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, dotacje przekazane w ramach pomocy finansowej między jednostkami samorządu terytorialnego oraz dotacje otrzymane z funduszy celowych. Udział tych dotacji w zrealizowanych przez powiaty dochodach ogółem wynosił 3,6%.

Kwota otrzymanych przez powiaty w 2019 r. dotacji, o których mowa wyżej, wyniosła 1.110.563 tys. zł, z tego:

- na zadania własne, na które powiaty otrzymały dotacje celowe z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego - 631.109 tys. zł. Dotacje przekazane w ramach pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego dotyczyły przede wszystkim zadań w działach: Transport i łączność – 573.916 tys. zł (90,9%) z przeznaczeniem na drogi publiczne powiatowe oraz lokalny transport zbiorowy, Ochrona zdrowia – 20.632 tys. zł (3,3%) z przeznaczeniem na szpitale ogólne oraz na programy polityki zdrowotnej, Różne rozliczenia – 7.956 tys. zł (1,3%) rozliczenia między jednostkami samorządu terytorialnego, Oświata i wychowanie – 7.803 tys. zł (1,2%) z przeznaczeniem dla techników, liceów ogólnokształcących oraz dla szkół zawodowych, Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 3.681 tys. zł (0,6%) z przeznaczeniem na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych,
- na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego powiaty otrzymały 384.228 tys. zł. Zawierane porozumienia między jednostkami samorządu terytorialnego dotyczyły przede wszystkim zadań realizowanych w działach: Rodzina – 153.258 tys. zł (39,8% tych dotacji) głównie w zakresie Działalności placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz Rodzin zastępczych. W dziale Transport i łączność – 98.010 tys. zł (26,5%) porozumienia zawierano głównie w zakresie dróg publicznych powiatowych i wojewódzkich, Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 87.266 tys. zł (22,7%) szczególnie na realizację zadań przez powiatowe urzędy pracy, pozostałą działalność oraz na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych, Oświata i wychowanie – 22.106 tys. zł (5,8%) z przeznaczeniem dla bibliotek pedagogicznych, pozostałą działalność, gimnazja oraz szkoły podstawowe,
- z funduszy celowych powiaty otrzymały dotacje w wysokości 62.564 tys. zł . W kwocie tej największy udział miały dotacje w działach: Kultura fizyczna – 15.344 tys. zł (24,5%) głównie na zadania w zakresie: pozostała działalność, obiekty sportowe oraz zadania w zakresie kultury fizycznej. W zakresie działu – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa 13.037 tys. zł (20,8%) na zadania Komend Powiatowych Państwowej Straży Pożarnej oraz w zakresie pozostałej działalności, działu - Oświata i wychowanie – 10.577 tys. zł (16,9%) na realizację zadań w zakresie szkół podstawowych specjalnych, szkół oraz liceów ogólnokształcących. W zakresie działu - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 9.128 tys. zł (14,5%) powiaty otrzymały środki głównie na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, zadań finansowanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z Funduszu Pracy na wydatki związane z pokryciem wynagrodzeń i składek pracowników powiatowych urzędów pracy. W dziale Edukacyjna opieka wychowawcza – 5.279 tys. zł (8,4%) powiaty otrzymały środki głównie na zadania realizowane w

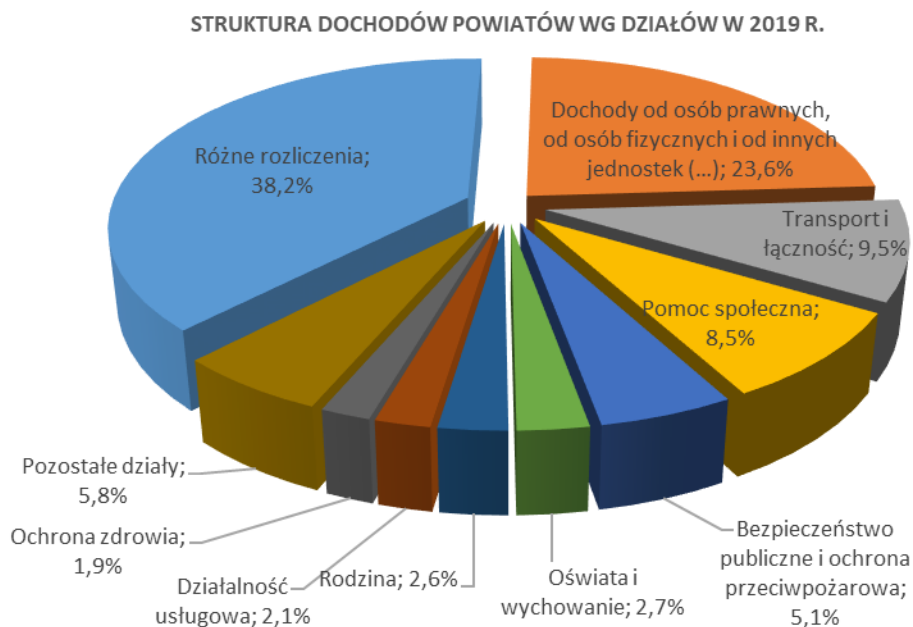
specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz w placówkach wychowania pozaszkolnego,

- na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej powiaty otrzymały 32.661 tys. zł, głównie na zadania realizowane w dziale Oświata i wychowanie – 26.201 tys. zł (80,2%) w zakresie pozostałej działalności oraz w zakresie kształcenia i doskonalenia nauczycieli, w dziale - Administracja publiczna – 2.384 tys. zł (7,3%) na zadania dotyczące kwalifikacji wojskowej.

1.3. Dochody według działów

W 2019 r. w strukturze dochodów ogółem zrealizowanych przez powiaty, najwyższy udział miały dochody w następujących działach: Różne rozliczenia (38,2%), Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (23,6%), Transport i łączność (9,5%) oraz Pomoc społeczna (8,5%).

Dochody zrealizowane w tych działach stanowiły 79,8% łącznej kwoty dochodów ogółem zrealizowanych przez powiaty.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

Dochody powiatów według ważniejszych działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
DOCHODY OGÓŁEM	27 959 347	30 608 086	30 696 261	100,3	109,8
w tym:					
Transport i łączność	2 287 278	2 675 292	2 904 442	108,6	127,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 442 180	1 563 538	1 558 263	99,7	108,0
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej (...)	6 558 054	7 113 503	7 243 439	101,8	110,5
Różne rozliczenia	10 588 089	11 701 399	11 713 295	100,1	110,6
Ochrona zdrowia	616 478	615 909	581 798	94,5	94,4
Pomoc społeczna	2 399 899	2 631 494	2 612 481	99,3	108,9
Rodzina	704 403	770 992	790 886	102,6	112,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w dziale Transport i łączność, powiaty odnotowały dochody wyższe o 27,0%, niż w 2018 r. Na wzrost dochodów w tym dziale miała wpływ działalność utworzonego w 2019 r. Funduszu Dróg Samorządowych. Z tego tytułu powiaty wykazały dochody w wysokości 217.246 tys. zł.

W 2019 r. dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem, w porównaniu do 2018 r., wzrosły o 10,5%, a plan został zrealizowany w 101,8%.

Plan dochodów w dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa został zrealizowany w 99,7% i dochody te były wyższe o 8,0% niż wykonane w 2018 r.

W dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa ujmowane są przede wszystkim kwoty dotacji celowej otrzymanej z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat.

Dochody w dziale Pomoc społeczna w 2019 r., zostały zrealizowane w 99,3% planu i głównie były to wpływy z usług i dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych powiatu.

W dziale Rodzina dochody zostały zrealizowane w 102,6% planu i głównie były to:

- dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone powiatom, związane z realizacją dodatku wychowawczego oraz dodatku do zryczałtowanej kwoty stanowiących pomoc państwa w wychowaniu dzieci
- dotacje celowe otrzymane z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego
- wpływy z wpłat gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego oraz związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów, związków metropolitalnych na dofinansowanie zadań bieżących
- wpływy z usług.

W dziale Różne rozliczenia plan dochodów został zrealizowany w 100,1%. Dochody te były wyższe o 10,6%, w stosunku do roku 2018. W dziale Różne rozliczenia 98,0% dochodów stanowiły subwencje ogólne z budżetu państwa.

Szczegółowe dane dotyczące dochodów ogółem powiatów według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

1.4. Dochody w przeliczeniu na mieszkańca

Dochody powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca, według głównych źródeł dochodów, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Dochody wykonane powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2018	2019
DOCHODY OGÓŁEM	1 082,33	1 188,50
DOCHODY WŁASNE	390,06	476,72
DOTACJE	285,59	260,86
SUBWENCJA OGÓLNA	406,68	450,92

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)
Stan ludności według GUS na 31 grudnia 2018 r.

W 2019 r. dochody powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 1.188,50 zł i w stosunku do 2018 r. wzrosły o 9,8%.

Najwyższy dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosił 2.301,97 zł, tj. 193,7% średnich dochodów w powiatach, zaś najniższy dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosił 721,45 zł, tj. 60,7% średnich dochodów w powiatach.

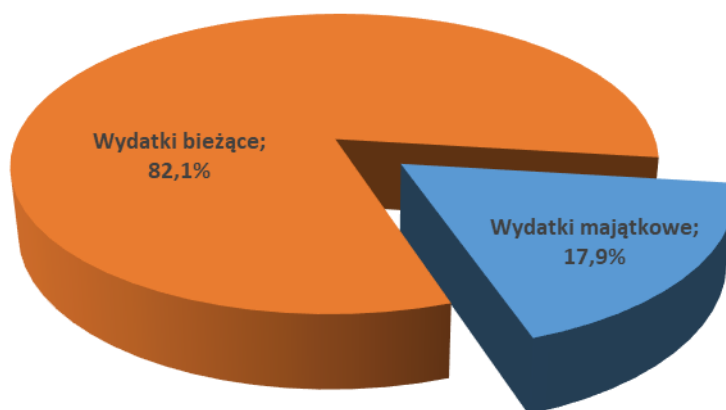
Dochody powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca według województw ujęte zostały w tablicach załączonych do sprawozdania.

2. Wydatki powiatów

2.1. Struktura wydatków

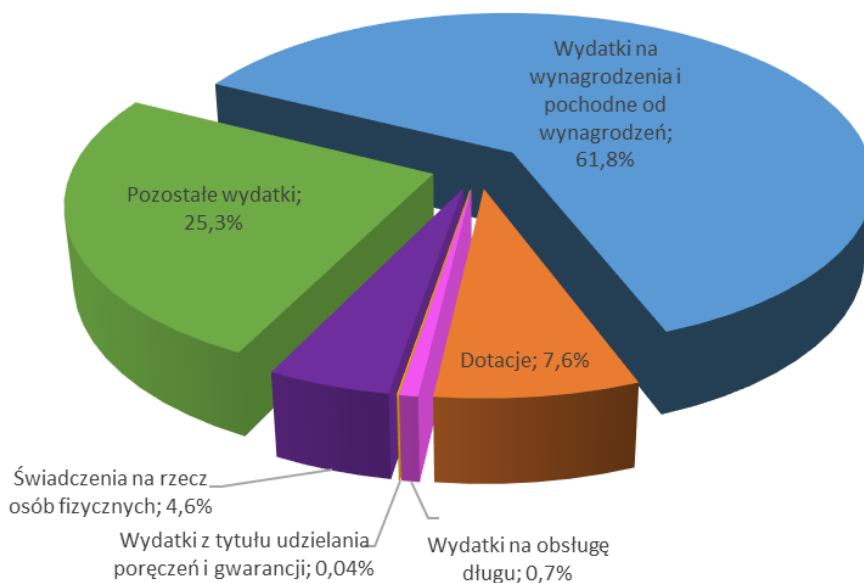
W 2019 r. udział wydatków majątkowych i wydatków bieżących w wydatkach powiatów ogółem wynosił odpowiednio 17,9% i 82,1%.

STRUKTURA WYDATKÓW OGÓŁEM POWIATÓW W 2019 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

STRUKTURA WYDATKÓW BIEŻĄCYCH POWIATÓW W 2019 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków bieżących powiatów, wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń stanowiły 61,8% i pozostałe wydatki 25,3%.

2.2 Wydatki ogółem w podziale na rodzaje wydatków

Wydatki powiatów według głównych kierunków ich rozdysponowania

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	w tys. zł			w %%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI OGÓŁEM	28 656 571	31 886 028	29 630 698	92,9	100,0	103,4
z tego:						
wydatki majątkowe	5 982 784	6 304 907	5 289 443	83,9	17,9	88,4
w tym: wydatki na inwestycje	5 933 700	6 209 250	5 215 589	84,0	17,6	87,9
wydatki bieżące	22 673 787	25 581 121	24 341 254	95,2	82,1	107,4
z tego:						
wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	13 752 910	15 318 982	15 032 537	98,1	50,7	109,3
dotacje	1 755 820	1 940 911	1 857 663	95,7	6,3	105,8
wydatki na obsługę długu	155 062	199 325	180 155	90,4	0,6	116,2
wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	6 798	32 332	9 609	29,7	0,0	141,4
świadczenia na rzecz osób fizycznych	1 062 826	1 180 347	1 115 664	94,5	3,8	105,0
pozostałe wydatki	5 940 371	6 909 224	6 145 626	88,9	20,7	103,5

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., wydatki ogółem powiatów były wyższe o 3,4%.

Realizacja wydatków majątkowych w 2019 r., w stosunku do 2018 r., była niższa o 11,6%, natomiast wydatków bieżących wyższa o 7,4%.

Wydatki majątkowe zrealizowano w 83,9% kwoty zaplanowanej na 2019 r., przy czym wydatki inwestycyjne stanowiły 98,6% wydatków majątkowych oraz 17,6% wydatków ogółem.

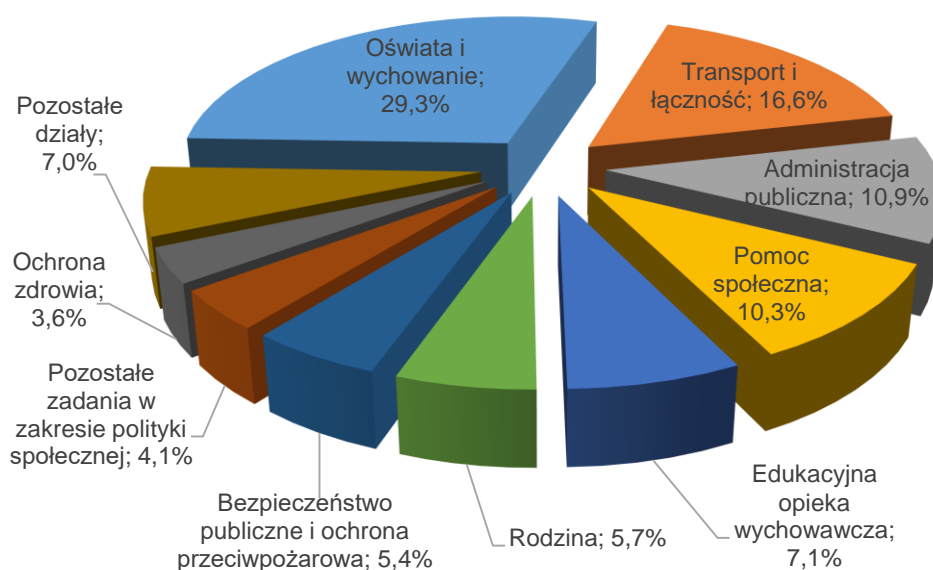
W powiatach w strukturze wydatków ogółem największy udział miały wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, które stanowiły 50,7% wydatków ogółem oraz 61,8% wydatków bieżących.

Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, w porównaniu do 2018 r., wzrosły o 9,3%.

2.3. Wydatki według działów

W strukturze wydatków ogółem powiatów przeważały wydatki w dziale Oświata i wychowanie (29,3%), Transport i łączność (16,6%), Administracja publiczna (10,9%), Pomoc społeczna (10,3%), Edukacyjna opieka wychowawcza (7,1%), Rodzina (5,7%), Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (5,4%). Łącznie wydatki w tych działach stanowiły 85,3% wydatków ogółem.

Struktura wydatków ogółem powiatów wg działów w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

Wydatki powiatów według ważniejszych działów zawiera poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
WYDATKI OGÓŁEM	28 656 571	31 886 028	29 630 698	92,9	103,4
w tym:					
Transport i łączność	5 482 264	5 614 723	4 905 455	87,4	89,5
Administracja publiczna	3 079 260	3 453 836	3 229 612	93,5	104,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 478 644	1 614 721	1 599 590	99,1	108,2
Oświata i wychowanie	8 022 334	9 063 997	8 687 834	95,8	108,3
Pomoc społeczna	2 786 030	3 132 455	3 042 359	97,1	109,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	1 968 461	2 167 064	2 115 929	97,6	107,5
Rodzina	1 606 513	1 802 276	1 691 844	93,9	105,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Wydatki w dziale Oświata i wychowanie wykonano w 95,8% planu. W dziale tym większość wydatków stanowiły wynagrodzenia osobowe pracowników.

Wydatki zrealizowane w dziale Transport i łącznie były niższe o 10,5% w stosunku do roku 2018, a plan został wykonany w 87,4%.

Wydatki ujmowane w dziale Administracja publiczna w 2019 r., w stosunku do 2018 r., wzrosły o 4,9%, przy czym najwyższe wydatki stanowiły wynagrodzenia osobowe pracowników.

W dziale Rodzina wydatki zostały zrealizowane w 93,9% planu i były to głównie wydatki na świadczenia społeczne.

W 2019 r. wpłat do budżetu państwa z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dokonały 22 powiaty w kwocie 225.438 tys. zł, tj. 100% planowanej kwoty.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków ogółem powiatów według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

2.3.1. Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń według działów

W 2019 r. wydatki powiatów na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń wyniosły 15.032.537 tys. zł i były wyższe o 9,3% od wydatków poniesionych na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń w 2018 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń istotne były wydatki w działach Oświata i wychowanie (41,1%), Administracja publiczna (14,3%), Pomoc społeczna (13,2%), Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (8,6%), Edukacyjna opieka wychowawcza (8,5%). Łącznie w tych działach powiaty zrealizowały 85,7% ogółu wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń.

Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń w powiatach według ważniejszych działów, prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (3:2)
	tys. zł		%%
1	2	3	4
OGÓŁEM	15 318 982	15 032 537	98,1
w tym:			
Oświata i wychowanie	6 267 926	6 173 310	98,5
Administracja publiczna	2 241 521	2 150 621	95,9
Pomoc społeczna	2 007 144	1 988 613	99,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 292 328	1 292 029	100,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	1 295 183	1 278 922	98,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	889 164	870 458	97,9
Rodzina	497 676	475 428	95,5

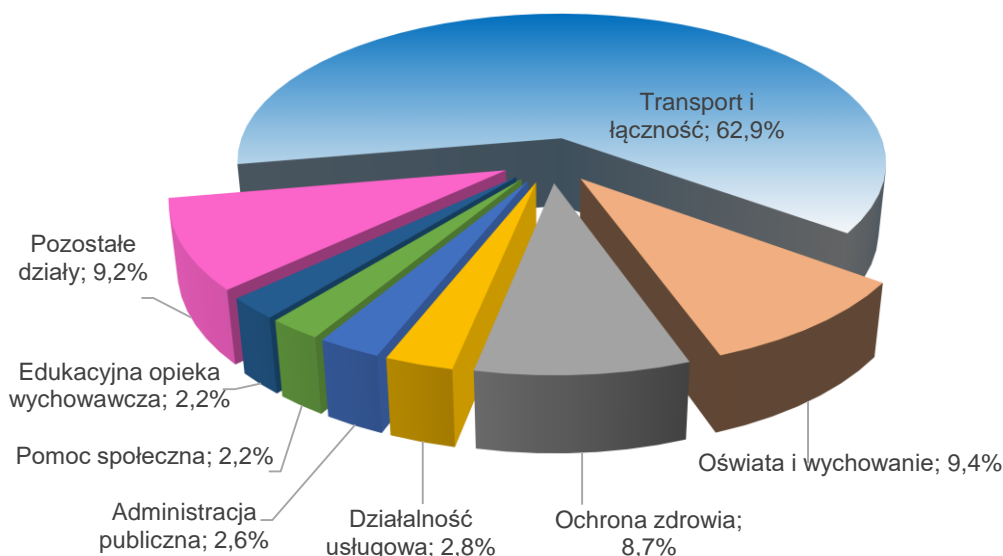
Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

Szczegółowe dane dotyczące wydatków powiatów na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

2.3.2. Wydatki majątkowe według działów

W 2019 r. zrealizowano wydatki majątkowe w kwocie 5.289.443 tys. zł, w porównaniu do roku 2018, były one niższe o 11,6%.

**Struktura wydatków majątkowych powiatów
wg działów w 2019 r.**

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków majątkowych powiatów przeważały wydatki w działach: Transport i łączność (62,9%), Oświata i wychowanie (9,4%) oraz Ochrona zdrowia (8,7%). Wydatki w tych działach stanowiły łącznie 81,0% wydatków majątkowych powiatów.

Wydatki majątkowe w powiatach według ważniejszych działów prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
OGÓŁEM	5 982 784	6 304 907	5 289 443	83,9	88,4
w tym:					
Transport i łączność	3 938 071	3 876 466	3 325 663	85,8	84,4
Gospodarka mieszkaniowa	114 199	125 485	98 046	78,1	85,9
Administracja publiczna	142 141	169 305	139 612	82,5	98,2
Oświata i wychowanie	651 211	580 232	496 165	85,5	76,2
Ochrona zdrowia	383 595	582 494	462 128	79,3	120,5
Edukacyjna opieka wychowawcza	116 395	127 558	115 242	90,3	99,0
Pomoc społeczna	111 879	147 480	115 039	78,0	102,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Wydatki majątkowe w istotnych działach zrealizowano w kwotach niższych niż w roku 2018: w dziale Oświata i wychowanie wydatki zmniejszyły się 23,8%, w dziale Transport i łączność o 15,6%, w dziale Gospodarka mieszkaniowa o 14,1%. Wydatki majątkowe wzrosły w dziale Ochrona zdrowia o 20,5%.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków majątkowych powiatów według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

2.4. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca

Wydatki ogółem zrealizowane w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiatach, według kierunków ich rozdysponowania, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2018	2019
Wydatki ogółem	1 109,32	1 147,24
z tego:		
Wydatki majątkowe	231,60	204,80
Wydatki bieżące	877,72	942,44

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)
Stan ludności według GUS na 31 grudnia 2018 r.

W 2019 r. wydatki powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 1.147,24 zł i były wyższe, w stosunku do 2018 r., o 3,4%, przy czym wydatki majątkowe na mieszkańca były niższe o 11,6%, a wydatki bieżące na 1 mieszkańca były wyższe o 7,4%.

Najwyższe wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie wynosiły 2.011,77 zł, tj. 175,4% średnich wydatków w powiatach, zaś najniższe wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 663,70 zł, tj. 57,9% średnich wydatków w powiatach.

Wydatki powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca według województw ujęte zostały w tablicach załączonych do sprawozdania.

3. Wynik budżetów powiatów

Na 2019 r. powiaty planowały deficyt w wysokości 1.277.942 tys. zł i zamknęły budżety nadwyżką w kwocie 1.065.563 tys. zł.

Liczbę powiatów, według relacji wyniku do dochodów w 2019 r., przedstawia tablica:

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów powiatów					
	Razem	poniżej 5%	5-10%	10-15%	15-20%	powyżej 20%
Powiaty z nadwyżką budżetową	237	119	78	30	4	6
Powiaty z deficytem budżetowym	77	57	12	6	1	1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

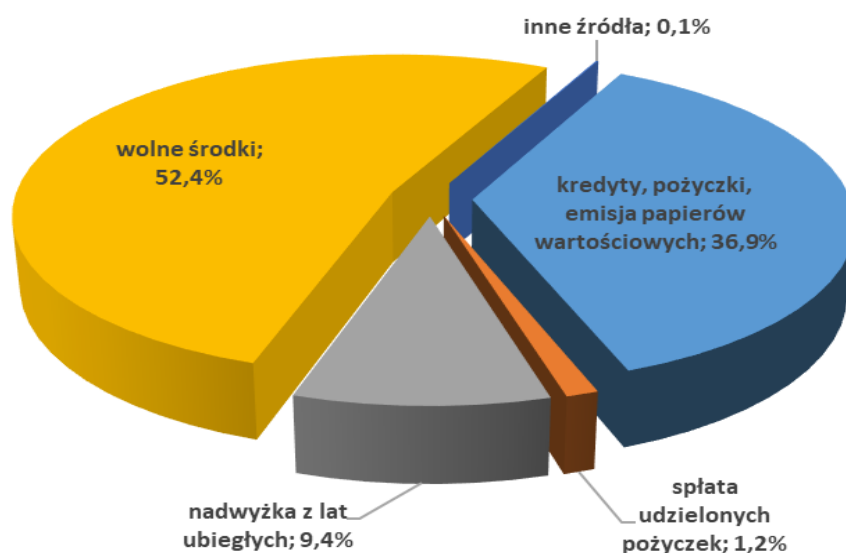
Wśród powiatów, które osiągnęły nadwyżkę budżetową, 83,1% stanowią powiaty, w których wynik w relacji do dochodów jest poniżej 10%.

Natomiast, wśród powiatów z deficytem budżetowym, 74,0% stanowią powiaty, w których wynik w relacji do dochodów wynosi poniżej 5%.

4. Przychody i rozchody powiatów

Powiaty w 2019 r. zrealizowały przychody w łącznej wysokości 3.080.725 tys. zł, natomiast rozchody w łącznej kwocie 1.152.857 tys. zł.

STRUKTURA PRZYCHODÓW POWIATÓW W 2019 R.

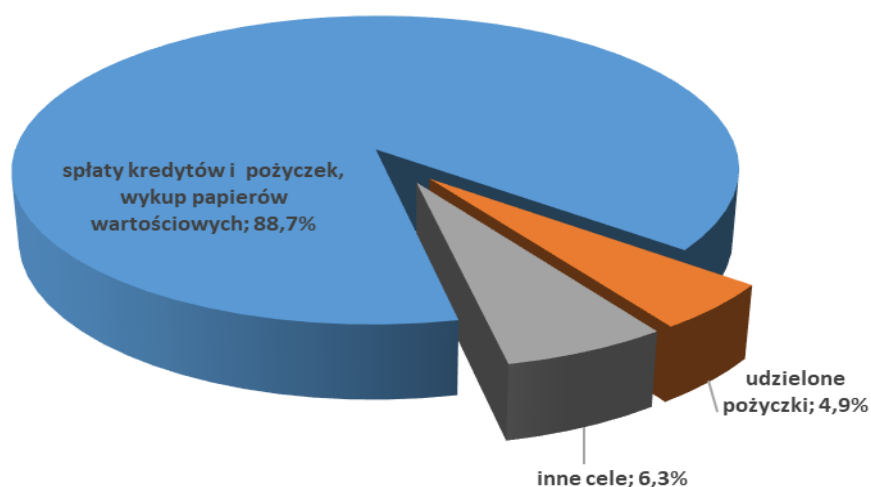
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. w strukturze przychodów ogółem największy udział stanowiły przychody z tytułu wolnych środków (52,4%), kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych (36,9%), nadwyżka z lat ubiegłych (9,4%).

Przychody z tytułu wolnych środków, które zgodnie z art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, należy rozumieć jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych, wzrosły o 14,5%.

Przychody z kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych w roku 2019, w porównaniu do roku 2018, zmniejszyły się o 28,8%.

STRUKTURA ROZCHODÓW POWIATÓW W 2019 R.

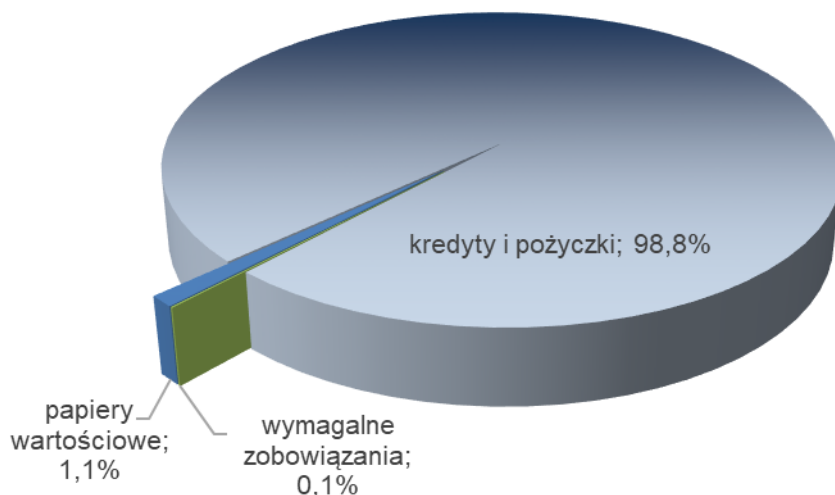
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

W rozchodach powiatów największy udział miały spłaty kredytów i pożyczek, wykup papierów wartościowych, które stanowiły 88,7% rozchodów ogółem i były niższe niż przychody z kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych o 10,0%.

5. Zobowiązania według tytułów dłużnych powiatów

W 2019 roku zobowiązania powiatów wyniosły 6.580.247 tys. zł. W strukturze zobowiązań powiatów największy udział miały kredyty i pożyczki (98,8%).

Struktura zobowiązań powiatów w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2019 r. (Min. Fin.)

Zobowiązania powiatów według tytułów dłużnych przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2018	2019	Dynamika (3:2)
	tys. zł		%
1	2	3	4
Zobowiązania według tytułów dłużnych	6 467 456	6 580 247	101,7
papiery wartościowe	69 865	73 745	105,6
w tym: długoterminowe	69 865	73 745	105,6
kredyty i pożyczki	6 394 078	6 502 806	101,7
w tym: długoterminowe	6 361 921	6 488 337	102,0
wymagalne zobowiązania	3 513	3 697	105,2
w tym: z tytułu dostaw towarów i usług	734	69	9,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., zadłużenie ogółem powiatów było wyższe o 1,7%, w tym z tytułu kredytów i pożyczek o 1,7%.

Zadłużenie z tytułu papierów wartościowych było wyższe o 5,6% od zadłużenia w 2018 r., natomiast z tytułu zobowiązań wymagalnych wyższe o 5,2%.

W 2019 r. udział zadłużenia powiatów w dochodach ogółem powiatów wynosił 21,4%.

Zadłużenie bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych wystąpiło w 309 powiatach.

Udział zobowiązań ogółem bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych w dochodach ogółem powiatów wynosił 20,8%.

Liczba powiatów wg poziomu zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych do wykonanych dochodów tych jednostek.

Lata	Liczba jednostek								
	ogółem	zadłużonych	poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%
2018	314	306	47	87	85	58	21	5	3
2019	314	307	56	91	92	48	14	2	4

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Liczba powiatów w przedziale o zadłużeniu do 30% dochodów ogółem stanowiła 77,9% powiatów zadłużonych.

W 2019 r., według danych zawartych w uchwałach jednostek samorządu terytorialnego w sprawie wieloletnich prognoz finansowych (stan bazy na 5 listopada 2019 r.), indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia, określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych, nie spełniało 10 powiatów (3,2% powiatów).

Z informacji uzyskanych z regionalnych izb obrachunkowych wynika, że na dzień 31 grudnia 2019 r., w pozabankowych instytucjach finansowych, które nie będąc bankami wykonują czynności podobne do czynności bankowych, zadłużenie wykazało 8 powiatów na kwotę 23.784 tys. zł.

6. Przychody i koszty powiatowych samorządowych zakładów budżetowych

W 2019 r. przychody i koszty powiatowych samorządowych zakładów budżetowych przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Przychody	66 555	77 302	75 372	97,5	113,2
w tym: dotacje z budżetu	17 123	23 977	22 849	95,3	133,4
Koszty	66 863	77 274	74 394	96,3	111,3
Podatek dochodowy od osób prawnych	91	20	241	*	264,8
Wpłaty do budżetu	7	0	39	-	557,1

Źródło: Sprawozdania roczne powiatów z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

* wskaźnik powyżej 1000%

Przychody powiatowych samorządowych zakładów budżetowych w 2019 r. wyniosły 75.372 tys. zł, w tym dotacje z budżetu wynosiły 22.849 tys. zł.

W stosunku do planu, przychody zrealizowano w 97,5%, a dotacje w 95,3%.

W 2019 r., w porównaniu z danymi za 2018 r., przychody powiatowych samorządowych zakładów budżetowych zwiększyły się o 13,2%, a dotacje z budżetu powiatów zwiększyły się o 33,4%.

Koszty powiatowych samorządowych zakładów budżetowych w 2019 r., w relacji do kosztów wykazanych w 2018 r., zwiększyły się o 11,3%.

Koszty powiatowych zakładów budżetowych wyniosły 74.394 tys. zł i były niższe o 3,7% od kwot planowanych. W 2019 r. powiatowe samorządowe zakłady budżetowe dokonały wpłat nadwyżki środków obrotowych do budżetu w wysokości 39 tys. zł.

W 2019 r. powiaty, w formie samorządowego zakładu budżetowego, realizowały zadania i osiągnęły przychody w działach: Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej (58,2% przychodów ogółem), Transport i łączność (22,3% przychodów ogółem), Pomoc społeczna (9,1% przychodów ogółem), Kultura fizyczna (5,4% przychodów ogółem) oraz Gospodarka mieszkaniowa (5,0% przychodów ogółem).

Przychody powiatowych samorządowych zakładów budżetowych wg działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem	66 555	77 302	75 372	97,5	113,2
z tego:					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	34 938	45 293	43 886	96,9	125,6
Transport i łączność	16 271	16 373	16 843	102,9	103,5
Pomoc społeczna	7 200	7 537	6 839	90,7	95,0
Kultura fizyczna	4 529	4 258	4 049	95,1	89,4
Gospodarka mieszkaniowa	3 617	3 841	3 755	97,8	103,8

Źródło: Sprawozdania roczne powiatów z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze kosztów ogółem największy udział stanowiły koszty ujmowane w dziale Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej (58,0%), Transport i łączność (22,4%), Pomoc społeczna (9,2%), Kultura fizyczna (5,4%) oraz Gospodarka mieszkaniowa (5,0%).

Koszty powiatowych samorządowych zakładów budżetowych wg działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem	66 863	77 274	74 394	96,3	111,3
z tego:					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	34 814	45 547	43 123	94,7	123,9
Transport i łączność	16 887	16 415	16 721	101,9	99,0
Pomoc społeczna	7 106	7 537	6 827	90,6	96,1
Kultura fizyczna	4 579	3 933	4 001	101,7	87,4
Gospodarka mieszkaniowa	3 477	3 841	3 722	96,9	107,0

Źródło: Sprawozdania roczne powiatów z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Stan środków obrotowych powiatowych samorządowych zakładów budżetowych zwiększył się z 410 tys. zł na początku roku do wysokości 1.315 tys. zł na koniec roku.

7. Wydzielony rachunek dochodów powiatowych jednostek budżetowych

W ramach wydzielonych rachunków dochodów, o których mowa w art. 223 ustawy o finansach publicznych, powiaty zrealizowały w 2019 r. dochody w wysokości 62.701 tys. zł, co stanowiło 80,3% dochodów planowanych. Dochody wykonane w 2019 r. były wyższe o 2,1% od dochodów wykonanych w 2018 r.

Dochody i wydatki na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	61 435	78 091	62 701	80,3	102,1
Wydatki	62 517	78 315	62 201	79,4	99,5
w tym : wpłaty do budżetu	3 591	2 015	2 716	134,8	75,6

Źródło: Sprawozdania roczne powiatów z wykonania dochodów i wydatków na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Zrealizowane wydatki wyniosły 62.201 tys. zł i były niższe o 20,6% niż planowano, a dokonane wpłaty do budżetów powiatów były wyższe o 34,8% niż zakładano to w planie na 2019 r. W porównaniu do 2018 r., wydatki powiatów na wydzielonych rachunkach zmniejszyły się o 0,5%, a wpłaty do budżetów powiatów zmniejszyły się o 24,4%.

Stan środków obrotowych na wydzielonych rachunkach dochodów zwiększył się z 1.665 tys. zł na początku roku do wysokości 2.164 tys. zł tj. o 30,0% na koniec 2019 r.

IV. Wykonanie budżetów miast na prawach powiatu

Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetów miast na prawach powiatu przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	85 507 790	94 756 553	93 894 371	99,1	109,8
Wydatki	87 014 612	102 622 203	96 885 456	94,4	111,3
Wynik	-1 506 821	-7 865 651	-2 991 085		

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., miasta na prawach powiatu osiągnęły dochody w kwocie 93.894.371 tys. zł. Jednostki te zrealizowały w tym okresie wydatki w wysokości 96.885.456 tys. zł.

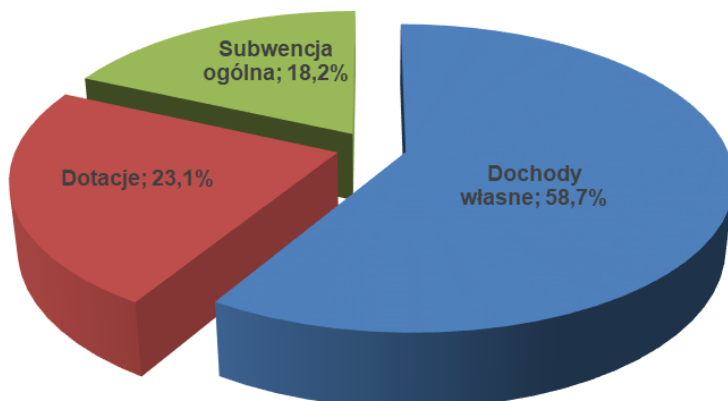
Miasta na prawach powiatu zamknęły swoje budżety deficytem w wysokości 2.991.085 tys. zł, przy planowanym deficycie w wysokości 7.865.651 tys. zł.

1. Dochody miast na prawach powiatu

1.1. Struktura dochodów

W strukturze dochodów ogółem miast na prawach powiatu, dochody własne stanowiły 58,7%, dotacje 23,1%, a subwencja ogólna 18,2%.

Struktura dochodów miast na prawach powiatu w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w stosunku do roku 2018, zwiększył się udział dotacji w dochodach ogółem o 2,4 punktu procentowego, a subwencji o 0,2 punktu procentowego, natomiast udział dochodów własnych zmniejszył się o 2,6 punktu procentowego.

1.2. Dochody według źródeł pochodzenia

Dochody ogółem miast na prawach powiatu w 2019 r., w porównaniu do 2018 r., wzrosły o 9,8%. Dynamika dochodów własnych wynosiła 105,1%, dotacji 122,6%, a subwencji ogólnej 111,3%.

Dochody własne miast na prawach powiatu zrealizowane zostały w 100,3% planu rocznego, dochody z tytułu dotacji w 95,4% planu, a z tytułu przekazanej z budżetu państwa łącznej kwoty subwencji ogólnej zostały zrealizowane w 100,0% rocznych kwot zaplanowanych przez te jednostki.

Dochody miast na prawach powiatu, według źródeł ich pochodzenia

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM	85 507 790	94 756 553	93 894 371	99,1	100,0	109,8
z tego:						
Dochody własne	52 411 259	54 887 113	55 060 799	100,3	58,7	105,1
z tego:						
podatek dochodowy od osób prawnych	2 284 400	2 341 869	2 614 298	111,6	2,8	114,4
podatek dochodowy od osób fizycznych	22 767 033	24 680 064	24 861 285	100,7	26,5	109,2
podatek rolny	21 506	21 751	21 687	99,7	0	100,8
podatek od nieruchomości	8 816 999	9 037 296	9 023 382	99,8	9,6	102,3
podatek leśny	4 731	4 550	4 595	101	0,0	97,1
podatek od środków transportowych	348 994	356 247	352 484	98,9	0,4	101,0
podatek od osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą opłacaną w formie karty podatkowej	30 355	31 092	29 870	96,1	0,0	98,4
podatek od spadków i darowizn	166 475	171 624	179 242	104,4	0,2	107,7
podatek od czynności cywilnoprawnych	1 568 971	1 420 344	1 604 255	112,9	1,7	102,2

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
opłata skarbowa	306 063	306 617	323 161	105,4	0,3	105,6
opłata eksploatacyjna	10 079	9 949	9 814	98,6	0,0	97,4
opłata targowa	22 407	22 030	21 707	98,5	0,0	96,9
dochody z majątku	3 930 704	4 194 971	3 902 046	93,0	4,2	99,3
pozostałe dochody	12 132 541	12 288 709	12 112 974	98,6	12,9	99,8
Dotacje ogółem z tego:	17 712 991	22 755 525	21 715 537	95,4	23,1	122,6
Dotacje celowe ogółem	13 510 699	17 093 925	16 928 613	99,0	18,0	125,3
Przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	4 202 292	5 661 600	4 786 924	84,6	5,1	113,9
Subwencja ogólna	15 383 540	17 113 915	17 118 034	100,0	18,2	111,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Najistotniejszymi źródłami dochodów własnych w 2019 r. były: dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, stanowiące w strukturze tych dochodów 45,2%, pozostałe dochody stanowiące 22,0% oraz dochody z podatku od nieruchomości stanowiące 16,4%.

W 2019 r. udział miast na prawach powiatu we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych wynosił: w części gminnej 38,08%, w części powiatowej 10,25%.

W 2019 r. na rachunki miast na prawach powiatu przekazano w części gminnej i w części powiatowej udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w łącznej kwocie 24.861.285 tys. zł, tj. o 9,2% wyższe niż w 2018 r.

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., miasta na prawach powiatu zrealizowały wyższe dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych o 14,4%, podatku od nieruchomości o 2,3%, a pozostałe dochody były niższe o 0,2%.

1.2.1. Skutki obniżenia górnych stawek podatków, udzielonych ulg i zwolnień oraz decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy

W wyniku obniżenia górnych stawek podatków, udzielenia ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) oraz podjęcia decyzji o umorzeniu, rozłożeniu na raty i odroczeniu terminu

płatności, w 2019 r. do budżetów miast na prawach powiatu nie wpłynęła kwota 721.215 tys. zł, co stanowiło 0,8% dochodów ogółem. Natomiast w odniesieniu do wykonanych dochodów własnych kwota ta stanowiła 1,3%.

Skutki udzielonych przez miasta na prawach powiatu w 2019 r. ulg i zwolnień prezentuje poniższe zestawienie:

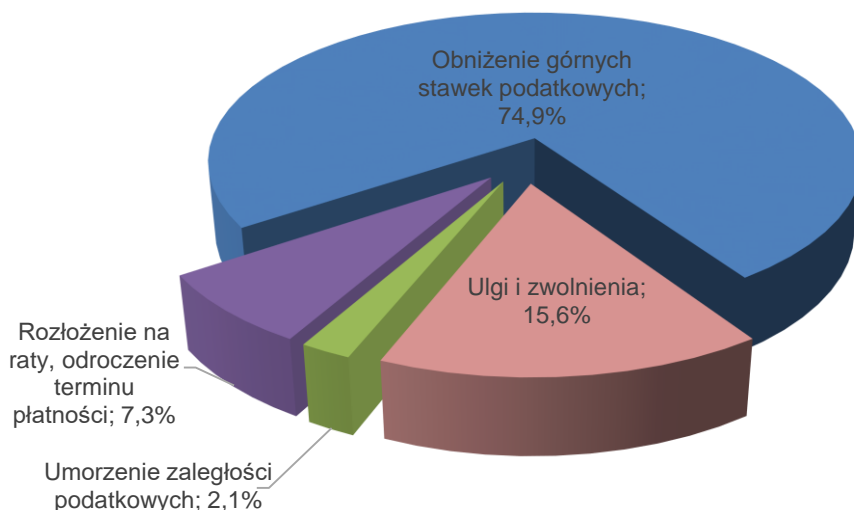
Wyszczególnienie	Wykonanie	z tego:					Wskaźnik (3:2)
		RAZEM ULGI (4+5+6+7)	Obniżenie górnych stawek podatków	Ulg i zwolnienia (bez ulg i zwolnień ustawowych)	Umorzenie zaległości podatkowych	Rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności	
1	2	3	4	5	6	7	8
DOCHODY OGÓŁEM	93 894 371	721 215	540 460	112 615	15 357	52 783	0,8
DOCHODY WŁASNE, w tym:	55 060 799	721 215	540 460	112 615	15 357	52 783	1,3
podatek rolny	21 687	857	763	7	42	45	4,0
podatek od nieruchomości	9 023 382	446 234	283 934	110 675	12 283	39 342	4,9
podatek leśny	4 595	28	5	23	0	0	0,6
podatek od środków transportowych	352 484	256 513	255 068	74	234	1 137	72,8
podatek od dział. gosp. osób fiz., opłacany w formie karty podatkowej	29 870	288	0	0	15	273	1,0
podatek od spadków i darowizn	179 242	6 089	0	0	1 072	5 017	3,4
podatek od czynności cywilnoprawnych	1 604 255	267	0	0	20	247	0,0
wpływy z opłaty skarbowej	323 161	16	0	0	16	0	0,0
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	9 814	0	0	0	0	0	0,0
wpływy z opłaty targowej	21 707	43	0	0	37	6	0,2
dochody z majątku	3 902 046	0	0	0	0	0	0,0
pozostałe dochody	12 112 974	10 878	689	1 836	1 638	6 715	0,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

Na łączną kwotę udzielonych przez miasta na prawach powiatu w 2019 r. ulg i zwolnień złożyły się następujące skutki:

- obniżenia górnych stawek podatków stanowiące 74,9%,
- ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) stanowiące 15,6%,
- umorzeń zaległości podatkowych stanowiące 2,1%,
- rozłożenia na raty i odroczenia terminu płatności stanowiące 7,3%.

Struktura ulg w miastach na prawach powiatu w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

W łącznej kwocie obniżenia górnych stawek podatkowych 52,5% stanowiły skutki obniżenia stawek w podatku od nieruchomości, a 47,2% obniżenie stawek w podatku od środków transportowych.

W łącznej kwocie ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) 98,3% stanowiły skutki ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości.

Najwięcej umorzeń zaległości podatkowych miasta na prawach powiatu dokonały w podatku od nieruchomości (80,0%).

W łącznej kwocie rozłożeń na raty, odroczeń terminu płatności największy udział miały podatek od nieruchomości (74,5%) i podatek od spadków i darowizn (9,5%).

Skutki udzielonych, przez właściwe organy miast, ulg i zwolnień uwzględnione zostały przy obliczaniu dochodów podatkowych, stanowiących podstawę ustalenia części wyrównawczej subwencji ogólnej dla miast na prawach powiatu. W przeciwnym, bowiem razie budżet państwa refundowałby skutki finansowe decyzji jego organów.

1.2.2. Subwencja ogólna

W 2019 r. z tytułu subwencji ogólnej na rachunki miast na prawach powiatu przekazane zostały środki w łącznej wysokości 16.862.447 tys. zł, co stanowiło 100,0% planu i 110,9% analogicznych kwot przekazanych w 2018 r.

Na powyższą kwotę subwencji składały się środki z tytułu:

- części oświatowej w wysokości - 15.753.221 tys. zł,
- części wyrównawczej w wysokości - 268.401 tys. zł,

- części równoważącej w wysokości - 840.740 tys. zł,
- części rekompensującej w wysokości - 85 tys. zł.

Należy mieć na uwadze, że miasta na prawach powiatu realizują zadania zarówno gminy, jak i powiatu. Miasta na prawach powiatu uzyskują dochody z analogicznych źródeł jak wszystkie inne gminy, ale również ze źródeł właściwych dla innych powiatów. Także poszczególne części subwencji ogólnej są ustalane i przekazywane tym miastom odrębnie jako gminie i jako powiatowi.

W 2019 r. część wyrównawczą subwencji otrzymało 29 miast na prawach powiatu, z tego 17 miast zarówno w części gminnej, jak i powiatowej na kwotę 245.362 tys. zł, 3 miasta wyłącznie w części gminnej na kwotę 9.966 tys. zł i 9 miast wyłącznie w części powiatowej na kwotę 13.073 tys. zł.

Część równoważącą subwencji ogólnej otrzymały wszystkie miasta na prawach powiatu. Wszystkie miasta otrzymały tę część subwencji ogólnej w części powiatowej na łączną kwotę 721.180 tys. zł, a 51 miast dodatkowo w części gminnej na łączną kwotę 119.560 tys. zł.

Miasta na prawach powiatu, na obszarze których znajdują się specjalne strefy ekonomiczne - na mocy ustawy z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw – mogły otrzymać część rekompensującą subwencji ogólnej z przeznaczeniem na wyrównanie ubytku dochodów, wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, które są zajęte na prowadzenie przez przedsiębiorcę, na podstawie zmienionego zezwolenia, działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych.

W 2019 r. z wnioskami o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej wystąpiły 2 miasta na prawach powiatu, tj. Wałbrzych i Legnica, uprawnione do otrzymania tej części subwencji ogólnej. Środki z tytułu tej części subwencji ogólnej, w łącznej kwocie 85 tys. zł, zostały przekazane na rachunki tych miast.

W 2019 r. miasta na prawach powiatu otrzymały także środki:

- 1) z rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, kwotę 76.118 tys. zł - 60 miast na prawach powiatu; sposób podziału tej rezerwy został uzgodniony z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego.
- 2) z rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 26 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego:
  - na dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu, kwotę 128.333 tys. zł – 24 miast na prawach powiatu,

- na dofinansowanie remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu, kwotę 26.136 tys. zł – 13 miast na prawach powiatu,
- na utrzymanie rzecznej przeprawy promowej w Świnoujściu, kwotę 25.000 tys. zł.

Środki z powyższej rezerwy zostały rozdysponowane przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych w sposób uzgodniony z ministrem właściwym do spraw transportu oraz stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

1.2.3. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe

Część oświatowa subwencji ogólnej, na finansowanie zadań oświatowych, prowadzonych przez miasta na prawach powiatu w 2019 r., przekazana została w wysokości 15.710.736 tys. zł.

Dodatkowo zgodnie z „Kryteriami podziału 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019” przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych – na wniosek Ministra Edukacji Narodowej – rozdysponował dla poszczególnych miast na prawach powiatu środki w wysokości 42.485 tys. zł (21,3% łącznej kwoty wymienionej rezerwy).

Środki rezerwy zostały przeznaczone na:

- 1) dofinansowanie z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegającego na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w stosunku do danych przyjętych do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2019 r. – w kwocie 15.848 tys. zł,
- 2) pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków zdarzeń losowych w budynkach szkół (placówek) publicznych prowadzonych (dotowanych) przez jednostki samorządu terytorialnego – w kwocie 208 tys. zł,
- 3) dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych w trybie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela albo przechodzących na emeryturę na podstawie art. 88 ustawy - Karta Nauczyciela w związku z art. 225 lub z art. 226 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę - Prawo Oświatowe lub z art. 20 ww. ustawy Karta Nauczyciela – w kwocie 6.357 tys. zł,
- 4) dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w publicznych szkołach podstawowych – w kwocie 9.166 tys. zł,
- 5) dofinansowanie wyposażenia publicznych szkół i placówek prowadzonych (dotowanych) przez jednostki samorządu terytorialnego, w zakresie pomieszczeń do nauki w nowo

wybudowanych budynkach, nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji oraz pomieszczeń dla szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach – w kwocie 9.965 tys. zł,

- 6) korektę części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu błędów statystycznych – w kwocie 328 tys. zł,
- 7) dofinansowanie innych zadań o jednorazowym charakterze nieuwzględnionych w części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019 – w kwocie 613 tys. zł.

Na rachunki miast na prawach powiatu, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 15.753.221 tys. zł.

Należy zauważyć, iż zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku 2019, tj. art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zadania oświatowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego są ich zadaniami własnymi. Dochodami samorządów terytorialnych są: dochody własne, subwencja ogólna oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Subwencja ogólna (w tym jej część oświatowa) jest zatem jednym ze źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

1.2.4 Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich

Dochody z tytułu dotacji, w tym z dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich, w 2018 r. zostały zrealizowane przez miasta na prawach powiatu w kwocie 21.715.537 tys. zł, z tego:

- 1) dotacje z budżetu państwa na zadania bieżące:
    - własne realizowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
    - pozostałe własne,
    - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
    - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej
- zrealizowano w kwocie 16.895.686 tys. zł,
- 2) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania inwestycyjne:

- własne realizowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
- pozostałe własne,
- z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
- realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej

zrealizowano w kwocie 4.272.993 tys. zł,

- 3) dotacje celowe na zadania bieżące wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 378.002 tys. zł,
- 4) dotacje celowe na zadania inwestycyjne wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 2.498 tys. zł,
- 5) dotacje na pomoc finansową między jednostkami samorządu terytorialnego na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 13.477 tys. zł,
- 6) dotacje na pomoc finansową między jednostkami samorządu terytorialnego na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 57.237 tys. zł,
- 7) dotacje z funduszy celowych na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 10.130 tys. zł,
- 8) dotacje z funduszy celowych na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 85.514 tys. zł.

Wyższa realizacja dochodów z tytułu dotacji, w tym z dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich w roku 2019 r. w porównaniu z 2018 r., wynika przede wszystkim z faktu, że jednostki samorządu terytorialnego realizują obecnie zasadnicze części swoich głównych projektów w ramach Perspektywy Finansowej 2014 – 2020, co spowodowało uruchomienie zwiększonych środków finansowych na ten cel.

Wykonanie dotacji oraz płatności z budżetu środków europejskich za rok 2019 przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018		Wykonanie 2019		4:2	5:3
	Ogółem	w tym: bieżące	Ogółem	w tym: bieżące		
	tys. zł		tys. zł		%%	%%
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem dotacje z tego:	17 712 991	13 779 578	21 715 537	17 297 295	122,6	125,5
- przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	4 202 292	619 450	4 786 924	671 192	113,9	108,4

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018		Wykonanie 2019		4:2	5:3
	Ogółem	w tym: bieżące	Ogółem	w tym: bieżące		
	tys. zł		tys. zł		%%	%%
1	2	3	4	5	6	7
- na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami	11 210 820	11 163 532	14 658 759	14 584 023	130,8	130,6
- na zadania własne, w tym:	1 689 257	1 581 239	1 666 502	1 587 292	98,7	100,4
- dotacje na zadania bieżące gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowane z budżetu państwa w ramach programów rządowych	3 110	3 110	4 294	4 294	138,1	138,1
- na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	26 040	24 268	56 495	53 179	217,0	219,1
- na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	378 423	369 194	380 499	378 001	100,5	102,4
- na pomoc finansową udzieloną między jedn. samorządu terytorialnego	103 825	9 787	70 714	13 477	68,1	137,7
- z funduszy celowych	102 333	12 107	95,644	10,131	93,5	83,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Dochody miast na prawach powiatu z tytułu dotacji ogółem zwiększyły się w 2019 r., w porównaniu do 2018 r. o 22,6%.

Szczególnie wysoki wzrost - o 117,0 % - nastąpił w dotacjach celowych przekazywanych miastom na prawach powiatu na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej. Wyższe wykonanie dotacji o 38,1% wystąpiło na zadania bieżące gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowane z budżetu państwa w ramach programów rządowych oraz o 30,8% - na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami. Także wyższe wykonanie dotacji nastąpiło na zadania realizowane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich o 13,9%.

1.2.5. Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich

Dochody miast na prawach powiatu z tytułu dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich

w roku 2019 zostały zrealizowane w wysokości 4.786.924 tys. zł, z czego dotacje na zadania bieżące zrealizowane zostały w wysokości 671.192 tys. zł, a na zadania inwestycyjne 4.115.732 tys. zł.

Dotacje na zadania bieżące stanowiły 14,0%, a na zadania inwestycyjne 86,0% otrzymanych dotacji przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich w 2019 roku.

Wysokość dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich na zadania własne, według ważniejszych działów przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	4:3	4:2	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	4 202 292	5 661 600	4 786 924	84,6	113,9	827 444	671 192	81,1
Rolnictwo i łowiectwo	13 723	23 109	18 449	79,8	134,4	0	0	0,0
Transport i łączność	2 632 197	3 293 904	2 991 053	90,8	113,6	31 829	8 337	26,2
Gospodarka mieszkaniowa	43 294	158 898	65 279	41,1	150,8	5 238	4 365	83,3
Administracja publiczna	69 371	83 697	61 528	73,5	88,7	51 507	38 429	74,6
Różne rozliczenia	18 060	36 197	48 566	134,2	268,9	2 959	2 389	80,7
Oświata i wychowanie	482 572	678 824	525 184	77,4	108,8	368 324	303 447	82,4
Pomoc społeczna	84 527	144 338	128 353	88,9	151,8	90 235	85 604	94,9
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	169 075	194 362	150 251	77,3	88,9	167 130	133 628	80,0
Rodzina	34 680	58 338	52 637	90,2	151,8	43 356	40 291	92,9
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	368 557	551 289	395 174	71,7	107,2	13 220	7 322	55,4
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	145 614	241 630	168 512	69,7	115,7	11 158	9 194	82,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. najwięcej tych środków przekazano w działach:

- Transport i łączność – 2.991.053 tys. zł (62,5% dotacji) z przeznaczeniem głównie na inwestycje na drogach publicznych w miastach na prawach powiatu oraz na organizację lokalnego transportu zbiorowego;

- Oświata i wychowanie – 525.184 tys. zł (11,0% dotacji) w tym na wydatki bieżące przeznaczono kwotę 303.447 tys. zł a na wydatki inwestycyjne kwotę 221.737 tys. zł. Powyższe wydatki zostały zrealizowane głównie w zakresie techników, szkół podstawowych oraz przedszkoli;
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 395.174 tys. zł (8,3% dotacji) środki wydatkowane głównie na zadania w zakresie pozostałej działalności, inwestycje w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód, ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu, utrzymania zieleni w miastach i gminach;
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 168.512 tys. zł (3,5% dotacji) wydatki zostały zrealizowane głównie na zadania w zakresie pozostałej działalności, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz na pozostałe instytucje kultury.

Przekazane dotacje w ww. działach wynosiły 4.079.923 tys. zł i stanowiły 85,2% dotacji.

1.2.6. Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, według ważniejszych działów oraz w podziale na zadania gminne i powiatowe w 2019 r., przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	4:3	4:2	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem	11 210 820	14 755 998	14 658 759	99,3	130,8	14 680 745	14 584 023	99,3
z tego:								
Zadania gminne, w tym:	9 623 028	12 974 097	12 897 035	99,4	134,0	12 970 340	12 893 376	99,4
Rolnictwo i łowiectwo	3 339	3 945	3 937	99,8	117,9	3 945	3 937	99,8
Administracja publiczna	139 718	150 497	146 990	97,7	105,2	150 497	146 990	97,7
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	61 488	74 418	72 957	98,0	118,7	74 418	72 957	98,0
Oświata i wychowanie	109 754	81 739	78 965	96,6	71,9	81 739	78 965	96,6
Ochrona zdrowia	4 183	4 640	4 524	97,5	108,1	4 640	4 524	97,5
Pomoc społeczna	181 682	188 302	185 239	98,4	102,0	185 264	182 289	98,4
Rodzina	9 122 373	12 470 297	12 404 191	99,5	0,0	12 469 578	12 403 482	99,5

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	4:3	4:2	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Zadania powiatowe, w tym:	1 587 792	1 781 901	1 761 724	98,9	111,0	1 710 405	1 690 647	98,8
Gospodarka mieszkaniowa	79 730	112 051	101 556	90,6	127,4	111 294	100 808	90,6
Działalność usługowa	66 093	71 493	70 470	98,6	106,6	70 799	69 777	98,6
Administracja publiczna	11 466	10 055	9 988	99,3	87,1	10 055	9 988	99,3
Obrona narodowa	9 179	9 110	9 092	99,8	99,1	9 011	8 993	99,8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 032 449	1 150 393	1 150 119	100,0	111,4	1 081 573	1 081 436	100,0
Wymiar sprawiedliwości	29 385	31 350	30 988	98,8	105,5	31 350	30 988	98,8
Ochrona zdrowia	144 882	131 874	129 279	98,0	89,2	131 874	129 279	98,0
Pomoc społeczna	45 454	53 672	52 191	97,2	114,8	52 661	51 452	97,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	61 751	84 925	83 374	98,2	135,0	84 810	83 260	98,2
Rodzina	100 372	117 263	115 649	98,6	0,0	117 263	115 649	98,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Z powyższego zestawienia wynika, iż w 2019 r. uzyskane dochody z tytułu dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami w części dotyczącej zadań gminnych wyniosły 12.897.035 tys. zł, przy czym:

- dotacje na zadania bieżące przekazano w wysokości 12.893.376 tys. zł,
- dotacje na zadania inwestycyjne przekazano w wysokości 3.659 tys. zł.

Dotacje celowe z budżetu państwa w roku 2019 na zadania z zakresu administracji rządowej w miastach na prawach powiatu, w porównaniu do roku 2018, wzrosły o 30,8%.

Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami zostały zrealizowane przez miasta na prawach powiatu w 99,3% planu.

W dotacjach na realizację zadań z zakresu administracji rządowej w części gminnej, największą środków przeznaczono na zadania z zakresu działu:

- Rodzina (96,2%). W 2019 r. dotacje te przekazano w kwocie 12.404.191 tys. zł. Dotacje te przeznaczone zostały głównie na wypłatę świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowaniu dzieci oraz na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

- Na zadania realizowane w dziale Pomoc społeczna przekazano z budżetu państwa kwotę 185.239 tys. zł głównie z przeznaczeniem na wydatki bieżące i inwestycyjne w rozdziale ośrodki wsparcia, a także na wydatki bieżące w zakresie usług opiekuńczych i specjalistycznych usługi opiekuńczych, na dodatki mieszkaniowe oraz na ośrodki pomocy społecznej.
- W dziale Administracja publiczna przekazano z budżetu państwa kwotę 146.990 tys. zł, głównie na realizację zadań bieżących w zakresie rozdziału Urzędy wojewódzkie.

Dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej w części powiatowej zrealizowano w kwocie 1.761.724 tys. zł, przy czym dotacje na zadania bieżące wyniosły 1.690.647 tys. zł, a na zadania inwestycyjne 71.077 tys. zł.

W dotacjach na zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami w części powiatowej, największe kwoty przekazano w dziale:

- Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (65,3% dotacji ogółem). Miasta na prawach powiatu w tym dziale otrzymały dotacje w kwocie 1.159.119 tys. zł. Były one przeznaczone głównie na wydatki bieżące realizowane w rozdziale Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej, klęski żywiołowe i obronę cywilną.
- W dziale Ochrona zdrowia, dotacje przekazano w kwocie 129.279 tys. zł (7,3%), z przeznaczeniem na składki na ubezpieczenia zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego.
- W dziale Rodzina przekazano dotacje w wysokości 115.649 tys. zł (6,6%) które przeznaczone zostały na wydatki bieżące w rozdziale Rodziny zastępcze z przeznaczeniem na rodzinne domy dziecka i rodziny pomocowe oraz na rodziny zastępcze.
- W dziale Gospodarka mieszkaniowa przekazano dotacje w wysokości 101.556 tys. zł (5,8%), które przeznaczone zostały głównie na realizację zadań związanych z gospodarką gruntami i nieruchomościami.

Udział dotacji celowych na zadania inwestycyjne i bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami w kwocie dotacji ogółem z zakresu administracji rządowej w poszczególnych działach gospodarki narodowej, w miastach na prawach powiatu w 2019 r., w podziale na zadania gminne i powiatowe przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Zadania gminne	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0
Rolnictwo i łowiectwo	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	0,0
Administracja publiczna	1,1	1,1	0,0	100,0	100,0	0,0
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,6	0,6	0,0	100,0	100,0	0,0
Oświata i wychowanie	0,6	0,6	0,4	100,0	100,0	0,0
Ochrona zdrowia	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	0,0
Pomoc społeczna	1,4	1,4	80,6	100,0	98,4	1,6
Rodzina	96,2	96,2	19,4	100,0	100,0	0,0
Zadania powiatowe	100,0	100,0	100,0	100,0	96,0	4,0
Gospodarka mieszkaniowa	5,8	6,0	1,1	100,0	99,3	0,7
Działalność usługowa	4,0	4,1	1,0	100,0	99,0	1,0
Administracja publiczna			6,0	100,0	76,5	23,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,6	0,6	0,0	100,0	100,0	0,0
Obrona narodowa	0,5	0,5	0,1	100,0	98,9	1,1
Bezpieczeństwo publiczne	65,3	64,0	96,6	100,0	94,0	6,0
Wymiar sprawiedliwości	1,8	1,8	0,0	100,0	100,0	0,0
Ochrona zdrowia	7,3	7,6	0,0	100,0	100,0	0,0
Pomoc społeczna	3,0	3,0	1,0	100,0	98,6	1,4
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	4,7	4,9	0,2	100,0	99,9	0,1
Rodzina	6,6	6,8	0,0	100,0	100,0	0,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

1.2.7. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań własnych miast na prawach powiatu w 2019 r., według działów oraz w podziale na zadania gminy i powiatu, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	4:3	4:2	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	8:7
	tys. zł			%%	%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem z tego:	1 689 257	1 701 933	1 666 502	97,9	98,7	1 613 697	1 587 292	98,4

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	4:3	4:2	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	8:7
	tys. zł			%%	%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Zadania gminne w tym:	1 467 616	1 449 359	1 423 862	98,2	97,0	1 420 574	1 395 205	98,2
Transport i łączność	24 731	6 719	3 267	48,6	13,2	80	0	0,0
Różne rozliczenia	10 277	11 194	11 194	100,0	108,9	11 112	11 112	100,0
Oświata i wychowanie	501 950	517 627	516 178	99,7	102,8	516 515	515 658	99,8
Pomoc społeczna	818 322	814 579	800 690	98,3	97,8	811 758	798 097	98,3
Edukacyjna opieka wychowawcza	50 460	56 887	46 421	81,6	92,0	56 887	46 421	81,6
Rodzina	47 346	28 860	33 208	115,1	70,1	24 139	23 834	98,7
Kultura fizyczna	8 354	7 569	7 500	99,1	89,8	0	0	0
Zadania powiatowe w tym:	221 641	252 574	242 640	96,1	109,5	193 123	192 087	99,5
Transport i łączność	31 777	53 989	47 111	87,3	148,3	2 047	1 728	84,4
Oświata i wychowanie	4 580	5 487	5 310	96,8	115,9	4 839	4 671	96,5
Pomoc społeczna	173 559	182 997	180 230	98,5	103,8	177 343	176 866	99,7
Rodzina	9 698	8 802	8 735	99,2	90,1	8 802	8 735	99,2

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Otrzymane przez miasta na prawach powiatu w 2019 r. dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne w części dotyczącej zadań gminnych wyniosły 1.423.862 tys. zł.

Z kwoty tej 1.395.205 tys. zł, tj. 98,0% stanowiły dotacje na zadania bieżące, a dotacje na zadania inwestycyjne stanowiły – 28.657 tys. zł, tj. 2,0%.

Biorąc pod uwagę strukturę otrzymanych przez miasta na prawach powiatu dotacji pod względem podziału na zadania gminne i powiatowe, 85,4% dotacji dotyczyło zadań gminnych, a 14,6% zadań powiatowych.

W łącznej kwocie dotacji na bieżące zadania własne miast na prawach powiatu, dotacje na zadania gminne stanowiły 87,9%, a na zadania powiatowe 12,1%.

Otrzymane przez miasta na prawach powiatu w części gminnej dotacje na bieżące zadania własne, przeznaczone były przede wszystkim na:

- pomoc społeczną – 798.097 tys. zł (57,2%) kwoty dotacji na bieżące zadania własne w części gminnej. Dotacje te stanowiły 50,2% łącznej kwoty tych dotacji na zadania własne bieżące dla miast na prawach powiatu. Dotacje na zadania gminne w dziale

Pomoc społeczna przeznaczona została przede wszystkim na wypłatę zasiłków stałych z pomocy społecznej, zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ośrodki pomocy społecznej oraz na pomoc w zakresie dożywiania;

- w dziale Oświata i wychowanie dotacje na zadania bieżące gminne zostały wykonane w wysokości 515.658 tys. zł (37,0% dotacji) i przeznaczone na zadania realizowane przez przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych;
- w dziale Edukacyjna opieka wychowawcza dotacje na zadania gminne zostały wykonane w wysokości 46.421 tys. zł (3,3% dotacji) i przeznaczone na pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym.

W części powiatowej dotacje w dziale Pomoc społeczna na bieżące zadania własne miast na prawach powiatu przekazane zostały w wysokości 176.866 tys. zł i stanowiły 92,1% kwoty wykonanych dotacji w części powiatowej. Przeznaczone zostały głównie na utrzymanie ponadgminnych domów pomocy społecznej oraz na jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej.

Dotacje na własne zadania inwestycyjne przekazano miastom na prawach powiatu w kwocie 79.210 tys. zł, z tego:

- na zadania gminne – 28.657 tys. zł,
- na zadania powiatowe – 50.553 tys. zł.

Od 2019 r., mechanizmem wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w budowie, przebudowie bądź remoncie dróg publicznych jest Fundusz Dróg Samorządowych. Z chwilą utworzenia tego funduszu sposób dofinansowania dróg samorządowych uległ zmianie tj. zmniejszeniu uległy dotacje z budżetu państwa na rzecz zwiększenia wydatkowania na ten cel środków z Państwowego Funduszu Celowego, jakim jest Funduszu Dróg Samorządowych.

Strukturę dotacji celowych na dofinansowanie zadań własnych miast na prawach powiatu oraz udział dotacji celowych na zadania inwestycyjne i bieżące przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
%%						
1	2	3	4	5	6	7
Zadania gminne z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	98,0	2,0
Transport i łączność	0,2	0,0	11,4	100,0	0,0	100,0
Różne rozliczenia	0,8	0,8	0,3	100,0	99,3	0,7
Oświata i wychowanie	36,3	37,0	1,8	100,0	99,9	0,1

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%					
1	2	3	4	5	6	7
Pomoc społeczna	56,2	57,2	9,0	100,0	99,7	0,3
Edukacyjna opieka wychowawcza	3,3	3,3	0,0	100,0	100,0	0,0
Rodzina	2,3	1,7	32,7	100,0	71,8	28,2
Kultura fizyczna	0,5	0,0	26,2	100,0	0,0	100,0
Pozostałe działy	0,4	0,0	18,6	100,0	1,5	98,5
Zadania powiatowe z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	79,2	20,8
Transport i łączność	19,4	0,9	89,8	100,0	3,7	96,3
Oświata i wychowanie	2,2	2,4	1,3	100,0	88,0	12,0
Pomoc społeczna	74,3	92,1	6,7	100,0	98,1	1,9
Rodzina	3,6	4,5	0,0	100,0	100,0	0,0
Pozostałe działy	0,5	0,0	2,3	100,0	7,1	92,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

1.2.8. Pozostałe dotacje celowe

Dochodami miast na prawach powiatu są również dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej, dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, dotacje celowe na pomoc finansową udzieloną między jednostkami samorządu terytorialnego oraz dotacje otrzymane z funduszy celowych.

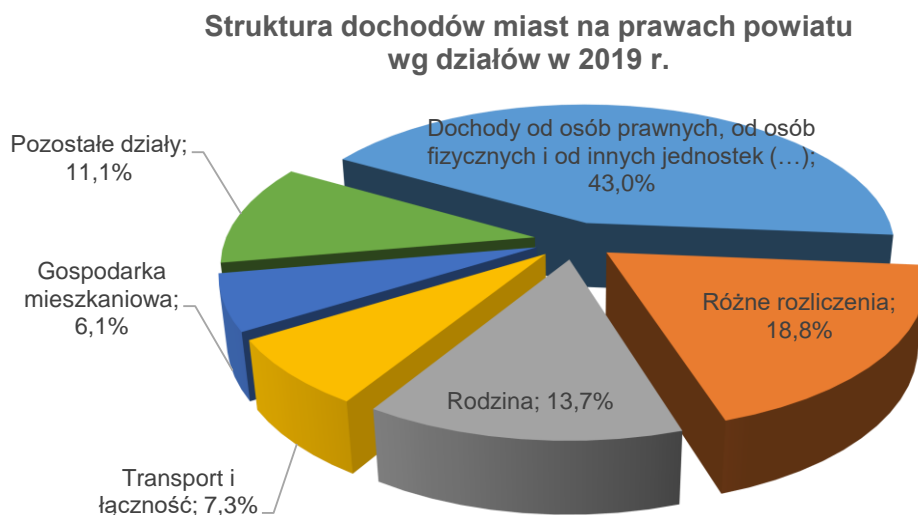
W 2019 r. łączny udział tych dotacji w dochodach zrealizowanych przez miasta na prawach powiatu wyniósł 0,6%.

Ogólna kwota otrzymanych przez miasta na prawach powiatu dotacji, o których mowa wyżej, wyniosła 603.352 tys. zł. Dotacje te przeznaczono w szczególności na:

- 1) zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego zostały przekazane dotacje w wysokości 380.499 tys. zł. Zawierane między jednostkami samorządu terytorialnego porozumienia dotyczyły w szczególności realizacji zadań z zakresu działań:
  - Transport i łączność 247.852 tys. zł (65,1% tych dotacji), zawierane w tym dziale porozumienia dotyczyły przede wszystkim zadań związanych z organizowaniem lokalnego transportu zbiorowego oraz dróg publicznych w miastach na prawach powiatu,
  - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej 38.177 tys. zł (10,0%) przekazane w szczególności na działalność powiatowych urzędów pracy, rehabilitację zawodową

- i społeczną osób niepełnosprawnych, oraz na zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności,
- Oświata i wychowanie 24.622 tys. zł (6,5%) przekazane na przedszkola, oraz na Placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego;
- 2) pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego przeznaczono dotacje w wysokości 70.714 tys. zł i dotyczyły realizacji zadań przede wszystkim w działach:
- Transport i łączność 26.184 tys. zł (37,0% tych dotacji), w ramach którego środki wydatkowano przede wszystkim na drogi publiczne gminne oraz drogi w miastach na prawach powiatu;
  - Ochrona zdrowia 9.854 tys. zł (13,9%) dotacje wydatkowano na inwestycje realizowane w Szpitalach ogólnych oraz na ratownictwo medyczne;
  - Gospodarka mieszkaniowa 7.973 tys. zł (11,3%) dotacje wydatkowane zostały na realizację zadań dotyczących gospodarki gruntami i nieruchomościami oraz na różne jednostki obsługi gospodarki mieszkaniowej.
- 3) z funduszy celowych zostały przekazane dotacje w wysokości 95.644 tys. zł. W kwocie tych dotacji, największy udział miały dotacje w działach:
- Kultura fizyczna 35.353 tys. zł (37,0% tych dotacji), które przeznaczone zostały w szczególności na inwestycje w zakresie obiektów sportowych oraz w rozdziale pozostała działalność,
  - Oświata i wychowanie 19.205 tys. zł (13,2%) na zadania w zakresie liceów ogólnokształcących i szkół podstawowych specjalnych;
  - Gospodarka mieszkaniowa 18.548 tys. zł (20,0%) przeznaczone w szczególności na zadania inwestycyjne w zakresie Towarzystw budownictwa społecznego oraz pozostałej działalności.
- 4) zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej w kwocie 54.495 tys. zł. Dotacje te przekazano przede wszystkim w działach:
- Oświata i wychowanie 33.164 tys. zł (60,8%) na zadania w zakresie pozostałej działalności oraz doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli;
  - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej 10.082 tys. zł (18,5%) z przeznaczeniem na pomoc dla repatriantów.

1.3. Dochody według działów

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów zrealizowanych w 2019 roku przez miasta na prawach powiatu najwyższy udział miały następujące działy: Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (43,0%), Różne rozliczenia (18,8%), Rodzina (13,7%), Transport i łączność (7,3%) oraz Gospodarka mieszkaniowa (6,1%). Dochody zrealizowane w tych działach stanowiły 88,9% łącznej kwoty zrealizowanych dochodów przez miasta na prawach powiatu.

Dochody miast na prawach powiatu, według ważniejszych działów przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem	85 507 790	94 756 553	93 894 371	99,1	109,8
w tym:					
Transport i łączność	6 333 492	7 120 852	6 810 928	95,6	107,5
Gospodarka mieszkaniowa	5 990 572	6 000 951	5 771 436	96,2	96,3
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej (...)	37 827 051	39 673 520	40 334 260	101,7	106,6
Różne rozliczenia	15 884 065	17 658 722	17 680 949	100,1	111,3
Rodzina	9 547 666	12 960 049	12 881 418	99,4	134,9

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W dziale Rodzina, miasta na prawach powiatu zrealizowały dochody w 99,4% planu i były one wyższe o 34,9% od dochodów zrealizowanych w tym dziale w 2018 r.

W dziale Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej w 2019 r. miasta na prawach powiatu zrealizowały dochody wyższe o 6,6% niż w 2018 r.

Dochody zrealizowane w dziale Różne rozliczenia w 2019 r., w stosunku do 2018 r., wzrosły o 11,3%. W tym dziale 95,8% dochodów stanowiła subwencja ogólna z budżetu państwa.

Szczegółowe dane dotyczące dochodów ogółem miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej zostały przedstawione w załączniku do sprawozdania.

1.4. Dochody w przeliczeniu na mieszkańca

Dochody miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca, według głównych źródeł dochodów, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Dochody wykonane miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2018	2019
OGÓŁEM	6 785,74	7 461,78
z tego:		
DOCHODY WŁASNE	4 159,26	4 375,68
DOTACJE	1 405,67	1 725,73
SUBWENCJA OGÓLNA	1 220,81	1 360,37

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)
Stan ludności według GUS na 31 grudnia 2018 r.

W 2019 r. w miastach na prawach powiatu dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 7.461,78 zł i w stosunku do roku 2018 wzrosły o 10,0%.

Najwyższy dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta na prawach powiatu wyniósł 10.542,80 zł, tj. 141,3% średnich dochodów w miastach na prawach powiatu, zaś najniższy dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniósł 5.127,28 zł, tj. 68,7% średnich dochodów w miastach na prawach powiatu.

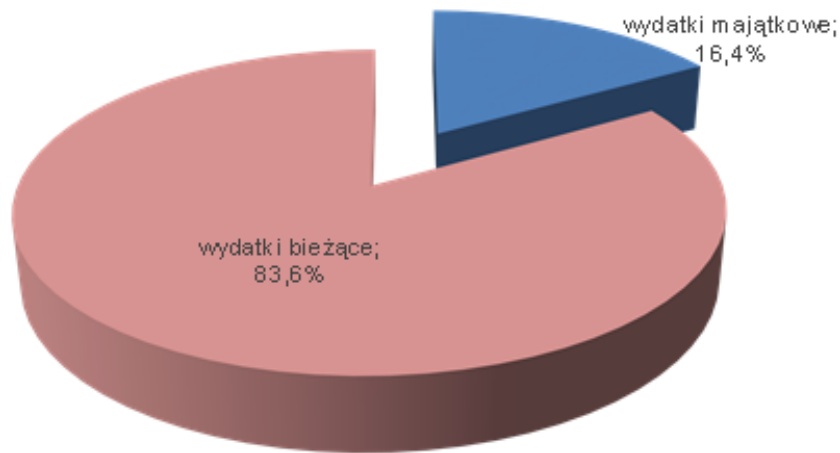
Dochody miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca według województw ujęte zostały w tablicach załączonych do sprawozdania.

2. Wydatki miast na prawach powiatu

2.1. Struktura wydatków

W 2019 r. w strukturze wydatków ogółem miast na prawach powiatu, wydatki bieżące stanowiły 83,6%, a wydatki majątkowe 16,4%.

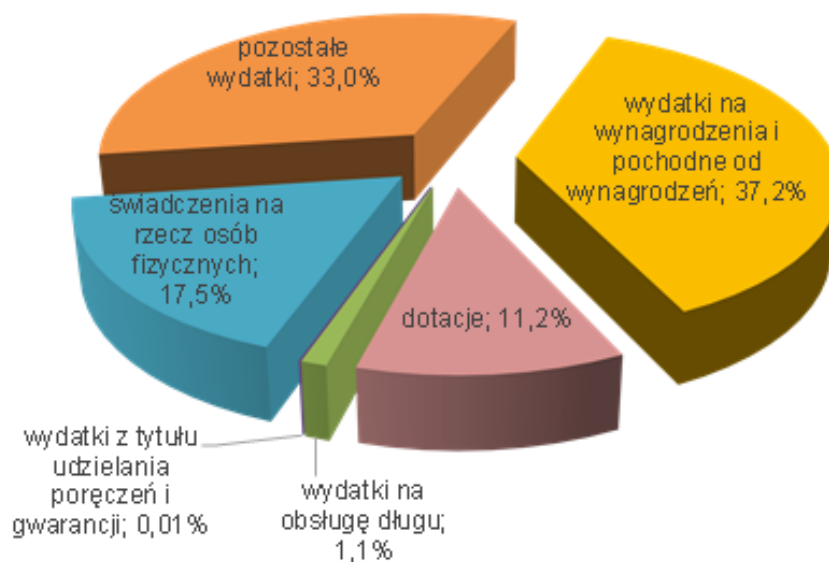
Struktura wydatków ogółem miast na prawach powiatu w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

W wydatkach bieżących miast na prawach powiatu, wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń stanowiły 37,2%, pozostałe wydatki 33,0%, świadczenia na rzecz osób fizycznych 17,5%.

Struktura wydatków bieżących miast na prawach powiatu w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

2.2. Wydatki ogółem w podziale na rodzaje wydatków

Łączne wydatki miast na prawach powiatu w 2019 r. zostały zrealizowane w wysokości 96.885.456 tys. zł.

Wydatki miast na prawach powiatu według głównych kierunków ich rozdysponowania, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki ogółem z tego:	87 014 612	102 622 203	96 885 456	94,4	100,0	111,3
Wydatki majątkowe	14 703 552	18 880 659	15 897 732	84,2	16,4	108,1
w tym: inwestycyjne	13 657 465	17 615 444	14 663 147	83,2	15,1	107,4
Wydatki bieżące z tego:	72 311 060	83 741 545	80 987 724	96,7	83,6	112,0
wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	27 568 220	30 604 457	30 131 325	98,5	31,1	109,3
dotacje	8 282 064	9 232 177	9 085 891	98,4	9,4	109,7
wydatki na obsługę długu	852 056	1 023 724	885 628	86,5	0,9	103,9
wydatki z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji	5 084	64 260	9 178	14,3	0,0	180,5
świadczenia na rzecz osób fizycznych	10 942 154	14 313 354	14 162 882	98,9	14,6	129,4
pozostałe wydatki	24 661 483	28 503 572	26 712 821	93,7	27,6	108,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Miasta na prawach powiatu zrealizowały wydatki majątkowe w 2019 r. w kwocie 15.897.732 tys. zł, tj. o 8,1% wyższej w stosunku do kwoty wydatków majątkowych zrealizowanych w 2018 r. Wydatki majątkowe zrealizowano w 84,2% kwoty zaplanowanej na 2019 r., przy czym wydatki inwestycyjne stanowiły 92,2% wydatków majątkowych oraz 15,1% wydatków ogółem.

Wydatki bieżące w odniesieniu do kwoty planowanej na 2019 r. zostały zrealizowane w 96,7% i w porównaniu z 2018 r., były wyższe o 12,0%. W strukturze wydatków bieżących wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń stanowiły 37,2% i były wyższe o 9,3%, w porównaniu do wydatków z tego tytułu poniesionych w 2018 r.

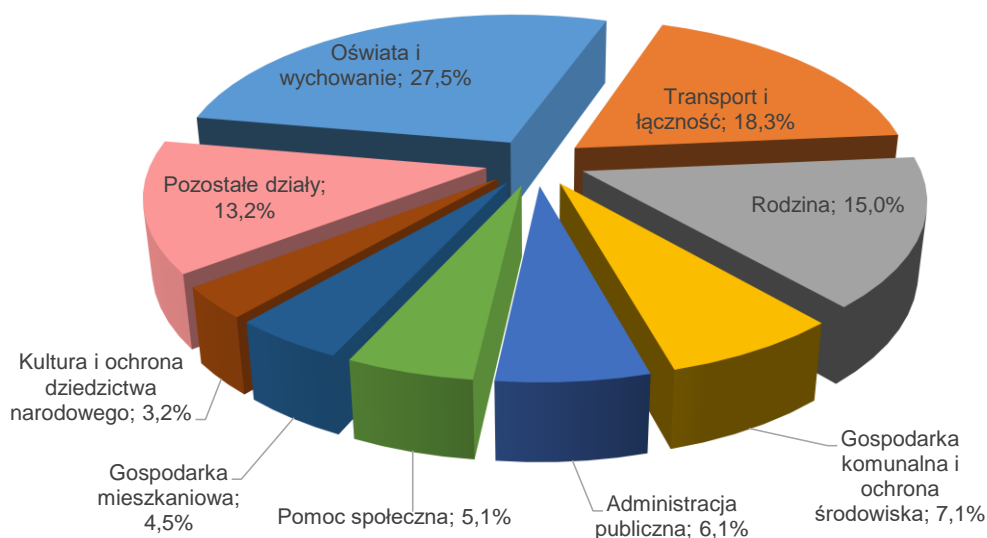
W 2019 r. wydatki na obsługę długu miast na prawach powiatu były wyższe o 3,9%, niż w 2018 r.

2.3. Wydatki według działów

W 2019 r. w strukturze działowej wydatków ogółem miast na prawach powiatu przeważały wydatki w następujących działach: Oświata i wychowanie (27,5%), Transport i łączność (18,3%), Rodzina (15,0%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (7,1%), Administracja publiczna (6,1%), Pomoc społeczna (5,1%) oraz Gospodarka mieszkaniowa (4,5%). Wydatki miast na prawach powiatu w tych działach stanowiły 83,6% wydatków ogółem.

Struktura wydatków miast na prawach powiatu wg działów w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

Wydatki miast na prawach powiatu według ważniejszych działów zawiera poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem	87 014 612	102 622 203	96 885 456	94,4	111,3
w tym:					
Transport i łączność	16 342 375	19 381 667	17 679 688	91,2	108,2
Gospodarka mieszkaniowa	4 140 828	4 911 305	4 391 344	89,4	106,0
Administracja publiczna	5 498 691	6 329 465	5 918 454	93,5	107,6
Różne rozliczenia	1 464 581	2 024 857	1 621 626	80,1	110,7
Oświata i wychowanie	24 173 390	27 294 987	26 594 621	97,4	110,0
Pomoc społeczna	4 704 389	5 106 566	4 946 125	96,9	105,1
Rodzina	11 109 187	14 765 368	14 578 527	98,7	131,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5 970 004	7 499 476	6 840 598	91,2	114,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2 976 582	3 359 337	3 138 508	93,4	105,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. w dziale Oświata i wychowanie wydatki wzrosły o 10,0%, w stosunku do 2018 r., i zostały zrealizowane w 97,4% planu.

Wydatki w dziale Transport i łączność zostały zrealizowane w 91,2% planu, natomiast w dziale Rodzina wydatki zostały zrealizowane w 98,7% i były to m.in. wydatki na świadczenia związane z realizacją rządowego programu „Rodzina 500+”, wydatki związane z Kartą Dużej Rodziny oraz wydatki ponoszone na tworzenie i funkcjonowanie żłobków.

Wydatki w dziale Pomoc społeczna w 2019 r., zostały zrealizowane w 96,9%.

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., dynamika wydatków w dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska wyniosła 114,6%.

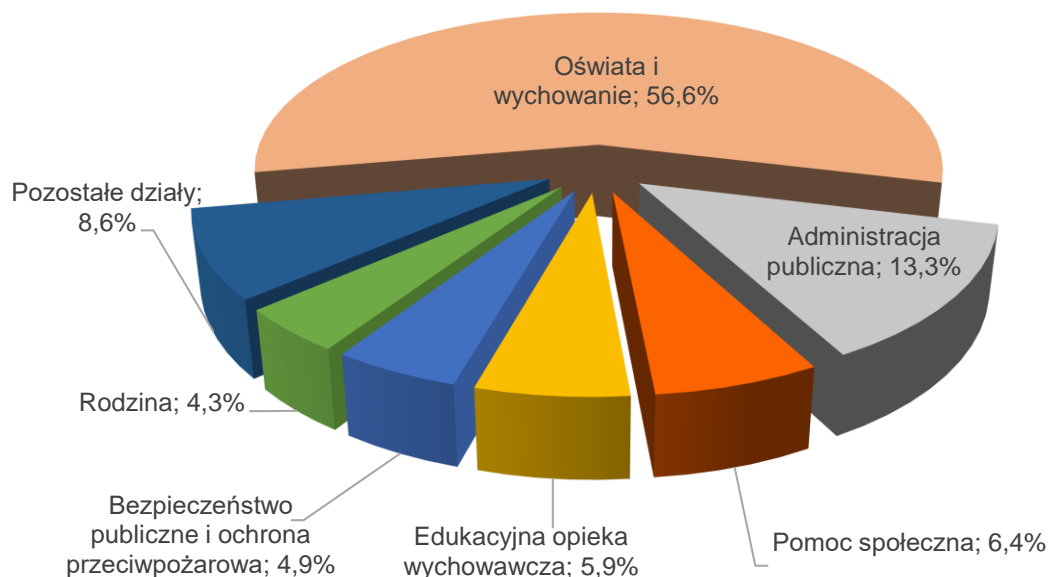
W 2019 r. obowiązkiem dokonywania wpłat do budżetu państwa były objęte 32 miasta na prawach powiatu. Jednostki te dokonały wpłat w kwocie 1.559.849 tys. zł, tj. 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na 2019 r. Wydatki te stanowiły 96,2% wydatków w dziale Różne rozliczenia.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków ogółem miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej zostały przedstawione w tablicach załączonych do sprawozdania.

2.3.1. Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń według działów

W 2019 r. wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń zostały wykonane w wysokości 30.131.325 tys. zł i były niższe o 1,5% od wykonanych tych wydatków w 2018 r.

Struktura wydatków miast na prawach powiatu na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń wg działów w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze działowej wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń miast na prawach powiatu przeważają wydatki w działach: Oświata i wychowanie (56,6%), Administracja publiczna (13,3%), Pomoc społeczna (6,4%), Edukacyjna opieka wychowawcza (5,9%), Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (4,9%) oraz Rodzina (4,3%). Łącznie w tych działach miasta na prawach powiatu zrealizowały 91,4% wszystkich wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń.

Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń miast na prawach powiatu w ważniejszych działach prezentuje poniższe zestawienie:

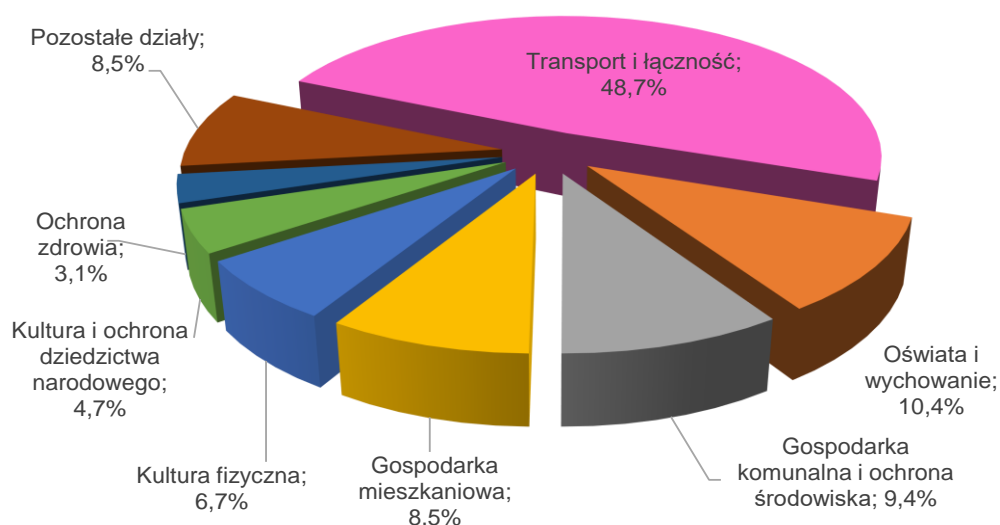
Wyszczególnienie	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (3:2)
	tys. zł		%%
1	2	3	4
OGÓŁEM	30 604 457	30 131 325	98,5
w tym:			
Oświata i wychowanie	17 244 405	17 062 957	98,9
Administracja publiczna	4 142 035	4 009 425	96,8
Pomoc społeczna	1 940 845	1 913 114	98,6
Edukacyjna opieka wychowawcza	1 796 122	1 774 977	98,8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 477 292	1 472 807	99,7
Rodzina	1 329 812	1 300 120	97,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

Szczegółowe dane dotyczące wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej zostały przedstawione w tablicach załączonych do sprawozdania.

2.3.2. Wydatki majątkowe według działów

Struktura wydatków majątkowych miast na prawach powiatu wg działów w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

Przeważająca część środków budżetowych przeznaczonych przez miasta na prawach powiatu na wydatki majątkowe dotyczyła działów: Transport i łączność (48,7%), Oświata i wychowanie (10,4%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (9,4%), Gospodarka mieszkaniowa (8,5%), Kultura fizyczna (6,7%), Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (4,7%) oraz Ochrona zdrowia (3,1%).

Łącznie, wydatki majątkowe w tych działach stanowiły 91,5% wszystkich wydatków majątkowych tych jednostek.

Wykonanie wydatków majątkowych w ważniejszych działach prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem w tym:	14 703 552	18 880 659	15 897 732	84,2	108,1
Transport i łączność	6 907 448	9 248 077	7 746 083	83,8	112,1
Gospodarka mieszkaniowa	1 151 082	1 641 728	1 345 507	82,0	116,9
Oświata i wychowanie	1 544 891	1 863 960	1 654 749	88,8	107,1
Ochrona zdrowia	486 761	520 970	487 693	93,6	100,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 516 717	1 805 256	1 491 167	82,6	98,3

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	641 465	943 881	739 389	78,3	115,3
Kultura fizyczna	1 133 184	1 176 963	1 071 593	91,0	94,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Miasta na prawach powiatu w 2019 r. wykonały wydatki majątkowe w wysokości 15.897.732 tys. zł, tj. więcej o 8,1% niż wykonanie wydatków majątkowych w 2018 r.

Realizacja wydatków majątkowych w 2019 r. w dziale Transport i łączność była wyższa o 12,1% od zrealizowanych wydatków majątkowych w tym dziale w 2018 r.

W dziale Gospodarka mieszkaniowa wydatki majątkowe zrealizowano w 82,0% planu i były wyższe od zrealizowanych w 2018 r. o 16,9%.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków majątkowych miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej zostały przedstawione w załączniku do sprawozdania.

2.4. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca

Wydatki ogółem zrealizowane w przeliczeniu na 1 mieszkańca w miastach na prawach powiatu, według kierunków ich rozdysponowania, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wydatki wykonane miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2018	2019
Wydatki ogółem z tego:	6 905,32	7 699,48
Wydatki majątkowe	1 166,85	1 263,39
Wydatki bieżące	5 738,47	6 436,09

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)
Stan ludności według GUS na dzień 31 grudnia 2018 r.

W 2019 r. wydatki miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 7.699,48 zł i w stosunku do 2018 r. wzrosły o 11,5%, przy czym wydatki majątkowe wzrosły o 8,3%, a wydatki bieżące wzrosły o 12,2%.

Najwyższe wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta na prawach powiatu wynosiły 11.598,04 zł, tj. 150,6% średnich wydatków w miastach na prawach powiatu, zaś najniższe

wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 4.957,07 zł, tj. 64,4% średnich wydatków w miastach na prawach powiatu.

Wydatki miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca według województw ujęte zostały w tablicach załączonych do sprawozdania.

3. Wynik budżetów miast na prawach powiatu

W 2019 r. budżety miast na prawach powiatu zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 2.991.085 tys. zł, przy planowanym deficycie w wysokości 7.865.651 tys. zł.

Nadwyżkę budżetową wypracowało 22 miasta na prawach powiatu, zaś deficyt wystąpił w 44 miastach na prawach powiatu.

Liczbę miast na prawach powiatu, według relacji wyniku do ich dochodów, przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów miast na prawach powiatu					
	Razem	poniżej 5%	5 - 10%	10 - 15%	15 - 20%	powyżej 20%
Miasta na prawach powiatu z nadwyżką budżetową	22	19	3	0	0	0
Miasta na prawach powiatu z deficytem budżetowym	44	29	13	1	0	1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

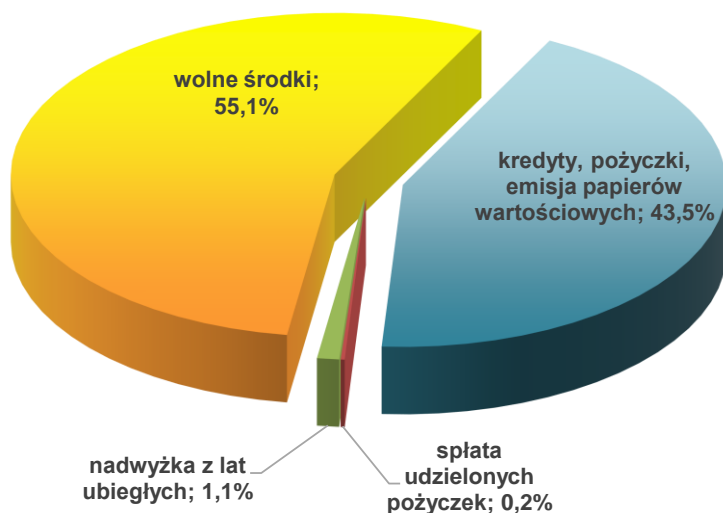
W 2019 r. budżety 44 miast na prawach powiatu zamknęły się deficytem budżetowym, tj. 66,7% wszystkich miast na prawach powiatu.

Wśród miast na prawach powiatu, których budżety zamknęły się deficytem, 65,9% stanowiły miasta, w których deficyt w relacji do dochodów ogółem wynosił poniżej 5,0%.

4. Przychody i rozchody miast na prawach powiatu

Miasta na prawach powiatu w 2019 r. zrealizowały przychody w łącznej wysokości 12.713.666 tys. zł, natomiast rozchody w łącznej kwocie 3.433.648 tys. zł.

Struktura przychodów miast na prawach powiatu w 2019 r.

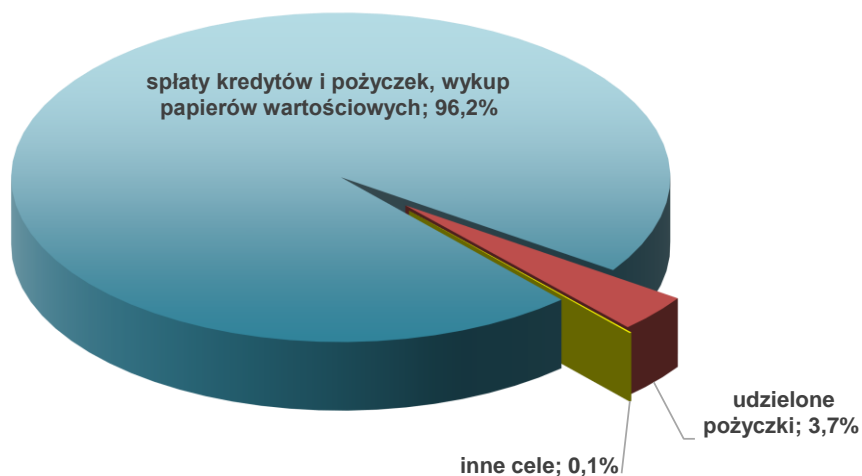

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. w miastach na prawach powiatu 55,1% przychodów ogółem stanowiły przychody z tytułu wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, a 43,5% przychodów ogółem stanowiły przychody z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych.

Zgodnie z ww. art. ustawy o finansach publicznych, deficyt budżetu jednostka samorządu terytorialnego może sfinansować przychodami pochodzącymi z wolnych środków rozumianych jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

Struktura rozchodów miast na prawach powiatu w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

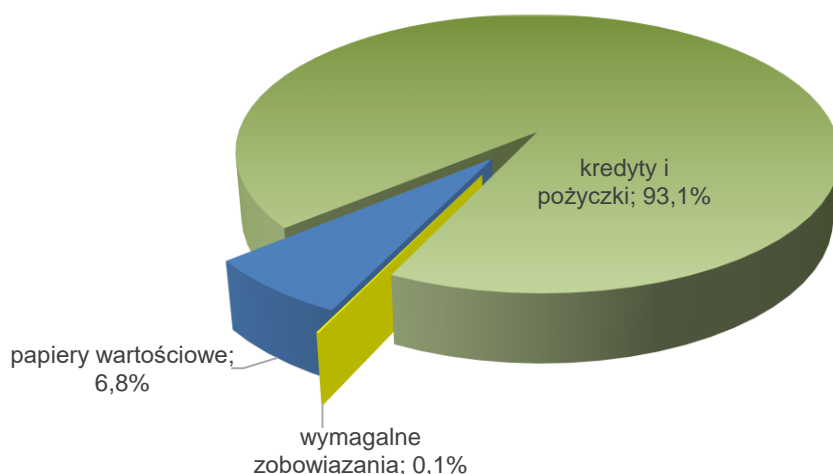
W rozchodach miast na prawach powiatu udział spłat kredytów, pożyczek, wykupu papierów wartościowych wyniósł 96,2%.

5. Zobowiązania według tytułów dłużnych miast na prawach powiatu

W 2019 r. zadłużenie ogółem miast na prawach powiatu wyniosło 37.100.987 tys. zł, w porównaniu do roku 2018, było wyższe o 10,5%. Zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczek było wyższe o 13,5%.

Największy udział w strukturze zobowiązań miast na prawach powiatu w 2019 r. miały kredyty i pożyczki (93,1%).

Struktura zobowiązań miast na prawach powiatu w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2019 r. (Min. Fin.)

Zobowiązania miast na prawach powiatu według tytułów dłużnych przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2018	2019	Dynamika (3:2)
	tys. zł		%
1	2	3	4
Zobowiązania według tytułów dłużnych z tego:	33 569 268	37 100 987	110,5
papiery wartościowe	3 092 831	2 530 831	81,8
w tym: długoterminowe	3 092 831	2 530 831	81,8
kredyty i pożyczki	30 439 403	34 548 467	113,5
w tym: długoterminowe	30 270 473	34 330 117	113,4
wymagalne zobowiązania	37 034	21 689	58,6
w tym z tytułu: dostaw towarów i usług	28 701	17 276	60,2

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Zobowiązania wymagalne wyniosły 21.689 tys. zł, tj. 0,1% kwoty zobowiązań ogółem; w 79,6% dotyczyły one zobowiązań z tytułu dostaw towarów i usług.

W 2019 r. zobowiązania ogółem wystąpiły we wszystkich miastach na prawach powiatu, a udział zadłużenia w dochodach ogółem miast na prawach powiatu wynosił 39,5%.

Udział zobowiązań ogółem bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych w dochodach ogółem miast na prawach powiatu w 2019 r. wynosił 37,2%.

Liczba miast na prawach powiatu wg poziomu zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych do wykonanych dochodów tych jednostek

Lata	Liczba jednostek								
	ogółem	zadłużonych	poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%
2018	66	66	5	4	17	17	10	8	5
2019	66	66	3	5	18	14	15	6	5

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Według danych zawartych w uchwałach jednostek samorządu terytorialnego w sprawie wieloletnich prognoz finansowych (stan bazy na 5 listopada 2019 r.), w 2019 r., 1 miasto na prawach powiatu nie spełniało indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia, określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Z informacji uzyskanych z regionalnych izb obrachunkowych wynika, że na dzień 31 grudnia 2019 r., zadłużenie w pozabankowych instytucjach finansowych, które nie będąc bankami wykonują czynności podobne do czynności bankowych, wykazało 1 miasto na prawach powiatu, na kwotę 96.959 tys. zł.

Szczegółowe dane dotyczące dochodów ogółem miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej zostały przedstawione w załączniku do sprawozdania.

6. Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu

W 2019 r. przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Przychody	1 793 219	1 801 425	1 754 954	97,4	97,9
w tym: dotacje z budżetu	264 577	267 825	262 087	97,9	99,1
Koszty	1 778 318	1 813 460	1 740 250	96,0	97,9
Podatek dochodowy od osób prawnych	9 989	8 382	7 723	92,1	77,3
Wpłaty do budżetu	10 767	200	12 815	*	119,0

Źródło: Sprawozdania roczne miast na prawach powiatu z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

* wskaźnik powyżej 1000%

Przychody samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu w 2019 r. wyniosły 1.754.954 tys. zł, w tym dotacje z budżetu – 262.087 tys. zł.

W stosunku do planu, przychody zrealizowano w 97,4%, natomiast dotacje w 97,9%.

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., przychody samorządowych zakładów budżetowych w miastach na prawach powiatu zmniejszyły się o 2,1%, a dotacje z budżetów miast na prawach powiatu o 0,9%.

Koszty zakładów budżetowych miast na prawach powiatu wyniosły 1.740.250 tys. zł i stanowiły 96,0% planu.

W 2019 r. samorządowe zakłady budżetowe miast na prawach powiatu dokonały wpłat nadwyżki środków obrotowych w kwocie 12.815 tys. zł przy planowanej kwocie 200 tys. zł.

Dane ze sprawozdań miast na prawach powiatu za 2019 r. z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych wskazują, że utworzone w miastach na prawach powiatu samorządowe zakłady budżetowe realizowały głównie zadania z zakresu gospodarki mieszkaniowej (57,1% przychodów ogółem), transportu i łączności (16,2% przychodów ogółem), kultury fizycznej (15,0% przychodów ogółem), działalności usługowej (4,6% przychodów ogółem) i gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (3,6% przychodów ogółem). Pozostałe zadania realizowane w takich działach jak: pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, handel, pomoc społeczna, ochrona zdrowia oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego stanowiły 3,5% ogółu przychodów.

Przychody samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu wg działów:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem w tym:	1 793 219	1 801 425	1 754 954	97,4	97,9
Gospodarka mieszkaniowa	997 549	1 010 806	1 002 380	99,2	100,5
Transport i łączność	295 450	310 919	284 810	91,6	96,4
Kultura fizyczna	313 099	272 511	263 063	96,5	84,0
Działalność usługowa	78 488	77 012	81 164	105,4	103,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	66 923	67 226	63 475	94,4	94,8

Źródło: Sprawozdania roczne miast na prawach powiatu z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Analogicznie, jak w przychodach, najwyższy udział w kosztach ogółem zanotowano w działach: gospodarka mieszkaniowa (57,2% kosztów), transport i łączność (16,3% kosztów), kultura fizyczna (15,8% kosztów), działalność usługowa (4,5% kosztów) oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska (3,6% kosztów). Pozostałe zadania realizowane w takich działach jak pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, handel, pomoc społeczna, ochrona zdrowia oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego stanowiły 2,6% kosztów ogółem samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu.

Koszty samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu wg działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem w tym:	1 778 318	1 813 460	1 740 250	96,0	97,9
Gospodarka mieszkaniowa	990 543	1 018 580	995 833	97,8	100,5
Transport i łączność	290 143	317 692	283 726	89,3	97,8
Kultura fizyczna	313 012	282 010	274 528	97,3	87,7
Działalność usługowa	76 069	75 832	77 844	102,7	102,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	66 299	67 043	62 725	93,6	94,6

Źródło: Sprawozdania roczne miast na prawach powiatu z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Stan środków obrotowych samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu zmniejszył się z 42.849 tys. zł na początku roku do 37.138 tys. zł na koniec 2019 r., tj. o 13,3%.

7. Wydzielony rachunek dochodów jednostek budżetowych miast na prawach powiatu

W ramach wydzielonych rachunków dochodów, o których mowa w art. 223 ust.1 ustawy o finansach publicznych miasta na prawach powiatu zrealizowały w 2019 r. dochody w wysokości 597.199 tys. zł. W stosunku do planu zostały one wykonane w 73,6%.

Dochody i wydatki na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	628 388	811 158	597 199	73,6	95,0
Wydatki	625 234	811 893	595 781	73,4	95,3
w tym: wpłaty do budżetu	9 440	2 965	12 993	438,2	137,6

Źródło: Sprawozdania roczne miast na prawach powiatu z wykonania dochodów i wydatków na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Zrealizowane wydatki wyniosły 595.781 tys. zł i były niższe o 26,6% niż planowano.

Natomiast ponad czterokrotnie wyższe od planowanych były wpłaty do budżetu.

Stan środków pieniężnych na wydzielonych rachunkach dochodów zwiększył się z 11.451 tys. zł na początek 2019 r. do 12.869 tys. zł na koniec roku (12,4%).

V. Wykonanie budżetów województw

W 2019 r. województwa zrealizowały dochody ogółem w wysokości 18.754.958 tys. zł, a wydatki w wysokości 18.375.964 tys. zł.

Budżety województw zamknęły się nadwyżką w wysokości 378.994 tys. zł, przy planowanym deficycie w wysokości 916.012 tys. zł.

Wykonanie budżetów województw w 2019 r.

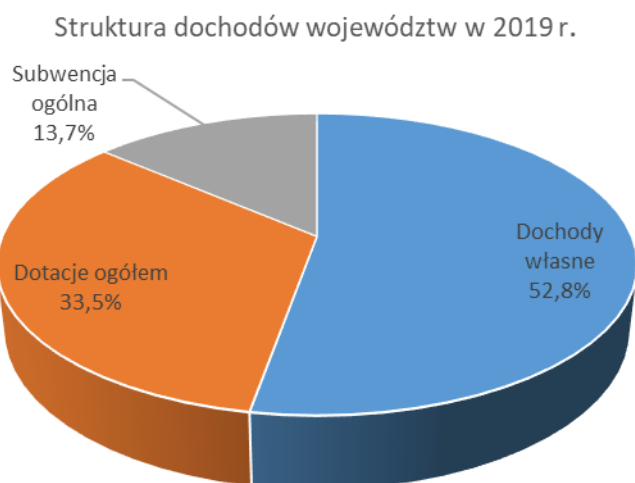
Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	16 953 684	18 811 030	18 754 958	99,7	110,6
Wydatki	16 582 312	19 727 042	18 375 964	93,2	110,8
Wynik	371 372	- 916 012	378 994	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

1. Dochody województw

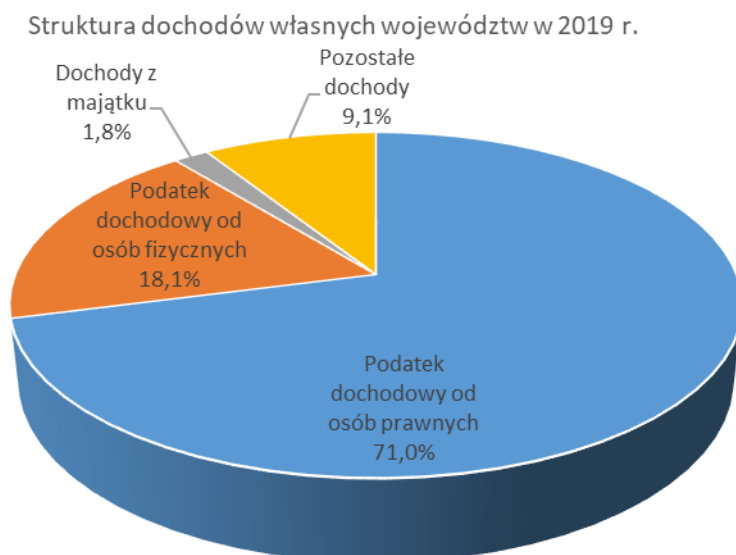
1.1. Struktura dochodów

W 2019 r. w strukturze dochodów ogółem województw dochody własne stanowiły 52,8%, dotacje – 33,5%, a subwencja ogólna – 13,7%.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

W porównaniu do 2018 r., zmniejszył się udział dochodów własnych o 0,4 pkt procentowego oraz dotacji o 0,4 pkt procentowego, natomiast udział subwencji zwiększył się o 0,8 punktu procentowego.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów własnych w 2019 r. dominującym źródłem dochodów był udział we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (71,0%). W porównaniu do 2018 r. udział tego podatku w dochodach własnych zwiększył się o 0,7 punktu procentowego.

1.2. Dochody według źródeł pochodzenia

Dochody własne zrealizowane zostały w wysokości 9.911.175 tys. zł, plan dochodów własnych zrealizowano w 104,5%.

Wykonanie, dynamikę oraz strukturę dochodów zrealizowanych przez województwa według źródeł ich pochodzenia prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM, z tego:	16 953 684	18 811 030	18 754 958	99,7	100,0	110,6
Dochody własne, z tego:	9 024 244	9 482 116	9 911 175	104,5	52,8	109,8
podatek dochodowy od osób prawnych	6 257 040	6 743 441	7 032 899	104,3	71,0	112,4

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
podatek dochodowy od osób fizycznych	1 633 849	1 768 499	1 798 555	101,7	18,1	110,1
dochody z majątku	211 580	184 044	181 033	98,4	1,8	85,6
pozostałe dochody	921 775	786 133	898 689	114,3	9,1	97,5
Dotacje ogółem, z tego:	5 748 169	6 767 626	6 282 685	92,8	33,5	109,3
Dotacje celowe	1 311 199	1 417 921	1 385 435	97,7	22,1	105,7
Przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	4 436 970	5 349 705	4 897 250	91,5	77,9	110,4
Subwencja ogólna	2 181 271	2 561 287	2 561 097	100,0	13,7	117,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Istotnym źródłem dochodów własnych były udziały we wpływach z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (71,0% dochodów własnych), których plan został wykonany w 104,3%, a wykonanie było wyższe o 12,4%, w porównaniu do 2018 r.

Drugim istotnym źródłem dochodów własnych były udziały we wpływach z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (18,1%).

W 2019 r. na rachunki województw przekazane zostały udziały we wpływach z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w łącznej wysokości 1.798.555 tys. zł, tj. o 10,1% wyższej niż w 2018 r.

1.2.1. Subwencja ogólna

W roku 2019, według danych Ministerstwa Finansów, na rachunki województw zostały przekazane środki z tytułu subwencji ogólnej w łącznej wysokości 2.511.868 tys. zł, z tego:

- część oświatowa w wysokości - 609.767 tys. zł,
- część regionalna w wysokości - 509.369 tys. zł,
- część wyrównawcza w wysokości - 1.392.732 tys. zł.

Zgodnie z art. 24 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw składa się z kwoty podstawowej i z kwoty uzupełniającej.

Kwotę podstawową części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymały województwa, w których dochód podatkowy na jednego mieszkańca w województwie był niższy od

średniego dochodu podatkowego w przeliczeniu na jednego mieszkańca wszystkich województw (178,32 zł).

Kwotę uzupełniającą części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymały województwa niedokonujące wpłat do budżetu państwa, w których liczba mieszkańców nie przekraczała 3 milionów.

W 2019 r. część wyrównawcza subwencji ogólnej dla danego województwa nie mogła być wyższa niż różnica pomiędzy kwotą ustaloną jako iloczyn 125% wskaźnika dochodów podatkowych wszystkich województw i liczby mieszkańców województwa a dochodami podatkowymi tego województwa za 2017 r.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw na 2019 r., w porównaniu do kwoty tej części subwencji ogólnej na 2018 r., była wyższa o 18,2%.

Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca wszystkich województw na 2019 r., w wysokości 178,32 zł, zwiększyły się o 11,9%, w porównaniu do analogicznych dochodów na 2018 r., które wynosiły 159,41 zł.

W 2019 r. kwotę uzupełniającą części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymały województwa, w których wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w województwie był niższy od 125% wskaźnika dochodów podatkowych wszystkich województw oraz liczba mieszkańców nie przekraczała 3 milionów.

W 2019 r. część wyrównawczą otrzymało 14 województw.

W 2019 r. podziału części regionalnej subwencji ogólnej między 14 województw dokonano według zasad określonych w art. 70b ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, tj.:

- kwotę stanowiącą 52% części regionalnej - między województwa, w których stopa bezrobocia była wyższa niż 110% średniej stopy bezrobocia w kraju,
- kwotę stanowiącą 48% części regionalnej - między województwa, w których dochody podatkowe za 2017 r., powiększone o część wyrównawczą subwencji ogólnej i kwotę części regionalnej subwencji ogólnej, wyliczoną z zastosowaniem przeliczeniowej liczby bezrobotnych (w przeliczeniu na jednego mieszkańca), były niższe od 125% wskaźnika dochodów podatkowych dla wszystkich województw.

Wydatki przeznaczone w 2019 r. na część regionalną subwencji ogólnej wzrosły o 35,3% w stosunku do analogicznych wydatków w 2018 r.

Wydatki budżetu państwa z tytułu subwencji ogólnej dla województw zostały zrealizowane w pełnej wysokości środków zaplanowanych na 2019 r.

Ponadto, w 2019 r. dla 14 województw przyznano środki z rezerwy subwencji, o której mowa w art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,

na dofinansowanie inwestycji na drogach publicznych wojewódzkich. Środki, w łącznej wysokości 49.230 tys. zł, zostały przekazane województwom przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych zgodnie z kryteriami podziału rezerwy ustalonymi z ministrem właściwym do spraw transportu oraz stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Jednocześnie na podstawie art. 70c ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego utworzono w 2019 r. w budżecie państwa rezerwę celową przeznaczoną na dofinansowanie budowy, przebudowy, remontu, utrzymania, ochrony dróg wojewódzkich i zarządzania tymi drogami. Rezerwa ta na 2019 r. wyniosła 280.500 tys. zł. Wysokość dotacji dla poszczególnych województw była uzależniona od powierzchni dróg w danym województwie w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Dotacje te w 2019 r. otrzymało 12 województw.

Należy zaznaczyć, że dochody żadnego z województw uzyskane z tytułu subwencji ogólnej i uzupełnione środkami rezerwy celowej, o której mowa wyżej, nie były niższe od dochodów, jakie uzyskałyby województwa z tytułu części wyrównawczej i regionalnej subwencji ogólnej, ustalonych na podstawie przepisów obowiązujących do końca 2014 r.

1.2.2. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe

Część oświatowa subwencji ogólnej, na finansowanie zadań oświatowych, prowadzonych przez województwa w 2019 roku, przekazana została w wysokości 609.577 tys. zł.

Dodatkowo zgodnie z „Kryteriami podziału 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019” przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych – na wniosek Ministra Edukacji Narodowej – rozdysponował dla poszczególnych województw środki w wysokości 190 tys. zł (0,1% łącznej kwoty wymienionej rezerwy).

Środki rezerwy zostały przeznaczone na:

- 1) dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych w trybie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela albo przechodzących na emeryturę na podstawie art. 88 ustawy - Karta Nauczyciela w związku z art. 225 lub z art. 226 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę - Prawo Oświatowe lub z art. 20 ww. ustawy Karta Nauczyciela – w kwocie 104 tys. zł,
- 2) dofinansowanie doposażenia publicznych szkół i placówek prowadzonych (dotowanych) przez jednostki samorządu terytorialnego, w zakresie pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych budynkach, nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku

adaptacji oraz pomieszczeń dla szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach – w kwocie 70 tys. zł,

- 3) dofinansowanie innych zadań o jednorazowym charakterze nieuwzględnionych w części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019 – w kwocie 16 tys. zł.

Na rachunki województw, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej kwocie 609.767 tys. zł.

Należy zauważyć, iż zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku 2019, tj. art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zadania oświatowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego są ich zadaniami własnymi. Dochodami samorządów terytorialnych są: dochody własne, subwencja ogólna oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Subwencja ogólna (w tym jej część oświatowa) jest zatem jednym ze źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

1.2.3. Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich

W 2019 r. samorzady województw zrealizowały dochody z tytułu dotacji, w tym z dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich - w wysokości 6.282.685 tys. zł, z tego:

- 1) dotacje z budżetu państwa na zadania bieżące:
  - własne, finansowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
  - pozostałe własne,
  - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
  - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej zostały zrealizowane w wysokości 2.685.351 tys. zł,
- 2) dotacje z budżetu państwa na zadania inwestycyjne:
  - własne, finansowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,

- pozostałe zadania własne,
  - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
  - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej
- zostały zrealizowane w wysokości 3.330.498 tys. zł,
- 3) dotacje celowe na zadania bieżące, wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowane zostały w wysokości 46.203 tys. zł,
  - 4) dotacje celowe na zadania inwestycyjne, wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowane zostały w wysokości 10.235 tys. zł,
  - 5) dotacje celowe z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na zadania bieżące zrealizowane zostały w wysokości 27.881 tys. zł,
  - 6) dotacje celowe z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na zadania inwestycyjne zrealizowane zostały w wysokości 98.257 tys. zł,
  - 7) dotacje z funduszy celowych na zadania bieżące zrealizowane zostały w wysokości 82.860 tys. zł,
  - 8) dotacje z funduszy celowych na zadania inwestycyjne zrealizowane zostały w wysokości 1.400 tys. zł.

Z ogólnej kwoty zrealizowanych dotacji w wysokości 6.282.685 tys. zł, na dotacje na zadania bieżące przypadała kwota 2.842.295 tys. zł, a na zadania inwestycyjne 3.440.390 tys. zł. W strukturze zrealizowanych przez województwa dochodów ogółem, dotacje ogółem stanowiły 33,5% z tego:

- dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich 26,1%,
- pozostałe dotacje celowe 7,4%.

Wyższa realizacja dochodów z tytułu dotacji, w tym z dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich w 2019 r., w porównaniu z 2018 r., wynika przede wszystkim z faktu, że jednostki samorządu terytorialnego kontynuowały realizację projektów w ramach Perspektywy Finansowej 2014 – 2020, czego następstwem jest wyższe wykorzystanie środków finansowych.

Wykonanie dotacji oraz płatności z budżetu środków europejskich przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018		Wykonanie 2019		4:2	5:3
	Ogółem	w tym: bieżące	Ogółem	w tym: bieżące		
	tys. zł		tys. zł		%%	%%
1	2	3	4	5	6	7
Dotacje ogółem, z tego:	5 748 169	2 735 310	6 282 685	2 842 295	109,3	103,9
- przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	4 436 970	1 611 920	4 897 250	1 672 004	110,4	103,7
- na zadania z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	709 808	705 763	733 507	730 916	103,3	103,6
- na zadania własne	308 574	234 818	380 499	277 863	123,3	118,3
- na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	597	267	4 593	4 569	769,3	1 711,1
- na zadania realizowane na podstawie porozumień między jedn. samorządu terytorialnego	64 538	46 443	56 438	46 203	87,4	99,5
- na zadania własne, na które województwa otrzymały dotacje z tytułu pomocy finansowej	136 020	47 849	126 138	27 881	92,7	58,3
- z funduszy celowych	91 662	88 250	84 260	82 860	91,9	93,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, że ogółem dotacje dla samorządów województw w 2019 r., w porównaniu do 2018 r., były wyższe o 9,3%.

1.2.4. Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich

W 2019 r. dochody samorządów województw z tytułu dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich, zostały wykonane w wysokości 4.897.250 tys. zł.

Wysokość dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich na zadania własne, według wybranych działów przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	4:3	4:2	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dotacje ogółem, w tym:	4 436 970	5 349 705	4 897 250	91,5	110,4	1 877 635	1 672 004	89,0
Rolnictwo i łowiectwo	81 834	95 718	88 986	93,0	108,7	95 639	88 940	93,0
Rybołówstwo i rybactwo	9 999	11 192	9 895	88,4	99,0	11 176	9 891	88,5
Przetwórstwo przemysłowe	4 871	5 089	4 879	95,9	100,2	4 959	4 653	93,8
Transport i łączność	576 137	241 878	223 156	92,3	38,7	6 556	5 958	90,9
Administracja publiczna	50 327	43 812	35 972	82,1	71,5	42 712	35 951	84,2
Różne rozliczenia	3 580 751	4 776 660	4 383 850	91,8	122,4	1 554 142	1 385 679	89,2
Oświata i wychowanie	19 836	21 533	21 459	99,7	108,2	17 898	17 941	100,2
Ochrona zdrowia	34	42	32	76,6	94,1	42	32	76,6
Pomoc społeczna	9 910	18 214	14 900	81,8	150,4	18 214	14 900	81,8
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	78 535	103 134	87 139	84,5	111,0	100 953	85 352	84,5
Edukacyjna opieka wychowawcza	4 471	6 463	6 494	100,5	145,2	6 427	6 458	100,5
Rodzina	4 863	3 458	3 288	95,1	67,6	3 458	3 288	95,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 741	5 543	5 840	105,4	335,5	5 543	5 840	105,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. z ogólnej kwoty dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich, 86,4% środków przekazano na realizację Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020, dla których samorząd województwa jest Instytucją Zarządzającą w zakresie wydatków finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i współfinansowania krajowego (2.973.123 tys. zł) oraz na Regionalne Programy Operacyjne 2014-2020 (1.257.007 tys. zł), dla których samorząd województwa jest Instytucją Zarządzającą w zakresie wydatków finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i współfinansowania krajowego.

Pozostała część tych dotacji została przekazana głównie na zadania z zakresu transportu i łączności (223.156 tys. zł, tj. 4,6%), rolnictwa i łowiectwa (88.986 tys. zł, tj. 1,8%) i realizację zadań z zakresu polityki społecznej (87.139 tys. zł, tj. 1,8%).

Dotacje na zadania z zakresu transportu i łączności zostały przeznaczone w 99,6% na drogi publiczne wojewódzkie, a w pozostałej części na krajowe pasażerskie przewozy kolejowe oraz na realizację zadań związanych z infrastrukturą kolejową i pozostałą działalnością.

1.2.5. Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami

W 2019 r. samorządy województw uzyskały dochody z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, w wysokości 733.507 tys. zł.

Wysokość dotacji celowych przekazanych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, według ważniejszych działów, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (8:7)
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	709 808	742 513	733 507	98,8	103,3	739 719	730 916	98,8
Rolnictwo i łowiectwo	19 128	19 488	19 480	100,0	101,8	19 488	19 480	100,0
Transport i łączność	610 388	648 479	640 788	98,8	105,0	648 479	640 788	98,8
Działalność usługowa	6 982	7 614	7 596	99,8	108,8	7 614	7 596	99,8
Administracja publiczna	15 185	17 150	16 929	98,7	111,5	17 150	16 929	98,7
Ochrona zdrowia	4 695	3 851	3 495	90,7	74,4	1 057	904	85,5
Rodzina	35 820	38 563	38 040	98,6	106,2	38 563	38 040	98,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 747	3 518	3 463	98,4	126,1	3 518	3 463	98,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami były wyższe o 3,3%.

Znaczną dynamikę wzrostu odnotowano w dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska o 26,1%. Wynikało to z wyższego poziomu dotacji przeznaczonych głównie na:

- działalność komisji egzaminacyjnych, stwierdzających kwalifikacje w zakresie gospodarki odpadami,
- opracowanie programów, mających na celu ochronę powietrza i klimatu w miejscach, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu oraz aktualizacji programów ochrony powietrza,
- opracowanie programów ochrony środowiska przed hałasem dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny oraz aktualizacji programów ochrony środowiska przed hałasem.

Udział dotacji celowych na zadania bieżące i inwestycyjne w dotacjach na zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez województwa w 2019 r. oraz strukturę tych dotacji przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział dotacji celowych		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	99,6	0,4
Rolnictwo i łowiectwo	2,7	2,7	0,0	100,0	100,0	0,0
Transport i łączność	87,4	87,7	0,0	100,0	100,0	0,0
Działalność usługowa	1,0	1,0	0,0	100,0	100,0	0,0
Administracja publiczna	2,3	2,3	0,0	100,0	100,0	0,0
Ochrona zdrowia	0,5	0,1	100,0	100,0	25,9	74,1
Rodzina	5,2	5,2	0,0	100,0	100,0	0,0
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,5	0,5	0,0	100,0	100,0	0,0
Pozostałe działy	0,5	0,5	0,0	100,0	100,0	0,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

W przekazanych w 2019 r. dotacjach celowych z budżetu państwa na realizację bieżących zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, dominującą pozycję stanowiły dotacje w dziale Transport i łączność – 87,7% i dziale Rodzina – 5,2%.

W dziale Transport i łączność - 99,6% kwoty dotacji przeznaczono na krajowe pasażerskie przewozy autobusowe. Środki przeznaczono dla przewoźników wykonujących krajowe autobusowe przewozy pasażerskie na finansowanie ustawowych uprawnień do przewozów ulgowych.

W dziale Rodzina – 100,0% dotacji przeznaczono na działalność ośrodków adopcyjnych, w tym m.in. wydatki związane z prowadzeniem ośrodków adopcyjnych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ponadto, samorządy województw realizowały zadania z zakresu administracji rządowej w działach:

- 1) Rolnictwo i łowiectwo - gdzie dotacje zostały przeznaczone m.in. na:
  - odszkodowania za szkody wyrządzone w uprawach rolnych przez zwierzęta łowne oraz zobowiązania wynikające z wyroków i postanowień sądowych i ugód,
  - prace geodezyjno-urzędniowe na potrzeby rolnictwa,
  - zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, z przeznaczeniem, m.in. na zakup mat dezynfekujących dla Mazowieckiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w ramach zwalczania afrykańskiego pomoru świń.
- 2) Administracja publiczna – 83,6% dotacji w tym dziale przeznaczono głównie na zadania realizowane przez urzędy wojewódzkie, w 16,1% na funkcjonowanie wojewódzkich rad dialogu społecznego oraz w 0,3% na pokrycie kosztów funkcjonowania komisji egzaminacyjnych działających w systemie oświaty.

Pozostałe dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez województwa, tj. 3.495 tys. zł, przeznaczone były m. in. na finansowanie zadań z zakresu ochrona zdrowia. Były to głównie wydatki na realizację zadań związanych z ratownictwem medycznym (74,1%), z płaceniem składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczeniem dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego (8,8%) i pozostałą działalnością (15,6%). Ponadto, dotacje celowe przeznaczone były na działalność usługową dotyczącą prowadzenia ośrodków dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej, nie inwestycyjnych prac geologicznych oraz pozostałą działalność.

Przekazane w 2019 r. samorządom województw dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami stanowiły 11,7% dotacji ogółem przekazanych tym jednostkom. W 2019 r., w porównaniu do roku 2018, udział dotacji na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami w dotacjach ogółem był niższy o 0,7 punktu procentowego.

1.2.6. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych

W 2019 r. dochody samorządów województw z tytułu dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych zrealizowane zostały w wysokości 380.499 tys. zł i były wyższe, w porównaniu do 2018 r., o 23,3%.

Dotacje te, w strukturze dochodów ogółem województw, stanowiły 2,0 %.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań własnych w 2018 r. i 2019 r., według ważniejszych działów przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (8:7)
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	308 574	382 765	380 499	99,4	123,3	278 594	277 862	99,7
Transport i łączność	247 061	314 623	313 289	99,6	126,8	252 963	252 963	100,0
Administracja publiczna	764	762	759	99,7	99,3	762	759	99,7
Ochrona zdrowia	37 773	42 416	42 216	99,5	111,8	0	0	-
Pomoc społeczna	3 336	4 435	4 354	98,2	130,5	4 435	4 354	98,2
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	19 309	19 593	19 534	99,7	101,2	19 498	19 439	99,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Udział dotacji celowych bieżących i inwestycyjnych w dotacjach na zadania własne województw oraz strukturę dotacji przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
%%			%%			
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	73,0	27,0
Transport i łączność	82,3	91,0	58,8	100,0	80,7	19,3
Administracja publiczna	0,2	0,3	0,0	100,0	100,0	0,0
Ochrona zdrowia	11,1	0,0	41,1	100,0	0,0	100,0
Pomoc społeczna	1,2	1,6	0,0	100,0	100,0	0,0

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	5,1	7,0	0,1	100,0	99,5	0,5
Pozostałe działy	0,1	0,1	0,0	100,0	99,9	0,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze zrealizowanych dotacji celowych na zadania własne samorządów województw dominowały dotacje w działach: Transport i łączność, Ochrona zdrowia i Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody. Łącznie, na finansowanie zadań realizowanych w tych działach przekazano dotacje w kwocie 375.039 tys. zł.

W 2019 r. w strukturze dochodów z tytułu dotacji celowych na realizację zadań własnych, w porównaniu do 2018 r., zmniejszył się udział dotacji przeznaczonych na realizację bieżących zadań własnych o 3,1 punktu procentowego.

Dotacje z budżetu państwa na dofinansowanie bieżących zadań własnych samorządów województw przeznaczone były między innymi na dofinansowanie zadań w działach:

- Transport i łączność – 252.963 tys. zł, na dofinansowanie budowy, przebudowy, remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami wojewódzkimi,
- Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody - 19.439 tys. zł, na realizację zadań w parkach krajobrazowych,
- Pomoc społeczna – 4.354 tys. zł, które przeznaczono na domy pomocy społecznej (64,6%) i realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (35,4%).

Łącznie, na wyżej omówione cele, z budżetu państwa przekazano dotacje w kwocie 276.756 tys. zł.

Wśród dotacji celowych z budżetu państwa na inwestycje własne samorządów województw w 2019 r., środki były przeznaczone na inwestycje realizowane w ramach działów:

- Transport i łączność (60.326 tys. zł), z tego głównie na realizację zadań na drogach wojewódzkich 98,8% i usuwanie skutków klęsk żywiołowych (1,2%),
- Ochrona zdrowia (42.216 tys. zł), głównie na inwestycje w szpitalach ogólnych, sanatoria i pozostałą działalność,
- Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody - 95 tys. zł, na realizację zadań w parkach krajobrazowych.

1.2.7. Pozostałe dotacje celowe

Przekazane w 2019 r. dotacje na realizację przez samorzady województw zadań na podstawie porozumień z organami administracji rządowej oraz z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, dotacje z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego, jak również dotacje z funduszy celowych, wyniosły łącznie 271.429 tys. zł.

W 2019 r. pozostałe dotacje na zadania własne w strukturze zrealizowanych dochodów ogółem województw, stanowiły 1,4%.

W grupie pozostałych dotacji celowych, największą pozycję (46,5%) stanowiły dotacje z tytułu pomocy finansowej między jednostkami samorządu terytorialnego.

Wyniosły one 126.138 tys. zł, z tego na zadania bieżące – 27.881 tys. zł, a na zadania inwestycyjne – 98.257 tys. zł.

Najwięcej środków w ramach pomocy finansowej udzielonej między jednostkami samorządu terytorialnego – 85,5% przekazano na realizację zadań w dziale Transport i łączność, 9,9% w dziale Ochrona zdrowia i 3,3% w dziale Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.

Dotacje celowe otrzymane z funduszy celowych wyniosły 84.260 tys. zł, z tego dotacje na zadania bieżące stanowiły 98,3%, a na zadania inwestycyjne 1,7% ogółu tych dotacji. Dotacje na inwestycje w 100,0% były przeznaczone na krajowe pasażerskie przewozy kolejowe.

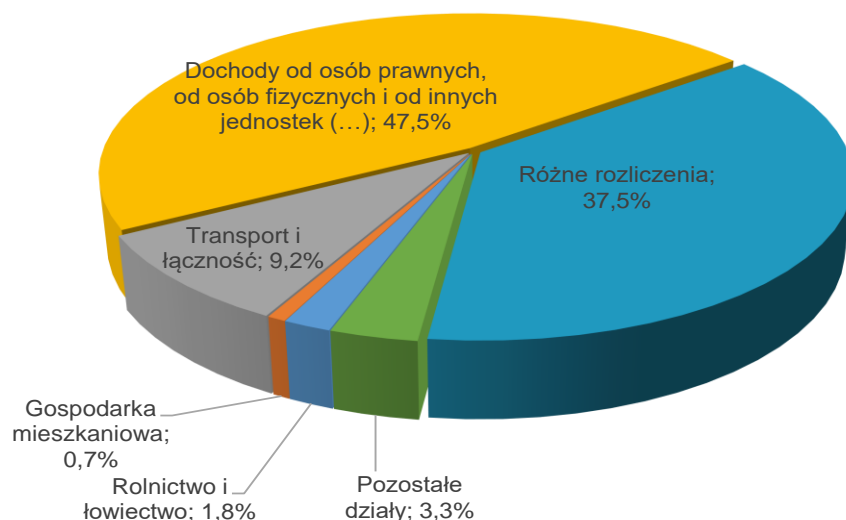
Dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego wyniosły 56.438 tys. zł. Porozumienia zawierane przez województwa z innymi jednostkami samorządu terytorialnego dotyczyły głównie zadań z zakresu kultury i dziedzictwa narodowego na które przekazano kwotę 15.909 tys. zł (28,2%), w tym na biblioteki 13.111 tys. zł (23,2%), zadań realizowanych na drogach publicznych oraz w zakresie krajowych pasażerskich przewozów kolejowych na które przekazano kwotę 14.157 tys. zł (25,1%) oraz zadań związanych z finansowaniem działalności ośrodków adopcyjnych i działalności placówek opiekuńczo-wychowawczych – na które przekazano kwotę 12.223 tys. zł (21,5%).

Dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej wyniosły 4.593 tys. zł. Dotacje udzielone na podstawie porozumień samorządów województw z organami administracji rządowej dotyczyły: w 64,7 % zadań związanych z doskazywaniem i doskazywaniem nauczycieli, w 27,2 % infrastrukturą kolejową, w 5,9% zadań z zakresu działu Administracja publiczna na pomoc zagraniczną, w szczególności dla państw rozwijających się, oraz pomoc humanitarną.

1.3. Dochody według działów

Strukturę dochodów województw według działów w 2019 r. prezentuje poniższy wykres:

Struktura dochodów województw wg działów w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w strukturze dochodów województw najwyższy udział miały następujące działy: Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (47,5%), Różne rozliczenia (37,5%), Transport i łączność (9,2%), Rolnictwo i łowiectwo (1,8%) i Gospodarka mieszkaniowa (0,7%). Dochody zrealizowane w tych działach stanowiły 96,7% dochodów ogółem wykonanych przez województwa.

Wykonanie oraz dynamikę dochodów województw według ważniejszych działów prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody ogółem, w tym:	16 953 684	18 811 030	18 754 958	99,7	110,6
Rolnictwo i łowiectwo	321 179	314 477	342 356	108,9	106,6
Transport i łączność	2 046 507	1 704 344	1 728 670	101,4	84,5
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	8 000 451	8 599 278	8 917 737	103,7	111,5
Różne rozliczenia	5 838 978	7 426 662	7 041 329	94,8	120,6
Gospodarka mieszkaniowa	165 322	134 299	130 242	97,0	78,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Szczegółowe dane dotyczące dochodów ogółem województw według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Największy udział w strukturze dochodów ogółem województw stanowił dział Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem. W ramach tego działu zrealizowane dochody wynikały głównie z rozdziału Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw (99,0% dochodów działu).

1.4. Dochody w przeliczeniu na mieszkańca

Dochody województw w przeliczeniu na 1 mieszkańca, według głównych źródeł dochodów, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Dochody województw w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2018	2018
1	2	3
DOCHODY OGÓŁEM , z tego:	441,12	488,27
Dochody własne	234,80	258,03
Dotacje	149,56	163,56
Subwencja ogólna	56,75	66,68

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)
Stan ludności według GUS na 31 grudnia 2018 r.

W 2019 r. dochody województw, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w porównaniu do 2018 r., były wyższe o 10,7%.

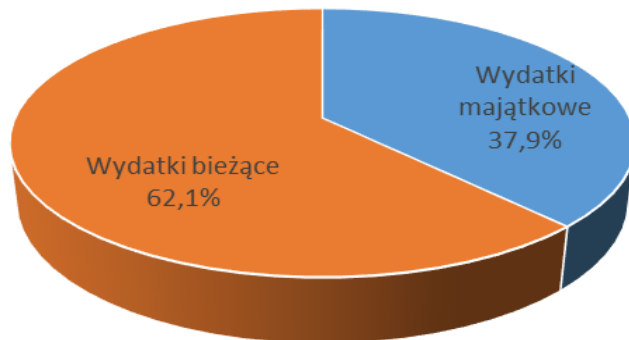
Dochody województw na 1 mieszkańca w 2019 r. przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

2. Wydatki województw

2.1. Struktura wydatków

W 2019 r. w strukturze wydatków ogółem województw, wydatki bieżące stanowiły 62,1% a wydatki majątkowe 37,9%.

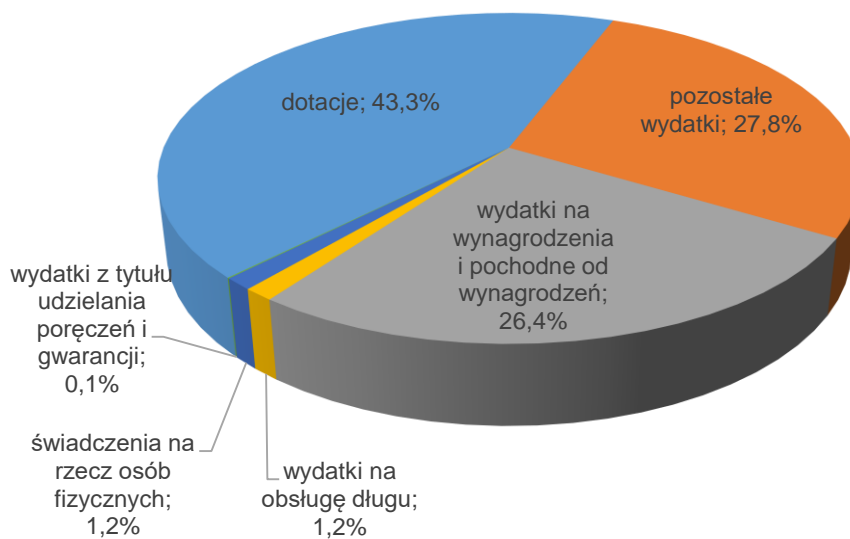
Struktura wydatków województw w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

Zrealizowane w 2019 r. wydatki majątkowe w wysokości 6.967.909 tys. zł, stanowiły 37,9% wydatków ogółem województw.

Struktura wydatków bieżących województw w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków bieżących największą pozycję stanowiły dotacje (43,3%), wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (26,4%) oraz pozostałe wydatki (27,8%).

W grupie pozostałych wydatków znajdują się m.in. wydatki na zakup usług, materiałów, wyposażenia, usług remontowych, składki na ubezpieczenia zdrowotne i zakup energii.

2.2. Wydatki ogółem w podziale na rodzaje wydatków

Wykonanie, dynamikę oraz strukturę wydatków zrealizowanych przez województwa według głównych kierunków ich rozdysponowania prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Struktura	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI OGÓŁEM, z tego:	16 582 312	19 727 042	18 375 964	100,0	93,2	110,8
Wydatki majątkowe	5 949 673	7 654 033	6 967 909	37,9	91,0	117,1
w tym: inwestycyjne	5 614 819	7 355 128	6 669 275	36,3	90,7	118,8
Wydatki bieżące, z tego:	10 632 639	12 073 009	11 408 055	62,1	94,5	107,3
wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	2 844 722	3 137 351	3 016 266	16,4	96,1	106,0
dotacje	4 689 864	5 092 809	4 935 317	26,9	96,9	105,2
wydatki na obsługę długu	150 614	148 912	139 069	0,8	93,4	92,3
wydatki z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji	8 096	19 835	8 427	0,0	42,5	104,1
świadczenia na rzecz osób fizycznych	83 521	143 745	134 275	0,7	93,4	160,8
pozostałe wydatki	2 855 821	3 530 356	3 174 701	17,3	89,9	111,2

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Wydatki ogółem województw zostały zrealizowane w wysokości 18 375 964 tys. zł, tj. 93,2% planu na 2019 r. i w porównaniu do 2018 r. wydatki ogółem były wyższe o 10,8%.

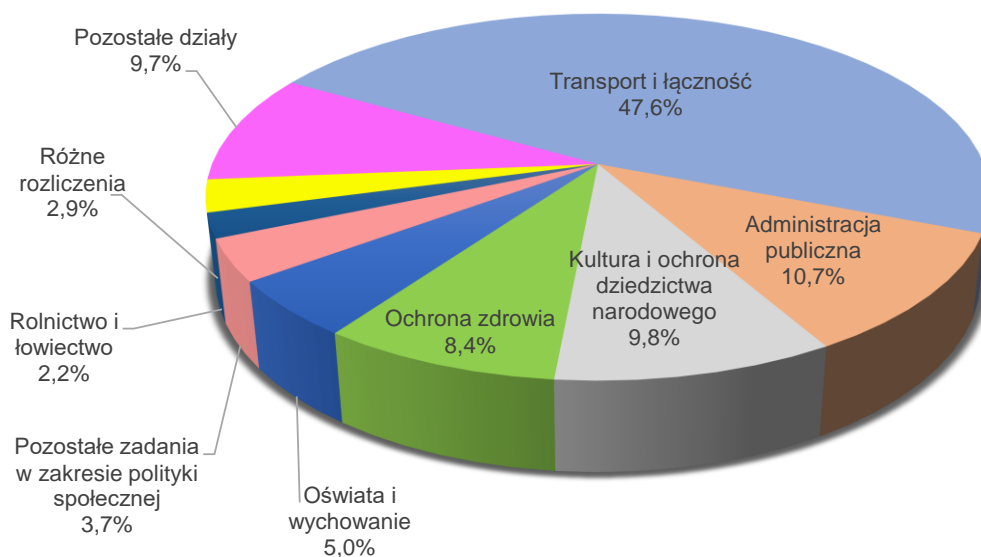
Plan wydatków bieżących został zrealizowany w 94,5%, a wydatków majątkowych w 91,0%. W porównaniu do 2018 r., wydatki bieżące były wyższe o 7,3%, a wydatki majątkowe o 17,1%.

Największy wzrost wydatków w 2019 r. odnotowano w wydatkach na rzecz osób fizycznych – o 60,8%.

2.3. Wydatki według działań

Przeważająca część środków budżetowych przeznaczonych przez województwa na wydatki dotyczyła działań: Transport i łączność (47,6%), Administracja publiczna (10,7%), Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (9,8%), Ochrona zdrowia (8,4%), Oświata i wychowanie (5,0%), Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (3,7%), Różne rozliczenia (2,9%) oraz Rolnictwo i łowiectwo (2,2%). Łącznie, wydatki w tych działach stanowiły 90,3% wszystkich wydatków zrealizowanych przez województwa w 2019 r.

Struktura wydatków województw wg działów w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

Wykonanie oraz dynamikę wydatków zrealizowanych przez województwa według ważniejszych działów prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
WYDATKI OGÓŁEM,	16 582 312	19 727 042	18 375 964	93,2	110,8
w tym:					
Rolnictwo i łowiectwo	414 681	440 302	402 465	91,4	97,1
Transport i łączność	8 023 908	9 192 283	8 750 549	95,2	109,1
Administracja publiczna	1 894 260	2 152 309	1 972 695	91,7	104,1
Różne rozliczenia	408 394	629 534	525 250	83,4	128,6
Oświata i wychowanie	896 167	981 833	923 898	94,1	103,1
Ochrona zdrowia	990 323	1 674 588	1 524 011	92,1	153,9
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	646 021	761 277	679 445	89,3	105,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 615 513	1 863 582	1 801 290	96,7	111,5

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Wydatki zrealizowane w dziale Ochrona zdrowia w 2019 r., były wyższe w porównaniu do 2018 r. o 53,9%, natomiast w dziale Różne rozliczenia były wyższe o 28,6%. Wydatki w dziale Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego zostały zrealizowane w 96,7% planu, natomiast w dziale Transport i łączność w 95,2% planu.

W dziale Transport i łączność 62,3% stanowiły wydatki na drogi publiczne wojewódzkie, 27,2% na krajowe pasażerskie przewozy kolejowe, a 7,5% na krajowe pasażerskie przewozy autobusowe. Łącznie wydatki te stanowiły 97,0% wydatków w dziale Transport i łączność.

W dziale Administracja publiczna 79,2% wydatków stanowiły wydatki województw zrealizowane w rozdziale Urzędy marszałkowskie.

W dziale Ochrona zdrowia najwyższe wydatki poniesione przez województwa w 2019 r. odnotowano w rozdziale Szpitale ogólne (62,5%), Pozostała działalność (14,6%). Lecznictwo psychiatryczne (7,2%).

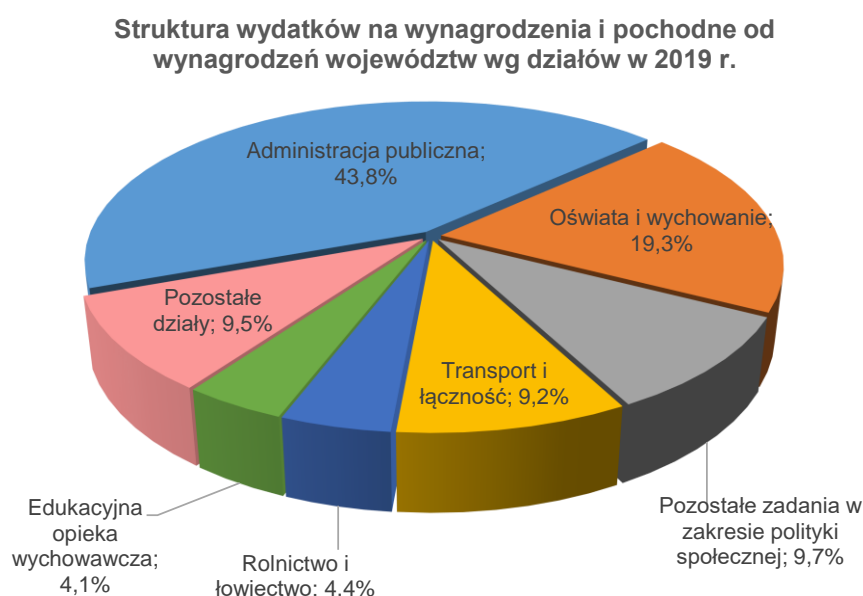
Wydatki zrealizowane w dziale Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w 2019 r. zwiększyły się, w stosunku do 2018 r., o 11,5%. W tym dziale najwyższe wydatki poniesione zostały na muzea (31,1%), teatry (26,3%) oraz filharmonie, orkiestry, chóry i kapele (9,8%).

W 2019 r. wpłaty do budżetu państwa z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej dla województw dokonywało jedynie województwo mazowieckie w kwocie 509.369 tys. zł. Wpłaty te zostały zrealizowane w 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2019.

Wpłata województwa mazowieckiego stanowiła 97,0% wykonanych wydatków województw w dziale Różne rozliczenia.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków województw według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

2.3.1. Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń według działów

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń najwyższy udział stanowiły wydatki w działach: Administracja publiczna, Oświata i wychowanie, Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, Transport i łączność, Rolnictwo i łowiectwo oraz Edukacyjna opieka wychowawcza. Łącznie w tych działach województwa wykonały 90,5% wszystkich wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń zrealizowanych przez województwa w 2019 r.

Wykonane wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń przez województwa według ważniejszych działów prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (3:2)
	tys. zł		%%
1	2	3	4
Ogółem, w tym:	3 137 351	3 016 266	96,1
Rolnictwo i łowiectwo	138 289	132 703	96,0
Transport i łączność	282 972	278 685	98,5
Administracja publiczna	1 383 527	1 321 379	95,5
Oświata i wychowanie	596 962	581 581	97,4
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	306 968	291 363	94,9
Edukacyjna opieka wychowawcza	125 870	123 730	98,3

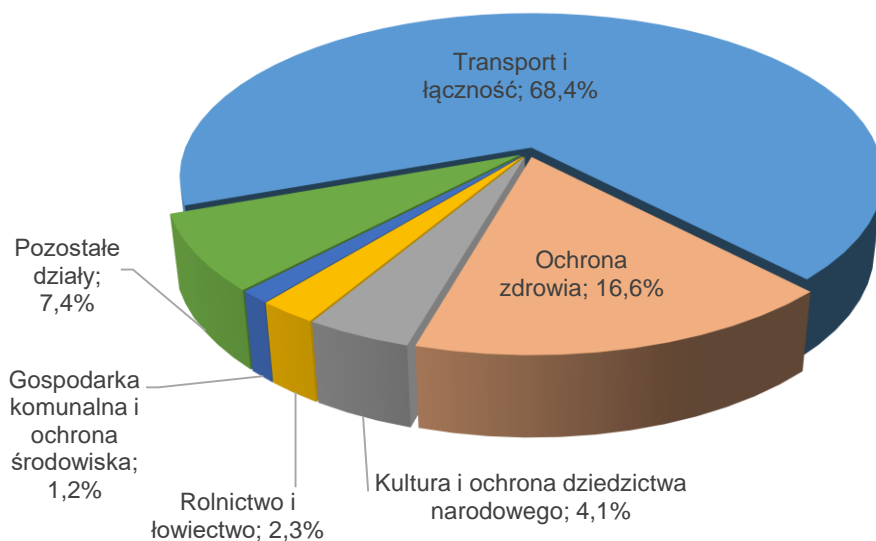
Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

Szczegółowe dane dotyczące wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń zrealizowanych przez województwa według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

2.3.2. Wydatki majątkowe według działów

Strukturę wydatków majątkowych województw w 2019 roku prezentuje poniższy wykres.

**Struktura wydatków majątkowych województw
wg działów w 2019 r.**

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

Przeważająca część środków budżetowych przeznaczonych przez województwa na wydatki majątkowe dotyczyła działów: Transport i łączność (68,4%), Ochrona zdrowia (16,6%), Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (4,1%), Rolnictwo i łowiectwo (2,3%) oraz Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (1,2%). Łącznie wydatki majątkowe w tych działach stanowiły 92,6% wydatków majątkowych zrealizowanych przez województwa w 2019 r.

Wykonanie oraz dynamikę wydatków majątkowych zrealizowanych przez województwa według ważniejszych działów prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
OGÓŁEM, w tym:	5 949 673	7 654 033	6 967 909	91,0	117,1
Rolnictwo i łowiectwo	172 748	184 867	163 382	88,4	94,6
Transport i łączność	4 191 434	5 112 599	4 767 772	93,3	113,8
Ochrona zdrowia	759 024	1 246 571	1 156 330	92,8	152,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	46 490	89 670	80 873	90,2	174,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	208 902	337 115	283 641	84,1	135,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W porównaniu do 2018 r. największy wzrost wydatków majątkowych województw w 2019 r. odnotowuje się w dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska o 74% oraz w dziale Ochrona zdrowia o 52,3%.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków majątkowych województw według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

2.4. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca

Wydatki ogółem zrealizowane w 2019 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwach, według głównych kierunków ich rozdysponowania, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wydatki województw w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2018	2019
1	2	3
Wydatki ogółem, z tego:	431,45	478,40
Wydatki majątkowe	154,80	181,40
Wydatki bieżące	276,65	297,00

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)
Stan ludności według GUS na 31 grudnia 2018 r.

Wydatki ogółem województw wykonane w 2019 r., w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w porównaniu do 2018 r., były wyższe o 10,9%. Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca zwiększyły się o 17,2% a wydatki bieżące wzrosły o 7,4%.

Wydatki według województw na 1 mieszkańca w 2019 r. ujęte zostały w tablicach załączonych do sprawozdania.

3. Wynik budżetów województw

W 2019 r. budżety województw zamknęły się nadwyżką w wysokości 378.994 tys. zł, przy planowanym deficycie 916.012 tys. zł.

W 2019 r. 5 samorządów wojewódzkich zamknęło budżet deficytem, który wyniósł 222.590 tys. zł, a 11 województw zamknęło swoje budżety nadwyżką na łączną kwotę 601.584 tys. zł.

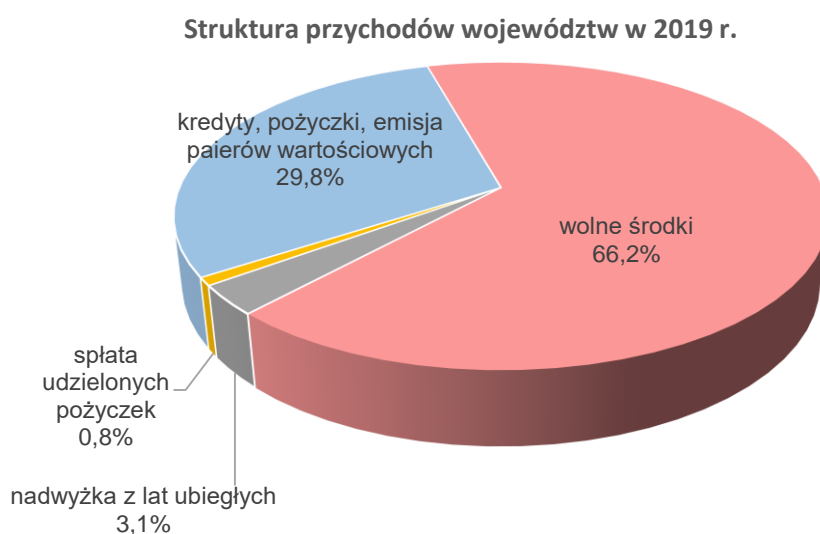
Liczbę województw, według relacji wyniku do dochodów zrealizowanych w 2019 r. przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów województw					
	Razem	poniżej 5%	5-10%	10-15%	15-20%	powyżej 20%
Województwa z deficytem budżetowym	5	3	1	1	0	0
Województwa z nadwyżką budżetową	11	6	4	1	0	0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

4. Przychody i rozchody województw

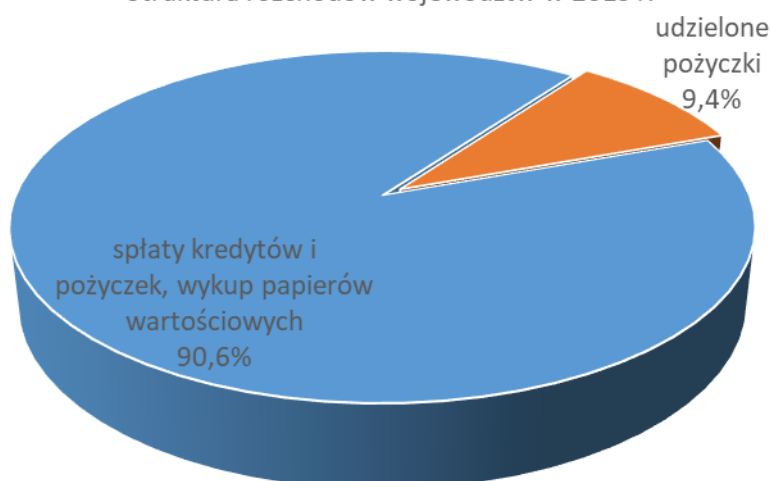
Województwa w 2019 r. zrealizowały przychody w łącznej wysokości 2.131.944 tys. zł, natomiast rozchody w łącznej kwocie 1.032.869 tys. zł.

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

W przychodach województw w 2019 r. wolne środki stanowiły 66,2%, przychody z tytułu kredytów, pożyczek i emisji papierów wartościowych - 29,8%, a nadwyżka z lat ubiegłych stanowiła 3,1% ogółu przychodów.

Struktura rozchodów województw w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

W rozchodach województw największy udział miały spłaty kredytów i pożyczek, wykup papierów wartościowych, które stanowiły 90,6% rozchodów ogółem.

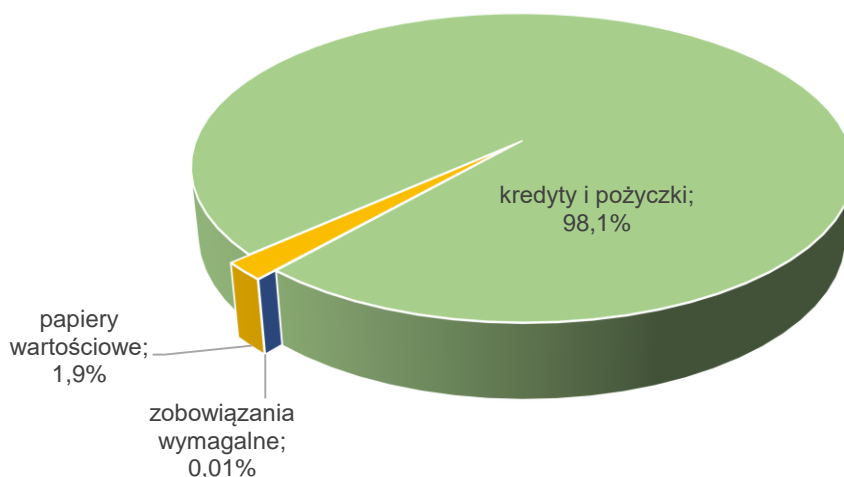
W 2019 r. przychody województw z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych wyniosły 635.803 tys. zł, natomiast rozchody z tytułu spłaty kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych wyniosły 935.721 tys. zł.

5. Zobowiązania według tytułów dłużnych województw

W 2019 r. zadłużenie ogółem województw wyniosło 5.985.550 tys. zł.

W 2019 r. w strukturze zobowiązań województw udział kredytów i pożyczek wyniósł 98,1%, udział papierów wartościowych – 1,9% a udział zobowiązań wymagalnych – 0,01%.

Struktura zobowiązań województw w 2019 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2019 r. (Min. Fin.)

Zobowiązania województw według tytułów dłużnych zostały przedstawione poniżej.

Wyszczególnienie	Zobowiązania województw według tytułów dłużnych		
	2018	2019	(3:2)
	tys. zł		%
1	2	3	4
Zobowiązania województw według tytułów dłużnych ogółem,	5 983 561	5 985 550	100,0
z tego:			
Papiery wartościowe	230 768	111 250	48,2
w tym: długoterminowe	230 768	111 250	48,2
Kredyty i pożyczki	5 751 102	5 873 514	102,1
w tym: długoterminowe	5 751 102	5 873 514	102,1
Wymagalne zobowiązania	1 690	786	46,5
w tym z tytułu: dostaw towarów i usług	193	225	116,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., poziom zadłużenia ogółem województw pozostał na zbliżonym poziomie. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek wzrosły o 2,1%, natomiast udział papierów wartościowych zmniejszył się o 51,8%. W 2019 r. zmniejszył się także udział zobowiązań wymagalnych w strukturze zobowiązań ogółem. Kwota zobowiązań wymagalnych, z 1.690 tys. zł w 2018 r., zmniejszyła się do 786 tys. zł w 2019 r.

W 2019 r. zadłużenie wystąpiło we wszystkich 16 województwach, a udział zadłużenia województw w dochodach ogółem województw zmniejszył się z 35,3% w 2018 r. do 31,9% w 2019 r.

Udział zadłużenia województw bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych w wykonanych dochodach ogółem wyniósł 28,8%.

Liczba województw wg relacji zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych do wykonanych dochodów tych jednostek.

Lata	Liczba jednostek								
	OGÓŁEM	Zadłużonych	Poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	Powyżej 60%
2018	16	16	2	2	3	5	2	0	2
2019	16	16	2	3	5	2	1	2	1

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W 2019 r. według danych zawartych w uchwałach jednostek samorządu terytorialnego w sprawie wieloletnich prognoz finansowych (stan bazy na 5 listopada 2019 r.), wszystkie województwa spełniały indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia, określony w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Z informacji uzyskanych z regionalnych izb obrachunkowych wynika, że na dzień 31 grudnia 2019 r. województwa nie wykazały zadłużenia w pozabankowych instytucjach finansowych, które nie będąc bankami wykonują czynności podobne do czynności bankowych.

6. Przychody i koszty wojewódzkich samorządowych zakładów budżetowych

W 2019 r. działalność w formie samorządowego zakładu budżetowego prowadziły 3 województwa (lubuskie, mazowieckie i zachodniopomorskie).

Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych województw w 2019 r. przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Przychody	30 981	34 184	33 223	97,2	107,2
w tym: dotacje z budżetu	3 096	2 909	2 909	100,0	94,0
Koszty	30 235	34 008	32 961	96,9	109,0
Podatek dochodowy od osób prawnych	238	0	231	-	97,1
Wpłaty do budżetu	211	0	319	-	151,2

Źródło: Sprawozdania roczne województw z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

Przychody wojewódzkich samorządowych zakładów budżetowych w 2019 r. wyniosły 33.223 tys. zł, w tym dotacje z budżetu stanowiły 2.909 tys. zł.

W 2019 r., w porównaniu do 2018 r., przychody samorządowych zakładów budżetowych w województwach były wyższe o 7,2%, natomiast dotacje z budżetów województw zmniejszyły się o 6,0%.

Koszty samorządowych zakładów budżetowych w województwach wyniosły 32.961 tys. zł i były wyższe o 9,0% niż koszty poniesione w 2018 r.

Wojewódzkie samorządowe zakłady budżetowe dokonały w 2019 r. wpłat nadwyżki środków obrotowych do budżetu w kwocie 319 tys. zł.

W 2019 r. samorządowe zakłady budżetowe w województwach realizowały zadania z zakresu określonego w działach: Rolnictwo i łowiectwo (67,7% przychodów ogółem), Kultura fizyczna (25,7% przychodów ogółem) oraz Transport i łączność (6,6% przychodów ogółem).

Przychody wojewódzkich samorządowych zakładów budżetowych wg działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem	30 981	34 184	33 223	97,2	107,2
z tego:					
Rolnictwo i łowiectwo	21 024	23 501	22 483	95,7	106,9
Kultura fizyczna	8 095	8 749	8 544	97,7	105,5
Transport i łączność	1 861	1 934	2 197	113,6	118,1

Źródło: Sprawozdania roczne województw z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

W strukturze kosztów największy udział stanowiły koszty poniesione w dziale Rolnictwo i łowiectwo (67,1% kosztów), Kultura fizyczna (27,4%) oraz Transport i łączność (5,5%).

Koszty wojewódzkich samorządowych zakładów budżetowych wg działań

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem:					
z tego:	30 235	34 008	32 961	96,9	109,0
Rolnictwo i łowiectwo	20 654	23 325	22 108	94,8	107,0
Kultura fizyczna	7 932	8 749	9 025	103,92	113,8
Transport i łączność	1 650	1 934	1 829	94,6	110,8

Źródło: Sprawozdania roczne województw z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

7. Wydzielony rachunek dochodów wojewódzkich jednostek budżetowych

W ramach wydzielonych rachunków dochodów, o którym mowa w art. 223 ustawy o finansach publicznych województwa zrealizowały w 2019 r. dochody w wysokości 26.873 tys. zł, stanowiące 80,0% planu.

Dochody i wydatki na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018 r.	Plan 2019 r.	Wykonanie 2019 r.	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	28 428	33 580	26 873	80,0	94,5
Wydatki	28 450	33 932	26 959	79,5	94,8
w tym : wpłaty do budżetu	999	513	971	189,3	97,2

Źródło: Sprawozdania roczne województw z wykonania dochodów i wydatków na rachunku o którym mowa w art. 223 ust.1 ustawy o finansach publicznych za 2018 r. i za 2019 r. (Min. Fin)

Wydatki zrealizowane z wydzielonych rachunków wyniosły 26.959 tys. zł i były niższe o 20,5% niż planowano, natomiast dokonane wpłaty do budżetu województw stanowiły 189,3% kwoty planowanej na 2019 r.

W 2019 r. wykonane wydatki były niższe o 5,2%, w porównaniu do 2018 r., natomiast wpłaty do budżetów województw były niższe o 2,8%.

Stan środków pieniężnych na wydzielonych rachunkach dochodów na początku 2019 r. wynosił 734 tys. zł i zmniejszył się na koniec 2019 r. do kwoty 648 tys. zł (tj. o 11,7%).

VI. Zbiorcze informacje dotyczące środków na realizację projektów i programów realizowanych z udziałem środków z Unii Europejskiej, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, środków z budżetu państwa na współfinansowanie oraz płatności z budżetu środków europejskich.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodami tych jednostek mogą być, między innymi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej.

Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, umożliwiają jednostkom samorządu terytorialnego również uzyskanie dofinansowania ich wkładu własnego ze środków budżetu państwa, co jest wymagane przy realizacji projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, środki przeznaczone na realizację programów operacyjnych w części odpowiadającej wkładowi środków europejskich stanowią w budżecie państwa odrębną część pn. budżet środków europejskich, z którego wydatki realizowane są w formie płatności. Wydatki dokonywane w ramach płatności są klasyfikowane w podziale na części, działy, rozdziały i paragrafy klasyfikacji budżetowej. Za obsługę płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich odpowiada Minister Finansów w imieniu którego, obsługę bankową płatności prowadzi Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach umowy rachunku bankowego. Podkreślić należy, że środki ujęte w budżecie środków europejskich są środkami publicznymi, które mogą być wykorzystane wyłącznie na cele określone w umowach międzynarodowych lub wskazane przez ich dawcę. Wydatki finansowane przy udziale tych środków muszą być dokonywane zgodnie z procedurami określonymi w umowie międzynarodowej lub innymi procedurami obowiązującymi przy ich wykorzystaniu (art. 184 ust. 1 ustawy o finansach publicznych).

Natomiast część środków odpowiadająca wkładowi krajowemu, jest przekazywana w formie dotacji celowej. Zatem od 1 stycznia 2010 r. dofinansowanie dokonywane jest w dwóch formach, tj. płatności i współfinansowania przekazywanego z budżetu państwa w formie dotacji celowej, w związku z tym otrzymane dofinansowanie beneficjent wydatkuje i rozlicza w trybie przewidzianym dla danej formy dofinansowania.

Ze sprawozdań rocznych z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2019 r. wynika, iż przekazane jednostkom samorządu terytorialnego środki, na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE, a także finansowanie i współfinansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej oraz na realizację

płatności, których źródłem jest budżet środków europejskich, wyniosły 22.129.359 tys. zł, co stanowiło 84,8% ich planu rocznego (26.085.616 tys. zł), z tego:

- środki Unii Europejskiej¹ – 2.501.368 tys. zł, co stanowiło 87,3% planu,
- płatności z budżetu środków europejskich² – 17.309.905 tys. zł, co stanowiło 84,3% planu,
- środki budżetu państwa lub inne, przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności UE i innych środków bezzwrotnych oraz na współfinansowanie realizacji programów i projektów finansowanych z udziałem środków europejskich³ – 2.318.086 tys. zł, co stanowiło 86,3% planu.

Wysokość dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych, na tle zrealizowanych dochodów i wydatków ogółem tych jednostek, prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6
Dochody ogółem	251 846 419	281 292 138	278 507 114	99,0	110,6
w tym:					
- środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	1 735 375	2 866 714	2 501 368	87,3	144,1
- środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych	1 324 521	2 684 950	2 318 086	86,3	175,0
- płatności w zakresie budżetu środków europejskich	13 758 803	20 533 953	17 309 905	84,3	125,8
Wydatki ogółem	259 386 268	299 725 206	280 208 974	93,5	108,0
w tym:					
- na finansowanie programów i projektów unijnych	1 860 360	2 152 767	1 810 946	84,1	07,3
- na współfinansowanie programów i projektów unijnych	8 129 014	9 911 756	8 550 366	86,3	105,2
- płatności w zakresie budżetu środków europejskich	15 362 968	17 662 043	14 926 911	84,5	97,2

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min. Fin.)

¹ Uwzględniono dochody jst klasyfikowane z czwartą cyfrą paragrafów 1, 5 i 8

² Uwzględniono dochody jst klasyfikowane z czwartą cyfrą paragrafu 7

³ Uwzględniono dochody jst klasyfikowane z czwartą cyfrą paragrafu 2, 6 i 9.

Z otrzymanej przez jednostki samorządu terytorialnego kwoty 22.129.359 tys. zł na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE, a także na finansowanie wydatków, których źródłem jest budżet środków europejskich przeznaczono dla:

- gmin - 7.123.298 tys. zł, tj. 32,2%,
- powiatów - 5.052.616 tys. zł, tj. 22,8%,
- miast na prawach powiatu - 4.900.829 tys. zł, tj. 22,2%,
- województw - 5 052.616 tys. zł, tj. 22,8%.

W relacji do wykonanych dochodów ogółem poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego, ww. dochody stanowiły:

- w gminach - 5,3%,
- w powiatach - 16,5%,
- w miastach na prawach powiatu - 5,2%,
- w województwach - 26,9%.

W 2019 r., w związku z realizacją programów i projektów unijnych, wydatki jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 25.288.223 tys. zł, co stanowiło 85,1% ich rocznego planu, z tego:

- wydatki na finansowanie programów i projektów ze środków UE – 1.810.946 tys. zł, tj. 84,1% ich rocznego planu,
- wydatki na współfinansowanie programów i projektów unijnych, stanowiące krajowy wkład publiczny - 8.550.366 tys. zł, tj. 86,3% ich rocznego planu,
- wydatki w ramach płatności budżetu środków europejskich – 14.926.911 tys. zł, tj. 84,5% ich rocznego planu.

Z wykazanej wyżej kwoty wydatków 25.288.223 tys. zł, przypadało na:

- gminy – 9.719.047 tys. zł, tj. 38,4%,
- powiaty – 2.153.524 tys. zł, tj. 8,5%,
- miasta na prawach powiatu – 7.350.400 tys. zł, tj. 29,1%,
- województwa – 6.065.252 tys. zł, tj. 24,0%.

W 2019 r. wydatki samorządów w ramach płatności budżetu środków europejskich, stanowiły 14.929.911 tys. zł, z tego:

- wydatki gmin – 5.638.118 tys. zł, tj. 37,8%;
- wydatki powiatów – 1.354.864 tys. zł, tj. 9,1%;
- wydatki miast na prawach powiatu – 4.694.429 tys. zł, tj. 31,4%;
- wydatki województw – 3.239.500 tys. zł, tj. 21,7%.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych w 2019 r. z udziałem środków Unii Europejskiej według działów zawiera poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Plan (po zmianach) 2019	Wykonanie 2019	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI OGÓŁEM	25 352 342	29 726 566	25 288 223	85,1	100,0	99,7
w tym:						
Rolnictwo i łowiectwo	1 426 182	1 592 549	1 347 018	84,6	5,3	94,4
Rybołówstwo i rybactwo	11 929	13 452	12 513	93,0	0,0	104,9
Przetwórstwo przemysłowe	218 056	264 990	211 286	79,7	0,8	96,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	127 196	141 917	109 031	76,8	0,4	85,7
Transport i łączność	9 902 409	11 389 327	10 327 403	90,7	40,8	104,3
Turystyka	492 238	566 075	450 224	79,5	1,8	91,5
Gospodarka mieszkaniowa	762 650	1 079 219	797 372	73,9	3,2	104,6
Działalność usługowa	288 943	445 930	351 834	78,9	1,4	121,8
Informatyka	89 553	189 511	122 399	64,6	0,5	136,7
Administracja publiczna	1 155 837	1 278 603	1 071 870	83,8	4,2	92,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	104 196	122 755	106 613	86,9	0,4	102,3
Oświata i wychowanie	3 304 114	3 167 543	2 557 658	80,7	10,1	77,4
Ochrona zdrowia	242 237	639 578	566 932	88,6	2,2	234,0
Pomoc społeczna	479 615	703 208	571 293	81,2	2,3	119,1
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 041 536	1 191 353	963 783	80,9	3,8	92,5
Edukacyjna opieka wychowawcza	116 830	126 579	108 008	85,3	0,4	92,4
Rodzina	173 559	247 963	206 256	83,2	0,8	118,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 825 498	4 542 571	3 742 768	82,4	14,8	97,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 197 522	1 547 765	1 290 037	83,3	5,1	107,7
Kultura fizyczna	284 694	349 762	290 160	83,0	1,1	101,9

Zródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2018 r. i 2019 r. (Min.Fin.)

W strukturze wydatków dominowały wydatki na zadania realizowane w ramach działów: Transport i łączność, Gospodarka komunalna, Oświata i wychowanie, Rolnictwo i łowiectwo oraz Administracja publiczna i stanowiły łącznie 19.046.717 tys. zł co stanowiło 75,3% wydatków. Natomiast wydatki na zadania w zakresie Pozostałych zadań z zakresu polityki społecznej, Kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, Gospodarki mieszkaniowej oraz Pomocy społecznej wyniosły 3.622.485 tys. zł, co stanowiło 14,3% kwoty wykonanych wydatków ogółem.

VII. Zbiorcze wykonanie budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego

Według danych wykazanych w sprawozdaniach związków jednostek samorządu terytorialnego wynika, że związki zaplanowały na 2019 r. nadwyżkę w wysokości 64.699 tys. zł, w rezultacie zamknęły swoje budżety zbiorczo nadwyżką w kwocie 295.336 tys. zł.

Dochody ogółem zrealizowane przez związki w 2019 r. wynosiły 2.624.789 tys. zł, co stanowi 95,0% kwot zaplanowanych na ten rok. Dochody własne wykonane zostały w kwocie 2.448.425 tys. zł, co stanowiło 96,6% planu rocznego, zaś dotacje w kwocie 176.364 tys. zł, co stanowiło 76,7% planu. W porównaniu do 2018 r. dochody ogółem związków jednostek samorządu terytorialnego, w 2019 r. zwiększyły się o 14,5%. W strukturze dochodów ogółem związków, dochody własne stanowiły 93,3%, natomiast dotacje 6,7%.

Wydatki ogółem, wykonane w kwocie 2.329.454 tys. zł, stanowiły 86,3% kwoty planowanej na 2019 r., przy czym wydatki majątkowe zostały zrealizowane w wysokości 315.771 tys. zł, tj. 62,4% planu rocznego, zaś wydatki bieżące w kwocie 2.013.682 tys. zł, tj. 91,9% planu. W strukturze wydatków ogółem wydatki majątkowe stanowiły 13,6%, natomiast wydatki bieżące 86,4%.

Stan zadłużenia związków jednostek samorządu terytorialnego na koniec 2019 r. wyniósł 304.763 tys. zł. Zadłużenie związków jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r. zmniejszyło się o 11,8% w porównaniu do zadłużenia w analogicznym okresie 2018 r. Udział zadłużenia związków jednostek samorządu terytorialnego w ich wykonanych dochodach ogółem wynosił 11,6% i był niższy o 3,5 punktu procentowego w porównaniu do 2018 r.

W 2019 r. 9 związków prowadziło działalność w formach samorządowego zakładu budżetowego. Przychody zakładów budżetowych prowadzonych przez związki zostały zrealizowane w kwocie 34.066 tys. zł (100,6% kwoty planowanej).

Koszty zakładów budżetowych prowadzonych przez związki wyniosły 32.574 tys. zł (niższe od planu o 2,3%), a wpłaty do budżetu zostały zrealizowane w wysokości 757 tys. zł. Stan środków obrotowych zwiększył się z 1.267 tys. zł na początku 2019 r. do 1.380 tys. zł na koniec roku (tj. o 8,9%).

W ramach samorządowych zakładów budżetowych związki realizowały zadania ujmowane w dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (67,8% ogółu przychodów i 67,2% ogółu kosztów) oraz w dziale 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną i gaz (32,2% ogółu przychodów i 32,8% ogółu kosztów).

VIII. Zbiorcze wykonanie budżetu związku metropolitalnego

Związek metropolitalny samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej.

Ze sprawozdania z wykonania budżetu związku metropolitalnego, wynika, że dochody związku w 2019 r. wyniosły 1.131.816 tys. zł, tj. 94,6% planu i były wyższe, w porównaniu do 2018 r., o 195,1%.

Dochody związku pochodziły głównie z:

- tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 375.790 tys. zł i stanowiły 33,2% dochodów ogółem,
- tytułu składek gmin tworzących związek metropolitalny w wysokości 740.415 tys. zł i stanowiły 65,4% dochodów ogółem,
- dotacji w wysokości 15.246 tys. zł i stanowiły 1,3 % dochodów ogółem,
- dochodów z majątku w wysokości 364 tys. zł i stanowiły 0,03 % dochodów ogółem.

Wydatki związku metropolitalnego w 2019 r. zostały zrealizowane w wysokości 950.025 tys. zł, tj. 90,4% planu i były wyższe, w porównaniu do 2018 r., o 655,5%. Wydatki zostały przeznaczone w 7,9% na wydatki inwestycyjne i w 92,1% na wydatki bieżące. Wśród wydatków związku metropolitalnego największe wydatki poniesiono na lokalny transport zbiorowy (91,0%), na drogi publiczne gminne (1,9%) oraz funkcjonowanie urzędu metropolitalnego (1,5%).

Wynik budżetu związku metropolitalnego osiągnięty za 2019 r. był dodatni, wyniósł 181.790 tys. zł, co stanowi 37,5% uzyskanych dochodów.

Nadwyżka dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi związku metropolitalnego za 2019 r. wyniosła 256.442 tys. zł.

Spis tablic

- Tablica 1. Informacja z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 4 kwartały 2019 r.
- Tablica 2. Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca
- Tablica 3. Dochody jednostek samorządu terytorialnego według źródeł pochodzenia
- Tablica 4. Dochody jednostek samorządu terytorialnego według działów
- Tablica 5. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej jednostek samorządu terytorialnego według województw
- Tablica 6. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego według województw
- Tablica 7. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według województw
- Tablica 8. Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich
- Tablica 9. Dotacje celowe jednostek samorządu terytorialnego przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich według działów
- Tablica 10. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej jednostek samorządu terytorialnego według działów
- Tablica 11. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego według działów
- Tablica 12. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według działów
- Tablica 13. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego według działów
- Tablica 14. Wydatki majątkowe i inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego według województw
- Tablica 15. Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych
- Tablica 16. Dochody i wydatki na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych
- Tablica 17. Informacja z wykonania budżetów gmin za 4 kwartały 2019 r.
- Tablica 18. Informacja z wykonania budżetów gmin miejskich za 4 kwartały 2019 r.
- Tablica 19. Informacja z wykonania budżetów gmin wiejskich za 4 kwartały 2019 r.
- Tablica 20. Informacja z wykonania budżetów gmin miejsko-wiejskich za 4 kwartały 2019 r.
- Tablica 21. Dochody, wydatki i wynik gmin na 1 mieszkańca według województw
- Tablica 22. Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań gmin według województw
- Tablica 23. Dochody gmin według źródeł pochodzenia
- Tablica 24. Dochody gmin według działów
- Tablica 25. Zestawienie wykonania części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych dla gmin w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza (w układzie wojewódzkim)
- Tablica 26. Zestawienie wykonania wydatków gmin w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza (w układzie wojewódzkim)
- Tablica 27. Zestawienie środków przekazanych gminom w roku 2019 ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego
- Tablica 28. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej gmin według województw
- Tablica 29. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gmin według województw

- Tablica 30. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez gminy na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według województw
- Tablica 31. Dotacje celowe gmin przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich według działów
- Tablica 32. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej gmin według działów
- Tablica 33. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych gmin według działów
- Tablica 34. Wydatki gmin według działów i rodzajów
- Tablica 35. Wydatki gmin wiejskich według działów i rodzajów
- Tablica 36. Zestawienie wykonania wydatków, wydatków bieżących oraz wydatki bieżące w dziale 750 – Administracja publiczna w gminach według województw
- Tablica 37. Wydatki majątkowe i inwestycyjne gmin według województw
- Tablica 38. Informacja z wykonania budżetów powiatów za 4 kwartały 2019 r.
- Tablica 39. Dochody, wydatki i wynik powiatów na 1 mieszkańca według województw
- Tablica 40. Dochody powiatów według źródeł pochodzenia
- Tablica 41. Dochody powiatów według działów
- Tablica 42. Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań w poszczególnych powiatach
- Tablica 43. Zestawienie wykonania części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych powiatów w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 44. Zestawienie wykonania wydatków powiatów w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 45. Zestawienie środków przekazanych powiatom w roku 2019 ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego
- Tablica 46. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej powiatów według województw
- Tablica 47. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych powiatów według województw
- Tablica 48. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez powiaty na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według województw
- Tablica 49. Dotacje celowe powiatów przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich według działów
- Tablica 50. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej powiatów według działów
- Tablica 51. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych powiatów według działów
- Tablica 52. Zestawienie wykonania wydatków, wydatków bieżących oraz wydatków bieżących w dziale 750 – Administracja publiczna w poszczególnych powiatach
- Tablica 53. Wydatki majątkowe i inwestycyjne powiatów według województw
- Tablica 54. Wydatki powiatów według działów i rodzajów
- Tablica 55. Informacja z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 4 kwartały 2019 r.
- Tablica 56. Dochody, wydatki i wynik miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca według województw
- Tablica 57. Dochody miast na prawach powiatu według źródeł pochodzenia
- Tablica 58. Dochody miast na prawach powiatu według działów
- Tablica 59. Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań w poszczególnych miastach na prawach powiatu

- Tablica 60. Zestawienie wykonania części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych miast na prawach powiatu w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 61. Zestawienie wykonania wydatków miast na prawach powiatu w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 62. Zestawienie środków przekazanych miastom na prawach powiatu w roku 2019 ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego
- Tablica 63. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej miast na prawach powiatu (część gminna) według województw
- Tablica 64. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych miast na prawach powiatu (część gminna) według województw
- Tablica 65. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez miasta na prawach powiatu (część gminna) na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według województw
- Tablica 66. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej miast na prawach powiatu (część powiatowa) według województw
- Tablica 67. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych miast na prawach powiatu (część powiatowa) według województw
- Tablica 68. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez miasta na prawach powiatu (część powiatowa) na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według województw
- Tablica 69. Dotacje celowe miast na prawach powiatu przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich według działów
- Tablica 70. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zleczone z zakresu administracji rządowej miast na prawach powiatu według działów
- Tablica 71. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych miast na prawach powiatu według działów
- Tablica 72. Wydatki miast na prawach powiatu według działów i rodzajów
- Tablica 73. Zestawienie wykonania wydatków, wydatków bieżących oraz wydatków bieżących w dziale 750 – Administracja publiczna w poszczególnych miastach na prawach powiatu
- Tablica 74. Wydatki majątkowe i inwestycyjne miast na prawach powiatu według województw
- Tablica 75. Informacja z wykonania budżetów województw za 4 kwartały 2019 r.
- Tablica 76. Dochody, wydatki i wynik województw na 1 mieszkańca
- Tablica 77. Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań w poszczególnych województwach
- Tablica 78. Dochody województw według źródeł pochodzenia
- Tablica 79. Dochody województw według działów
- Tablica 80. Zestawienie wykonania części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych województw w dziale 801 – Oświata i wychowanie oraz 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 81. Zestawienie wykonania wydatków województw w dziale 801 – Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 82. Zestawienie środków przekazanych województwom w roku 2019 ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego
- Tablica 83. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej województw
- Tablica 84. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych województw
- Tablica 85. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez województwa na podstawie porozumień z organami administracji rządowej

- Tablica 86. Dotacje celowe województw przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich według działów
- Tablica 87. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej województw według działów
- Tablica 88. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych województw według działów
- Tablica 89. Wydatki województw według działów i rodzajów
- Tablica 90. Zestawienie wykonania wydatków, wydatków bieżących oraz wydatków bieżących w dziale 750 – Administracja publiczna w poszczególnych województwach
- Tablica 91. Wydatki majątkowe i inwestycyjne województw
- Tablica 92. Informacja z wykonania budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego za 4 kwartały 2019 roku
- Tablica 93. Informacja z wykonania budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego za 4 kwartały 2019 roku – Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia
- Tablica 94. Wykaz gmin dokonujących wpłat z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej w 2019 roku
- Tablica 95. Wykaz powiatów dokonujących wpłat z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej w 2019 roku
- Tablica 96. Wykaz miast na prawach powiatu dokonujących wpłat z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej w 2019 roku
- Tablica 97. Wykaz województw dokonujących wpłat z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej w 2019 roku